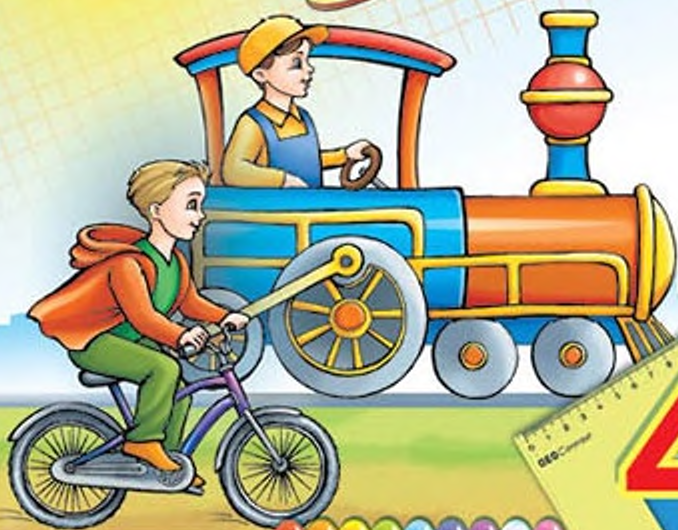

ВІСНИК
СВІТА

Л. В. ОЛЯНИЦЬКА

МАТЕМАТИКА

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ Міністерства освіти і науки України від 20.07.2015 р. № 777)

ВИДАНО ЗА РАХУНОК ДЕРЖАВНИХ КОШТІВ. ПРОДАЖ ЗАБОРОНЕНО

Малюнки *Н. Г. Антоненко*

Умовні позначення:

	— початок уроку		— пропущене число
	— запам'ятай		— пропущений математичний знак
	— пригадай		— банк математичних цікавинок
	— виконай за зразком		— хвилинка каліграфії
	— робота в парах		— домашнє завдання
	— працюємо разом		
	— кругові обчислення		

Оляницька, Л. В.

О-56 Математика : підруч. для 4 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Л. В. Оляницька. – К. : Видавничий дім «Освіта», 2016. – 192 с.
ISBN 978-617-656-424-9.

Підручник є концептуальним продовженням системи підручників нового покоління для початкової школи. Система вправ спрямована на вироблення основних умінь та навичок, передбачених програмою, на розвиток мислення, формування умінь аналізувати, самостійно робити висновки.

Для учнів 4-х класів загальноосвітніх навчальних закладів.

**УДК 51(075.2)
ББК 22.1я71**

© Л. В. Оляницька, 2015
© Видавничий дім «Освіта», 2016
© Видавничий дім «Освіта»,
художнє оформлення, 2015

Любий друже!

Ось і минули літні канікули, а шкільний дзвоник покликав у рідний клас.

У 4 класі на уроках математики ти дізнаєшся, як лічити, порівнювати числа в межах мільйона, виконувати арифметичні дії з багатоцифровими числами. Нові знання про геометричні фігури та їхні властивості, які ти здобудеш у цьому навчальному році, допоможуть у подальшому вивченні математики. Вони будуть корисними для тебе і в повсякденні.

А допомагатимуть опанувати математичну науку вже відомі тобі казкові герої та математичні персонажі: Плюс Плюсович, Мінус Мінусович, Множник Добуткович і Частка Ділінка.

Як успішно вивчати математику за цим підручником? Увесь матеріал поділено на 6 розділів, а розділи — на уроки. Опановуючи теорію, особливу увагу звертай на матеріал, виділений у рубриці «Запам'ятай». Це найважливіші правила, закони, алгоритми, які потрібно зрозуміти, запам'ятати і вміти використовувати під час виконання практичних вправ. Зорієнтуватись у типах завдань тобі допоможуть уже знайомі позначення.

Завдяки наполегливій праці протягом року ти подолаєш нові сходинки математичної науки, а підручник стане добрим помічником у навчанні.

Бажаю успіхів!

Автор

1.

- Хто прибув на космодром?
- Як називається ракета?
- Які види транспорту зображені на малюнку? Який вид транспорту найповільніший? Який найшвидший? Який вантаж перевозить автопоїзд?
- Які математичні поняття вам уже відомі? Що ви можете розповісти про них?
- Які математичні поняття вам ще не відомі?

2. Випиши з ряду поданих чисел:

- одноцифрові числа;
- двоцифрові числа;
- трицифрові круглі числа;
- числа другого десятка;
- числа, що складаються з однакової кількості десятків і одиниць;
- трицифрові числа, які мають у своєму складі тільки сотні.

220, 77, 9, 18, 400, 33, 200, 12, 15, 99, 150, 910, 800.

3. Назви числа, які пропущено:

19, ..., 28; 81, ..., 96; 109, ..., 117; 370, ..., 383; 989, ..., 1000.

• Назви сотні, які пропущено:

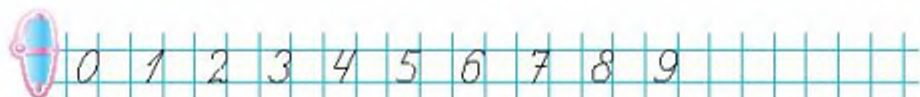
100, ..., 900; 1000, ..., 700.

4. Кожне з чисел спочатку збільш на 1, а потім зменш на 1. Запиши результати обчислень у два рядки.

1, 19, 50, 76, 100, 501, 363, 609, 717, 204, 990, 999.

5. $380 + 1 - 30$ $417 - 0 - 17$ $0 + 230 - 1$
 $90 + 110 + 0$ $160 - 60 + 1$ $93 - 1 - 12$

6. $120 \bigcirc 210$ $346 - 44 \bigcirc 342$ $1000 \bigcirc 540 + 360$

7. У таборі відпочинку протягом літа Іван познайомився зі 124 однолітками, а Софія — зі 150 однолітками. На скільки більше нових знайомих з'явилось у Софії, ніж в Івана?
8. Сторінку Івана в соціальній мережі відвідало 106 гостей, а сторінку Софії — у 2 рази більше. Скільки гостей відвідало сторінку Софії в соціальній мережі?
9. Запиши як суму розрядних доданків кожне з чисел: 130; 501; 246; 734; 909; 399.
10. Протягом літніх канікул Олег відпочивав 38 днів у бабусі та 24 дні — у таборі. Решту літніх днів хлопчик відпочивав на морі з батьками. Скільки днів Олег відпочивав на морі?

11. Розв'яжіть ланцюжок виразів.

12. Склади всі можливі рівності на додавання і віднімання, використавши числа:

901, 1, 900; 75, 400, 475; 1000, 1, 999.

13.

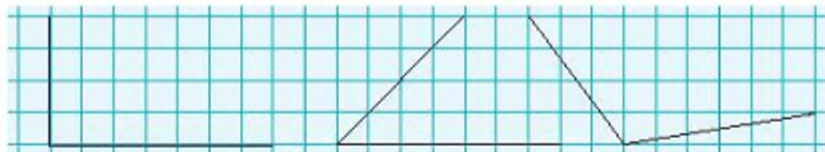
$607 + 1$
$609 + 80$

$700 - 1$

$608 - 8$
$689 - 1$

$600 + 100$
$699 - 90$
$688 - 81$

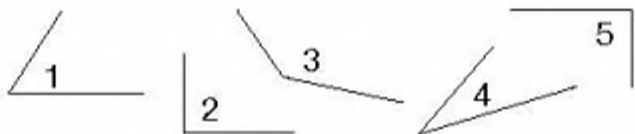
14. Розглянь малюнок. Пригадай, які бувають кути.

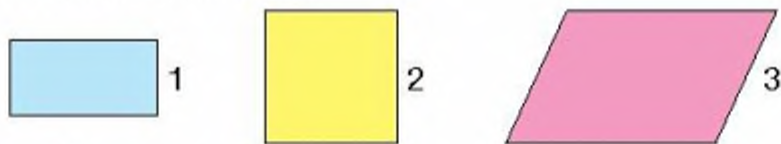

Кути поділяють на прямі, гострі й тупі.

15. Визнач «на око» вид кожного кута на малюнку. Перевір себе за допомогою косинця, який має прямий кут.

16. Розглянь малюнок.

- Як можна назвати ці фігури одним словом?
 - Чому кожен фігуру на малюнку можна назвати зайвою?
 - У якої з цих фігур немає жодного прямого кута?
17. $906 + 1 - 300$ $249 + 400 + 1$ $674 - 34 + 1$
 $230 + 70 - 100$ $550 - 1 + 210$ $832 - 420 + 5$
18. В Україні налічують 360 видів птахів. 310 із них мігрують або живуть подалі від людського житла. Скільки видів птахів постійно живуть поряд із людським житлом?
19. В автосалоні було 127 автомобілів. За день продали 7 автомобілів, а доставили до салону ще 30 нових автомобілів. Скільки автомобілів стало в автосалоні наприкінці дня?
20. $400 - 1 + 101$ $747 - 1 - 46$ $405 - 0 + 153$
 $844 - 244 + 51$ $299 + 1 - 300$ $377 - 1 - 1$
21. Учотальному залі було 140 місць. Група дітей зайняла 30 місць, а один стілець винесли із залу до вестибюля. Скільки вільних місць залишилося в читальному залі?

22. Розв'яжіть ланцюжок виразів.

23. $277 - 25 + 301$ $623 + 124 - 44$ $900 + 58 - 234$
 $403 - (297 + 3)$ $466 - (476 - 245)$ $600 + (156 + 44)$

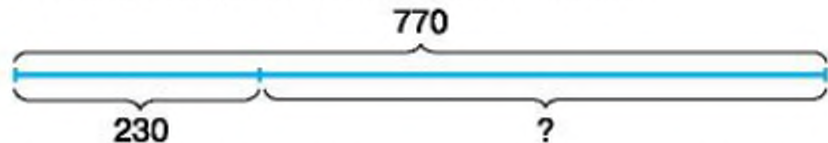
24. Знайдіть значення виразу:

$340 + a$, якщо $a = 120, 39$; $b + 530$, якщо $b = 70, 160$.

25. Визнач такі значення змінної, за яких нерівності будуть істинними.

$240 + a < 246$ $367 - c > 364$ $c + 865 < 867$

26. Склади та розв'яжи задачу за схемою.

27. У шкільному буфеті — 320 чашок і склянок. Скільки чашок у буфеті, якщо склянок — 150?

28. З однієї грядки зібрали 90 гарбузів, а з іншої — на a гарбузів більше. Усі гарбузи розклали в 10 контейнерів, порівну в кожний. Скільки гарбузів поклали в один контейнер? Склади вираз та знайди його значення, якщо $a = 30$.

29. Знайди значення виразу:

$b + 310$, якщо $b = 90, 54, 137$.

30. З однієї грядки зібрали k кавунів, а з іншої — у 2 рази більше. Усі кавуни розклали в 5 контейнерів, порівну в кожний. Скільки кавунів поклали в один контейнер? Склади вираз та знайди його значення, якщо $k = 10$.

31. Розв'яжіть ланцюжок виразів — і дізнайтеся, скільки років прожила найстаріша людина на Землі.

$344 - 40 + 200 - 1 - 100 + 20 - 1 - 300 ?$

32. Запиши всі трицифрові числа, які не змінюються після переставлення їхніх цифр.

Щоб знайти невідомий доданок, потрібно від суми відняти відомий доданок.

33. $x + 230 = 297$ $x + 336 = 636$ $428 + x = 850$

34. Сума довжин двох відрізків тасьми дорівнює 257 см. Довжина одного з них становить 136 см. Яка довжина іншого відрізка? Розв'яжи задачу, склавши рівняння. Склади та розв'яжи обернену задачу на знаходження суми довжин двох відрізків тасьми.

Щоб знайти невідоме зменшуване, потрібно до різниці додати від'ємник.

Щоб знайти невідомий від'ємник, потрібно від зменшуваного відняти різницю.

35. $x - 232 = 127$ $728 - x = 316$ $x - 480 = 215$

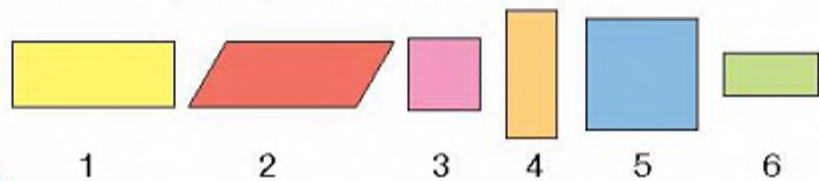
36. Після того як із цистерни відлили 140 л води, там залишилося ще 358 л води. Скільки води було в цистерні спочатку? Розв'яжи задачу, склавши рівняння. Усно склади дві задачі, обернені до даної.

37. У швейній майстерні було 2 сувої шерсті по 40 м у кожному й 4 сувої драпу по 30 м у кожному. Доповни задачу потрібними відомостями та сформулюй запитання так, щоб спочатку її розв'язанням був перший вираз, а потім — другий вираз.

$(40 \cdot 2 - 20) + (30 \cdot 4)$

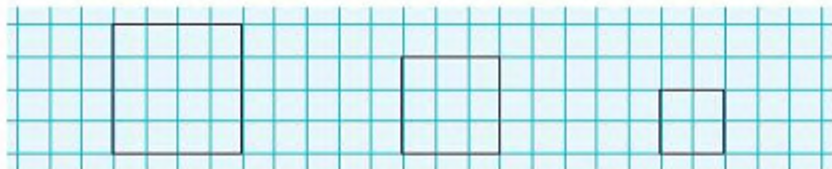
$(40 \cdot 2) + (30 \cdot 4 - 20)$

38. Назви фігури одним словом. Яка фігура зайва? Чому?
Назви прямокутники. Назви квадрати.

Периметр квадрата зі стороною a обчислюють так:
 $P = a \cdot 4.$

39. Обчисли периметр найбільшого та найменшого з квадратів, зображених на малюнку.

40. $x + 490 = 694$ $568 - x = 234$ $x - 182 = 316$

41. У книжковій шафі стояло 149 книжок. Після того як Стефанія переставила частину книжок із шафи на полицю, там залишилося 135 книжок. Скільки книжок дівчинка переставила на полицю? Розв'яжи задачу, склавши рівняння.

42. Устав замість зірочок такі цифри, щоб утворені рівності стали істинними.

$107 + 1 * 4 = **1$ $213 - 1 * 6 = **7$ $95 + * 8 = **3$

43. Обчисліть за таблицею. Простежте, як залежить значення суми від змінювання одного з доданків.

a	125	125	125	271	450	602
b	135	204	350	128	128	128
$a + b$						

44. Обчисліть за таблицею. Простежте, як залежить значення різниці від змінювання зменшуваного.

a	485	676	989
b	345	345	345
$a - b$			

45. Обчисліть за таблицею. Простежте, як залежить значення різниці від змінювання від'ємника.

a	579	579	579
b	176	209	457
$a - b$			

46. Знайдіть значення виразу:
 $a - 231$, якщо $a = 743, 640, 392$;
 $930 - b$, якщо $b = 725, 610, 428$.

47. На пилорамі було 452 дубові колоди та 346 — соснових. На дошки розпиляли 270 колод. Скільки колод залишилося? Розв'яжи задачу. Склади та розв'яжи обернену задачу.

48. Упродовж літа фермер відправив до міста a кг черешень, вишень — на b кг більше, а смородини — на c кг менше, ніж черешень і вишень разом. Скільки смородини відправив до міста фермер? Серед поданих вибери буквений вираз, за допомогою якого можна розв'язати цю задачу. Знайди значення виразу, якщо $a = 355, b = 150, c = 200$.

$$a + b - c$$

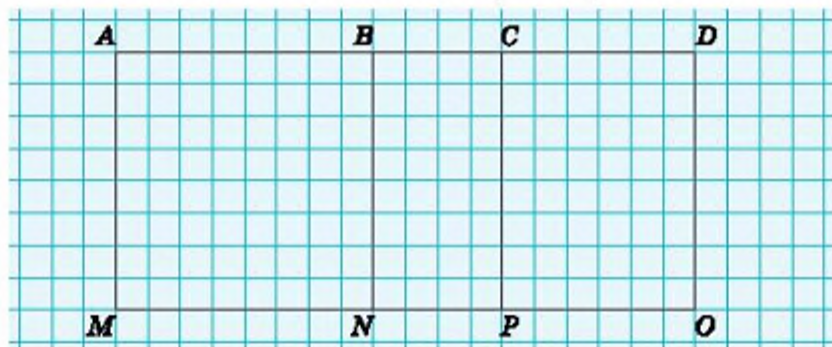
$$a + b + c$$

$$(a + a + b) - c$$

Периметр прямокутника зі сторонами a і b обчислюють так: $P = (a + b) \cdot 2$.

2 4 6 8 10 12

49. Скільки прямокутників на малюнку? Який прямокутник найбільший? А найменший? Знайдіть периметри найбільшого і найменшого прямокутників.

50. Перемалюй у зошит таблицю й заповни її. Як залежить сума від змінювання одного з доданків?

a	1	24	190	75	87	509	266	490	800
$110 + a$									

51. Довжина прямокутника — 9 см, а ширина — у 3 рази менша. Побудуй прямокутник. Обчисли його периметр.

52. • Доповни до 10 числа: 4; 1; 9; 6; 3; 5; 7; 2; 8.
• Доповни до 100 числа: 60; 23; 59; 72; 40; 84; 99.

53. Запиши, скільки всього:

- десятків у числах 506, 810, 470, 327;
- одиниць у числах 115, 309, 911, 1000;
- сотень у числах 591, 272, 604, 1000, 720.

54. Виконай письмове додавання.

$$\begin{array}{r} 425 + 264 \\ 124 + 372 \end{array} \quad \begin{array}{r} 167 + 423 \\ 342 + 608 \end{array} \quad \begin{array}{r} 518 + 382 \\ 409 + 85 \end{array} \quad \begin{array}{r} 625 + 237 \\ 117 + 783 \end{array}$$

55. Виконай письмове віднімання.

$$\begin{array}{r} 194 - 164 \\ 379 - 246 \end{array} \quad \begin{array}{r} 470 - 305 \\ 972 - 561 \end{array} \quad \begin{array}{r} 530 - 229 \\ 912 - 605 \end{array} \quad \begin{array}{r} 365 - 49 \\ 749 - 557 \end{array}$$

56. Розв'яжи задачі, виконавши обчислення письмово. Усно склади обернені задачі.

1) У Тарасовій колекції було 275 марок. Старший брат подарував йому свою колекцію з 545 марок. Скільки марок стало в Тарасовій колекції?

2) Скелет новонародженої дитини складається приблизно з 270 кісток. До часу досягнення дорослого віку кількість кісток зменшується на 64 унаслідок зрощення дрібних кісток. Зі скількох кісток складається скелет дорослої людини?

3) У Японії є порода довгохвостих півнів-феніксів, хвости яких сягають 3 м. Довжина хвоста королівського фазана може досягати 173 см. На скільки сантиметрів хвіст королівського фазана коротший, ніж хвіст півня-фенікса?

57. Юра, Валя і Світлана за рік відправили по телефону деяку кількість повідомлень. Юра відправив 230 повідомлень, Валя — на 106 повідомлень менше, ніж Юра, а Світлана — стільки повідомлень, скільки їх відправили Юра та Валя разом. Скільки повідомлень відправила за рік Світлана?

58. За яких значень змінної a нерівність $145 + a < 149$ буде істинною? Запиши всі можливі варіанти.

59. Добери такі значення змінних, які перетворять подані рівності та нерівності в істинні. У яких випадках є кілька варіантів відповіді?

$$284 - 112 = 102 + c$$

$$726 - 10 > 715 + c$$

$$433 + 6 = 440 - a$$

$$180 + b < 180 + 4$$

60. На галявині пасеться кілька кіз. Всього у них 32 ноги. Скільки кіз пасеться на галявині? Скільки всього у них рогів?

61. $501 + 488$ $236 + 172$ $620 + 197$ $710 + 190$

$887 - 685$ $797 - 467$ $222 - 132$ $286 - 179$

11 22 33 44 55 ...

- 62. У багатопверховому будинку — 176 квартир. Мешканцям 98 квартир уже встановили лічильники тепла. Скільки квартир цього будинку ще не мають лічильників тепла? Розв'яжи задачу. Склади обернену задачу, яку можна розв'язати за допомогою дії додавання.

 63. Математичний диктант.

- Заміни суму трьох доданків, кожен із яких дорівнює 2, добутком.
- Найбільше одноцифрове число помнож на 4.
- Знайди добуток, якщо перший множник — 7, а другий — 4.
- Частку чисел 15 і 3 збільш на 16.

64. Обчисли. До кожної рівності на множення склади по дві рівності на ділення.

$$6 \cdot 7 \qquad 4 \cdot 10 \qquad 11 \cdot 7$$

65. Устав замість зірочок такі цифри, щоб утворені рівності стали істинними.

$$\begin{array}{llll} 3 \cdot * = *8 & 2 \cdot * = *2 & 15 : * = 3 & ** : 6 = 4 \\ 4 \cdot * = *6 & 8 \cdot * = 6* & 42 : * = 7 & ** : 3 = 6 \\ 5 \cdot * = 3* & 9 \cdot * = 8* & 72 : * = 8 & ** : 4 = 10 \end{array}$$

66. $60 \cdot 1 - 34 : 1$ $1 \cdot 128 + 45 \cdot 0$ $800 : 100 + 5 \cdot 100$
 $0 \cdot 56 - 0 : 632$ $215 \cdot 0 + 74 : 74$ $45 \cdot 10 - 450 : 10$

67. У двох сітках було по 8 кг моркви. Скільки всього кілограмів моркви було у двох сітках? Розв'яжи задачу. Склади та розв'яжи обернену задачу.

 Продуктивність праці — це обсяг роботи, виконаної за одиницю часу (1 год, 1 день, 1 місяць тощо).

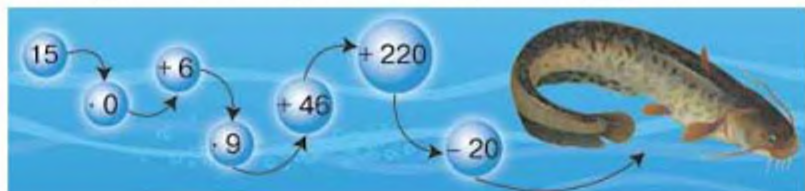
68. За 3 дні роботи маляр витратив 30 банок фарби. Скільки банок фарби потрібно малярю на 5 днів роботи, якщо його продуктивність праці не зміниться?

69. За 4 год роботи оператор комп'ютерного набору надрукував 28 сторінок. Скільки сторінок надрукує оператор за 6 год такої роботи? Розв'яжи задачу. Склади та розв'яжи обернену задачу.

70. $6 \cdot 8 + 24 : 4$ $50 : 10 + 16 : 4$ $9 \cdot 9 - 34$
 $7 \cdot 8 - 8 \cdot 7$ $8 \cdot 10 - 6 \cdot 9$ $4 \cdot 8 + 140$

71. У чотирьох контейнерах було 40 кг капусти, порівну в кожному. Два контейнери з капустою продали. Скільки кілограмів капусти залишилося?

72. Обчисліть ланцюжок виразів — і дізнайтеся, соми якої маси (у кілограмах) колись водилися у Дніпрі.

73. До кожного з чисел добери два найближчі круглі числа, між якими воно міститься. Поясни, як добиралися числа.

<input type="text" value="30"/> <input type="text" value="36"/> <input type="text" value="40"/>	<input type="text" value=""/> <input type="text" value="51"/> <input type="text" value=""/>	<input type="text" value=""/> <input type="text" value="89"/> <input type="text" value=""/>
<input type="text" value="240"/> <input type="text" value="245"/> <input type="text" value="250"/>	<input type="text" value=""/> <input type="text" value="105"/> <input type="text" value=""/>	<input type="text" value=""/> <input type="text" value="413"/> <input type="text" value=""/>
<input type="text" value="670"/> <input type="text" value="671"/> <input type="text" value="680"/>	<input type="text" value=""/> <input type="text" value="891"/> <input type="text" value=""/>	<input type="text" value=""/> <input type="text" value="407"/> <input type="text" value=""/>

Усі числа, що закінчуються цифрами 1, 2, 3 і 4, округлюють до найбільшого круглого числа, яке не перевищує дане число. Усі числа, що закінчуються цифрами 5, 6, 7, 8, 9, округлюють до найменшого круглого числа, яке більше за дане число.

74. Округли кожне число, застосовуючи правило.

$$49 \rightarrow \boxed{50} \quad 21 \rightarrow \boxed{} \quad 67 \rightarrow \boxed{} \quad 93 \rightarrow \boxed{}$$
$$101 \rightarrow \boxed{100} \quad 203 \rightarrow \boxed{} \quad 678 \rightarrow \boxed{} \quad 885 \rightarrow \boxed{}$$

75. Розгляньте й поясніть, як виконали множення та ділення.

 $40 \cdot 3 = 4 \text{ дес.} \cdot 3 = 12 \text{ дес.} = 120$
 $180 : 2 = 18 \text{ дес.} : 2 = 9 \text{ дес.} = 90$
 $200 \cdot 3 = 2 \text{ сот.} \cdot 3 = 6 \text{ сот.} = 600$
 $600 : 3 = 6 \text{ сот.} : 3 = 2 \text{ сот.} = 200$

76. $20 \cdot 4$ $300 \cdot 3$ $1000 : 2$ $150 : 3$
 $90 : 3$ $800 : 2$ $320 : 4$ $1000 : 5$

 Щоб знайти невідомий множник, потрібно добуток поділити на відомий множник.

Щоб знайти невідомий дільник, потрібно ділене поділити на частку.

Щоб знайти невідоме ділене, потрібно частку помножити на дільник.

77. $5 \cdot x = 100$ $270 : x = 3$ $x \cdot 2 = 160$ $x : 4 = 200$

78. Мар'яна сплела 2 браслети зі 160 бісеринок, витративши на кожний браслет однакову кількість бісеринок. Скільки бісеринок витратила Мар'яна на кожний браслет? Склади рівняння та розв'яжи задачу.

79. Найшвидше від усіх рослин світу росте бамбук. Ця трава за добу може вирости на 60 см. На скільки сантиметрів може вирости бамбук за 3 доби? Скільки це метрів і сантиметрів?

80. На консервному заводі за 2 дні виготовили 1000 банок маринованих огірків, 600 банок кабачків і 400 банок томатів. Скільки всього банок огірків, кабачків і томатів виготовляли на заводі за один день роботи, якщо продуктивність праці протягом цих двох днів була однаковою?

81. $5 \cdot x = 250$ $600 : x = 3$ $x \cdot 2 = 400$ $x : 4 = 240$

82. Назар склав 3 конструкції з «Лего», використавши 120 деталей. На кожну конструкцію він використав однакову кількість деталей. Скільки деталей використав Назар на кожну конструкцію? Склади рівняння та розв'яжи задачу.

83. Розв'яжіть ланцюжок виразів.

84. Виконай ділення способом добору.

$600 : 200$ $400 : 200$ $800 : 400$ $900 : 300$

85. $720 : 80 = 72 \text{ дес.} : 8 \text{ дес.} = 9$

$360 : 40$ $490 : 70$ $350 : 50$ $630 : 90$

$(a + b) \cdot c = a \cdot c + b \cdot c$ $(a + b) : c = a : c + b : c$
 $a : (b \cdot c) = (a : b) : c$

86. 1) Обчисліть за зразком, розклавши множник або ділене на розрядні доданки.

$24 \cdot 2 = (20 + 4) \cdot 2 = 20 \cdot 2 + 4 \cdot 2 = \dots$

$39 : 3 = (30 + 9) : 3 = 30 : 3 + 9 : 3 = \dots$

$134 \cdot 2 = (100 + 30 + 4) \cdot 2 = 100 \cdot 2 + 30 \cdot 2 + 4 \cdot 2 = \dots$

$17 \cdot 5$ $31 \cdot 4$ $55 : 5$ $84 : 4$ $203 \cdot 3$ $111 \cdot 9$

2) Обчисліть за зразком, розклавши ділене на зручні доданки.

$56 : 4 = (40 + 16) : 4 = 40 : 4 + 16 : 4 = \dots$

$279 : 3 = (270 + 9) : 3 = 270 : 3 + 9 : 3 = \dots$

$72 : 3$

$156 : 3$

$72 : 6$

$637 : 7$

3) Знайдіть частку способом послідовного ділення.

$$32 : 16 = 32 : (4 \cdot 4) = (32 : 4) : 4 = \dots$$

$$72 : 24$$

$$48 : 24$$

$$48 : 12$$

87. $11 \cdot 6$ $480 : 6$ $160 \cdot 2$ $75 : 3$
 $36 : 12$ $642 : 2$ $122 \cdot 4$ $186 : 3$

88. Капелюшник придбав сувій атласного полотна завдовжки 36 м. Щодня він відрізає від нього по 2 м тканини. На скільки днів майстрові вистачить полотна?

89. Верблюд здатний випити за один раз 190 л води. Скільки літрів води можуть випити за один раз 3 верблюди?

90. $84 : 4$ $45 : 15$ $210 : 10$ $246 : 6$
 $30 \cdot 9$ $66 : 3$ $4 \cdot 100$ $15 \cdot 6$

91. Стрічку завдовжки 5 м 40 см розрізали на кілька частин по 60 см. Скільки частин одержали? Склади рівняння та розв'яжи задачу.

92. Устав замість зірочок такі цифри, щоб утворені рівності стали істинними.

$$12^* : 4 = 32$$

$$27^* : 3 = 90$$

$$9^* : *0 = 3$$

93.

$5 \cdot 15$		$40 : 8$	
	$25 \cdot 4$		$100 : 5$
$75 : 3$		$20 \cdot 2$	

Щоб виконати ділення з остачею, потрібно:

- 1) дібрати найбільше число, яке менше від діленого і ділиться на дільник без остачі;
- 2) виконати ділення й обчислити неповну частку;
- 3) обчислити остачу, віднявши від діленого те число, яке ділили на дільник без остачі.

94. Виконай ділення з остачею.

37 : 6

52 : 7

216 : 10

452 : 9

Остача завжди менша від дільника.

95. Запиши всі можливі варіанти остачі.

$$a : 5 = b \text{ (ост. 1, 2, 3, 4)}$$

$$b : 8 = c \text{ (ост. ...)}$$

$$d : 4 = n \text{ (ост. ...)}$$

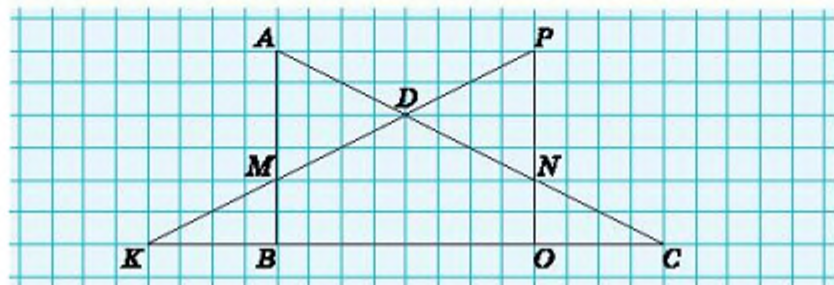
Якщо до добутку неповної частки і дільника додамо остачу, то одержимо ділене.

96. Виконай ділення з остачею й перевір результат.

$$162 : 4 = 40 \text{ (ост. 2)} \quad 24 : 7 \quad 153 : 5$$

$$40 \cdot 4 + 2 = 160 + 2 = 162 \quad 43 : 5 \quad 211 : 3$$

97. Назви всі трикутники, які ти бачиш на малюнку. Обчисли периметри трикутників ABC і KMB .

98. Дідусь за 1 день обкопує 10 дерев, а тато — 20 дерев. Скільки дерев вони обкопають разом за 2 дні? Розв'яжи задачу двома способами.

99. Упродовж усього маршруту автобус зупиняється 5 разів. На першій зупинці до автобуса зайшло 36 пасажирів. На кожній наступній зупинці виходило 5 пасажирів, а заходило — 3 пасажирів. Скільки всього пасажирів проїхало в автобусі за весь маршрут?

150 1 2 3 4 (10) 1 2 ...

- 100.** Ніна за 1 год друкує 6 сторінок тексту, а Поліна — 4 сторінки. Скільки сторінок тексту надрукує кожна дівчинка, якщо, попрацювавши разом, вони надрукують 60 сторінок? Розв'яжи задачу, скориставшись коротким записом і планом розв'язування.

Виконавець	Друкує за 1 год	Час роботи	Загальна кількість сторінок
Ніна	6 с.	}	}
Поліна	4 с.		
		?	60 с.

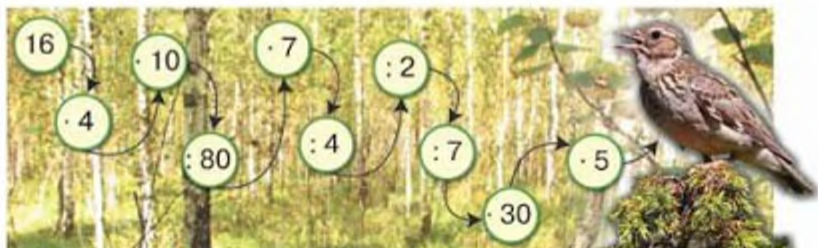
План розв'язування

1. Скільки сторінок надрукують за одну годину Ніна та Поліна разом?
 2. За який час вони надрукують 60 сторінок?
 3. Скільки сторінок за цей час надрукує Ніна?
 4. Скільки сторінок за цей час надрукує Поліна?
- 101.** Виконай ділення з остачею.

$35 : 8$ $65 : 9$ $68 : 10$ $362 : 4$

- 102.** Мама чистить за одну хвилину 2 картоплини, а донька — 1 картоплину. За скільки хвилин вони почистять разом 21 картоплину? Склади план розв'язування задачі. Розв'яжи задачу.

- 103.** Обчисліть ланцюжок виразів — і дізнайтеся, на якій висоті (у метрах) співає жайворонок.

104. Скільки різних остач може бути при діленні на 6; на 17?

105. Склади вирази та знайди їхні значення.

- Від суми чисел 157 і 203 відними добуток чисел 40 і 4.
- Частку чисел 240 і 60 збільш у 9 разів.
- Число 482 зменш на добуток чисел 80 і 3.
- Добуток чисел 82 і 2 зменш на різницю чисел 140 і 96.

106. Знайди значення виразів.

$$72 : 9 \cdot 10$$

$$120 + 240 : 6$$

$$600 - 640 : 8$$

$$64 : (12 + 4)$$

$$150 + 50 - 40$$

$$540 + (380 - 140)$$

$$320 : (120 - 40)$$

$$6 \cdot (72 : 3)$$

$$947 - 53 \cdot 10$$

107. Установи послідовність виконання дій. Знайди значення виразів, виконавши кожен дію окремо.

$$24 \cdot 6 + 350 : 7 + (270 - 90) : 2$$

108. Синій кит — найбільша тварина на Землі. Його маса становить 150 т. Вона у 25 разів більша за масу найбільшого мешканця суходолу — африканського слона. Яка маса африканського слона?

109. У першому цеху робітники за одну годину збирають 7 мопедів, а в другому — 8. За скільки годин зберуть 45 мопедів робітники двох цехів?

110. Склади задачу за коротким записом. Розв'яжи задачу.

4 ... — ?, по 7 ...
6 ... — ?, по 5 ...
на ? більше

111. Інна молодша від Максима в 4 рази, а Максим старший від Інни на 6 років. Скільки років кожній дитині?

112. Знайди значення виразу, виконавши кожен дію окремо.

$$126 + 360 : 6 - 10$$

$$270 : (150 - 60) \cdot 20$$

113. Серце слона робить 40 ударів за хвилину, а серце людини — 70 ударів. На скільки ударів менше зробить за 10 хв серце слона, ніж серце людини?

Письмове множення і ділення двоцифрових
та трицифрових чисел на одноцифрове число

- 114.** Поставте, де потрібно, дужки так, щоб рівності стали істинними.

$$80 + 120 : 4 - 20 = 90$$

$$80 + 120 : 4 - 20 = 30$$

- 115.** Поясніть усний прийом обчислення.

$$32 \cdot 3 = (30 + 2) \cdot 3 = 30 \cdot 3 + 2 \cdot 3 = \dots$$

Сюрприз від Множника Добутковича.

Для спрощення обчислень використовують письмове множення. Під час письмового множення множники записують не в рядок, а в стовпчик. Знак множення позначають не крапкою, а спеціальним значком для письмового множення — хрестиком (x).

- 116.** Розгляньте запис і прочитайте пояснення письмового прийому множення.

Під одиницями двоцифрового числа пишемо одноцифрове число. Ставимо знак письмового множення і підводимо риску, під якою будемо записувати результат множення. Множити починаємо з одиниць. Множимо 2 одиниці на 3. Одержуємо 6 одиниць. Пишемо 6 під одиницями. Множимо 3 десятки на 3. Одержуємо 9 десятків. Пишемо 9 під десятками. Отже, добуток чисел 32 та 3 дорівнює 96.

$$\begin{array}{r} \times 32 \\ 3 \\ \hline 96 \end{array}$$

- 117.** Виконай множення письмово, прокоментуй свої дії.

$$24 \cdot 2$$

$$22 \cdot 4$$

$$33 \cdot 3$$

$$42 \cdot 2$$

- 118.** У зоопарку до обіду продали 23 квитки, а після обіду — у 3 рази більше. Скільки квитків продали в зоопарку за день?

119. Практична робота. Побудуй прямокутник зі сторонами 4 см і 3 см. Проведи в ньому відрізок, який з'єднує протилежні вершини прямокутника. Виміряй довжину цього відрізка. На які фігури він поділив прямокутник?

120. Матері й синові разом цього року стільки ж років, скільки батькові й доньці. Чи збережеться це співвідношення наступного року?

121. Виконай множення письмово.

$42 \cdot 2$ $23 \cdot 3$ $21 \cdot 4$ $34 \cdot 2$

122. Бригада робітників першого дня відремонтувала 12 м дороги, а другого — у 4 рази більше. Скільки метрів дороги відремонтувала бригада за два дні?

123. $12 \bigcirc 3 \bigcirc 2 = 18$

$12 \bigcirc 3 \bigcirc 2 = 72$

124. Розгляньте запис і прочитайте пояснення письмового прийому множення.

Під одиницями двоцифрового числа пишемо одноцифрове число. Множити починаємо з одиниць. Множимо 6 одиниць на 2. Одержуємо 12 одиниць. 12 одиниць — це 1 десяток і 2 одиниці. Записуємо 2 одиниці під одиницями, а 1 десяток запам'ятовуємо. Множимо 3 десятки на 2. Одержуємо 6 десятків. 6 десятків та ще 1 десяток — 7 десятків. Записуємо 7 під десятками. Отже, добуток чисел 36 та 2 дорівнює 72.

$$\begin{array}{r} \times 36 \\ 12 \\ \hline 72 \end{array}$$

125. Поясніть усний і письмовий прийоми множення.

$42 \cdot 3 = (40 + 2) \cdot 3 = 40 \cdot 3 + 2 \cdot 3 = 120 + 6 = \dots$

$54 \cdot 3 = (50 + 4) \cdot 3 = 50 \cdot 3 + 4 \cdot 3 = 150 + 12 = \dots$

$$\begin{array}{r} \times 42 \\ 84 \\ \hline 168 \end{array}$$

126. Виконай множення письмово, прокоментуй.

$36 \cdot 4$ $43 \cdot 5$ $62 \cdot 6$ $27 \cdot 7$

$26 \cdot 2$ $19 \cdot 4$ $24 \cdot 3$ $47 \cdot 2$

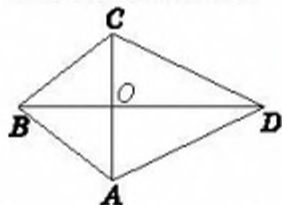
$$\begin{array}{r} \times 54 \\ 216 \\ \hline 162 \end{array}$$

2 22 222

127. Скільки всього сторінок у книжці, якщо дівчинка прочитала 27 сторінок, і це становить четверту частину книжки? Обчисли письмово.

128. Батькові 38 років, а дідусь — у 2 рази старший за батька. Скільки років дідусеві? Обчисли письмово.

129. Назви чотирикутник. Скільки трикутників на цьому малюнку? Назви трикутники, які мають прямий кут. Скільки таких трикутників?

130. Виконай множення письмово.

$26 \cdot 3$

$41 \cdot 3$

$24 \cdot 4$

$82 \cdot 3$

131. Робітник за годину обточує 12 деталей. Скільки деталей він обточить за робочу зміну, яка триває 8 год? Обчисли письмово.

132. Різницю чисел 51 та 48 збільш у 2 рази; одержане число збільш у 2 рази; новий результат збільш у 4 рази. Яке число одержав: 48, 82 чи 84?

133. Розгляньте та поясніть усний і письмовий прийоми множення.

$$317 \cdot 3 = (300 + 10 + 7) \cdot 3 = 300 \cdot 3 + 10 \cdot 3 + 7 \cdot 3 = 900 + 30 + 21 = \dots$$

$$\begin{array}{r} \times 317 \\ 3 \\ \hline 951 \end{array}$$

Під одиницями трицифрового числа пишемо одноцифрове число. Множити починаємо з одиниць. Множимо 7 одиниць на 3 — одержуємо 21 одиницю. 21 одиниця — це 2 десятки й 1 одиниця. Записуємо 1 під одиницями, а 2 десятки запам'ятовуємо. Множимо 1 десяток на 3 — одержуємо 3 десятки. 3 десятки та ще 2 десятки — це 5 десятків. Записуємо 5 під десятками. Множимо 3 сотні на 3 — одержуємо 9 сотень. Записуємо 9 під сотнями. Отже, добуток чисел 317 та 3 дорівнює 951.

134. Виконай множення письмово, прокоментуй свої дії.

$65 \cdot 4$

$201 \cdot 3$

$125 \cdot 4$

$108 \cdot 5$

135. Знайди значення виразу, виконавши кожен дію окремо.
 $204 \cdot 3 + 23 \cdot 5 + 136 \cdot 2$

 136. Столяр виготовляє за день 11 табуреток, а його помічник — 8. Скільки табуреток вони виготовлять разом за 5 днів? Розв'яжіть задачу двома способами, скориставшись запропонованим планом.

План розв'язування

I спосіб

- 1) Скільки табуреток виготовить столяр за 5 днів?
- 2) Скільки табуреток виготовить помічник столяра за 5 днів?
- 3) Скільки табуреток виготовлять столяр та його помічник разом за 5 днів?

II спосіб

- 1) Скільки табуреток виготовлять столяр та його помічник разом за один день?
- 2) Скільки табуреток виготовлять столяр та його помічник разом за 5 днів?

137. Тарас і Мар'яна вирішили допомогти вчительці вірізати для першокласників лічильний матеріал — кружечки. Тарас за день вірізає 36 кружечків, а Мар'яна — 63. Скільки кружечків віріжуть діти разом за 2 дні? Розв'яжи задачу таким способом, щоб план її розв'язування складався з двох дій.

 138. У мішку — 100 кг зерна. Це зерно поділили на дві частини так, що в одній частині його стало на 20 кг більше, ніж в іншій. Скільки кілограмів зерна в кожній частині?

 139. Знайди значення виразу, виконавши кожен дію окремо.
 $107 \cdot 5 - 59 \cdot 3 + 212 \cdot 2$

 140. Побудуй квадрат зі стороною 4 см. Проведи відрізок, який з'єднує дві протилежні вершини квадрата. Які фігури утворилися? Обчисли периметр одного з утворених трикутників.

141. Гра «Швидка лічба».

$490 : 70 = \square$

$240 : 2 = \square$

$56 : 4 = \square$

$\square \cdot 60 = \square$

$\square \cdot 4 = \square$

$\square \cdot 5 = \square$

$\square : 10 = \square$

$\square : 60 = \square$

$\square \cdot 9 = \square$

142. Розгляньте, як виконали множення.

Стисле пояснення. 7 помножити на 3 дорівнює 21. 1 пишемо, а 2 запам'ятовуємо. 2 помножити на 3 дорівнює 6. 6 та ще 2 — це 8. Пишемо 8. 1 помножити на 3 дорівнює 3. Пишемо 3. Добуток чисел 127 та 3 дорівнює 381.

$$\begin{array}{r} \times 127 \\ 3 \\ \hline 381 \end{array}$$

143. Виконай множення письмово, стисло поясни свої дії.

$37 \cdot 6$

$135 \cdot 3$

$151 \cdot 6$

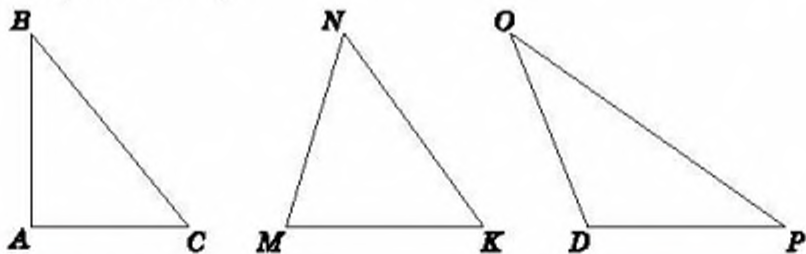
$206 \cdot 4$

144. Перший водій перевіз бетоновозом 236 ц бетону, а другий — у 3 рази більше. Скільки центнерів бетону перевіз другий водій?

145. Відповідно до плану завод мав випускати щодня 175 верстатів. За робочий тиждень (5 днів) він випустив 955 верстатів. Скільки верстатів випустив завод за робочий тиждень понад план?

146. Практична робота. Побудуй у зошиті прямий, гострий і тупий кути.

147. У якому з трикутників, зображених на малюнку, усі кути — гострі?

148. Запиши значення змінних, за яких нерівності будуть істинними.

$2 \cdot a < 40$

$36 : d > 4$

$c : 6 < 7$

149. За допомогою п'яти одиниць і знаків дій запиши число 100.

150. Виконай множення письмово.

$74 \cdot 8$

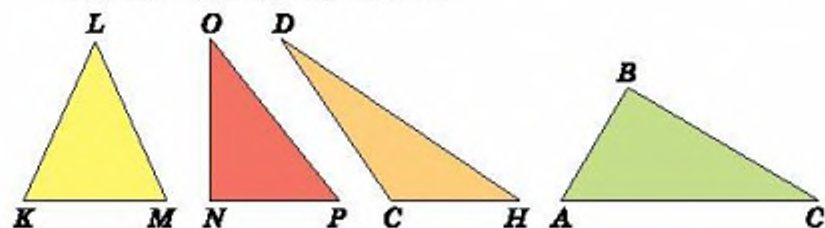
$307 \cdot 3$

$217 \cdot 4$

$165 \cdot 4$

151. Зі складу відправили 154 вантажівки цементу по 3 т в кожній. Після цього на складі залишилося ще 67 т цементу. Скільки тонн цементу було на складі спочатку?

152. У якому з трикутників, зображених на малюнку, є прямий кут? Як це перевірити?

153. Виконай множення письмово, прокоментуй свої дії.

$176 \cdot 5$

$318 \cdot 3$

$109 \cdot 9$

$226 \cdot 4$

154. Знайди значення виразу, виконавши кожну дію окремо.

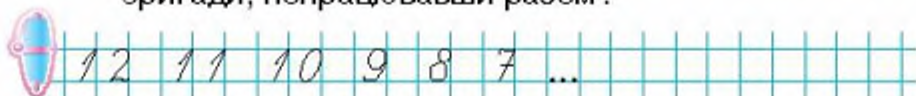
$174 \cdot 3 + 560 : 8 - (56 \cdot 4 - 145)$

155. Устав такі числа, щоб рівності стали істинними.

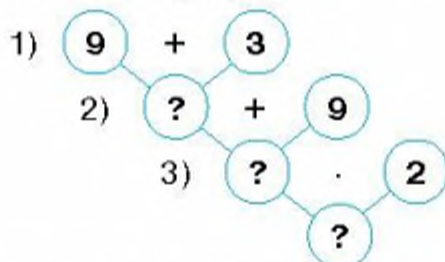
$63 : 7 - \square = 64 : 8$

$40 : 5 : \square = 25 : 5 - \square$

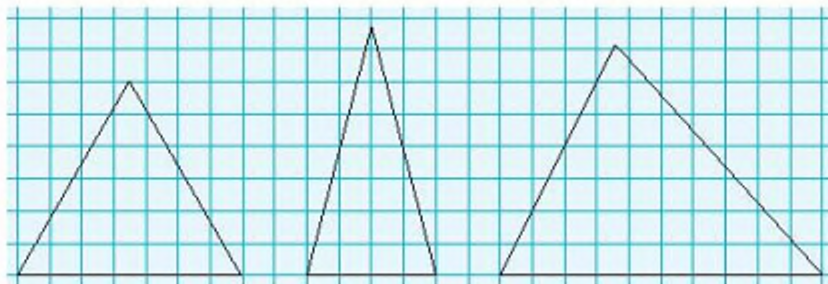
156. Перша бригада за 4 год прокладає 24 м труб, а друга за 1 год — на 1 м більше, ніж перша бригада за 1 год. За скільки годин прокладуть 130 м труб обидві бригади, попрацювавши разом?

157. Бабуся за годину прополює 9 рядків картоплі, а мама за цей час — на 3 рядки більше. Скільки рядків картоплі прополюють мама та бабуся разом за 2 год? Склади план розв'язування задачі, скориставшись схемою. Розв'яжи задачу.

158. Знайди периметр кожного трикутника.

159. Виконай множення письмово.

$163 \cdot 4$ $387 \cdot 2$ $105 \cdot 8$ $217 \cdot 3$

160. Зобрази в зошиті трикутник. Обчисли його периметр.

161. Скільки всього десятків у числі: 263; 125; 748?

162. Обчисли вирази. До кожної рівності на множення склади по дві рівності на ділення.

$60 \cdot 4$ $21 \cdot 4$ $100 \cdot 7$

163. Пояснить усний прийом обчислення.

$26 : 2 = (20 + 6) : 2 = 20 : 2 + 6 : 2 = \dots$

$72 : 6 = (60 + 12) : 6 = 60 : 6 + 12 : 6 = \dots$

$$648 : 2 = (600 + 40 + 8) : 2 = 600 : 2 + 40 : 2 + 8 : 2 = \dots$$

$$276 : 3 = (270 + 6) : 3 = 270 : 3 + 6 : 3 = \dots$$

Сюрприз від Частки Ділинки.

Під час письмового ділення для спрощення записів та обчислень ділення записують не в рядок, а в стовпчик. Ділення позначають не двома крапками, а спеціальним значком для письмового ділення. Вертикальна риска означає поділити. Праворуч від неї записують дільник. Його підкреслюють горизонтальною рисою, під якою записують частку.

164. Розгляньте запис і прочитайте пояснення письмового прийому ділення.

Визначаємо перше неповне ділене і кількість цифр у частці. 4 десятки діляться на 4. Отже, 4 десятки — перше неповне ділене. Оскільки при діленні десятків ми одержимо десятки, то перша цифра частки — десятки. Отже, у частці буде двоцифрове число (ставимо дві крапки під горизонтальною рисою).

$$\begin{array}{r} 4 \ 8 \ 4 \\ 4 \overline{) 4 \ 8 \ 4} \\ \underline{4 } \\ 8 \\ \underline{8 } \\ 4 \\ \underline{4 } \\ 0 \end{array}$$

Спочатку ділимо десятки. 4 десятки поділити на 4 дорівнює 1 десяток. У частці на місці десятків (першої крапки) записуємо 1. 4 помножити на 1 дорівнює 4. Під 4 десятками діленого записуємо 4. Ліворуч між цими числами ставимо знак віднімання й підкреслюємо цю різницю рисою. Від 4 віднімаємо 4 — остачі немає. Ділимо одиниці. Зносимо 8 одиниць під риску праворуч. 8 одиниць — це друге неповне ділене. 8 поділити на 4 дорівнює 2. У частці на місці одиниць (другої крапки) записуємо цифру 2. 4 помножити на 2 дорівнює 8. Під 8 одиницями другого неповного діленого записуємо 8. Ліворуч між цими числами ставимо знак віднімання й підкреслюємо різницю. Від 8 віднімаємо 8 — остачі немає. Під рисою записуємо 0. Ділення закінчено. Частка чисел 48 та 4 — двоцифрове число 12.

165. Виконай ділення письмово, докладно поясни свої дії.

$96 : 3$

$84 : 4$

$33 : 3$

$68 : 2$

- 166.** Розгляньте запис і прочитайте ще одне пояснення письмового прийому ділення.

Перше неповне ділене — 6 сотень. Отже, у частці буде трицифрове число (ставимо 3 крапки). 6 поділити на 3 дорівнює 2. У частці на місці сотень (першої крапки) записуємо 2. 2 помножити на 3 дорівнює 6. Під 6 сотнями першого неповного діленого записуємо 6. Від 6 віднімаємо 6 — остачі немає. Друге неповне ділене — 9 десятків. 9 поділити на 3 дорівнює 3. У частці на місці десятків (другої крапки) записуємо 3. 3 помножити на 3 дорівнює 9. Під 9 десятками другого неповного діленого записуємо 9. Від 9 віднімаємо 9 — остачі немає. Третє неповне ділене — 3 одиниці. 3 поділити на 3 дорівнює 1. У частці на місці одиниць (третьої крапки) записуємо 1. 1 помножити на 3 дорівнює 3. Під 3 одиницями третього неповного діленого записуємо 3. Від 3 віднімаємо 3 — остачі немає. Під рискою записуємо 0. Ділення закінчено. Частка чисел 693 та 3 — трицифрове число 231.

$$\begin{array}{r} 693,3 \\ 3 \overline{) 693,3} \\ \underline{6} \\ 9 \\ \underline{9} \\ 3 \\ \underline{3} \\ 0 \end{array}$$

- 167.** Виконай ділення письмово, докладно поясни свої дії.

$396 : 3$

$484 : 4$

$555 : 5$

$628 : 2$

- 168.** На стадіоні у двох рядах — 448 місць, а в одному ряду відкритого павільйону театру — у 2 рази менше місць, ніж в одному ряду на стадіоні. Скільки місць в одному ряду відкритого павільйону театру?

- 169.** Нові серії мультфільму «Фіксики» переглянули за одну годину в «Ютубі» 684 користувачі. Це у два рази більше за кількість користувачів, які переглянули за одну годину старі серії. Скільки користувачів переглянули за одну годину старі серії мультфільму «Фіксики»?

- 170.** Виконай ділення письмово.

$936 : 3$

$884 : 4$

$666 : 6$

$248 : 2$

171. Із трьох ділянок поля зібрали 696 т цукрових буряків, порівну з кожної ділянки. Скільки тонн цукрових буряків зібрали з однієї ділянки?

172. Виконай ділення з остачею. Порівняй остачу з дільником.

$7 : 2$

$13 : 6$

$32 : 5$

$68 : 8$

173. Розгляньте запис і прочитайте пояснення письмового прийому ділення.

Ділене — 256, дільник — 4. Визначаємо перше неповне ділене. Вищий розряд діленого — сотні. 2 сотні не можемо поділити на 4 так, щоб у частці одержати сотні. Замінюємо 2 сотні десятками й додаємо ще 5 десятків — одержуємо 25 десятків. Це перше неповне ділене. Отже, вищий розряд частки — десятки. Тому в частці буде двоцифрове число (ставимо дві крапки).

2	5	6	4	
2	4		6	4
		1	6	
		1	6	
			0	

25 десятків ділимо на 4 — одержуємо 6 десятків. Записуємо цифру 6 у частці на місці десятків (першої крапки). Визначаємо, скільки всього десятків поділили. Множимо 6 десятків на 4 — одержуємо 24 десятки. Записуємо 24 десятки під 25 десятками діленого, тобто під першим неповним діленням, і підводимо риску. Віднімаємо 24 десятки від 25 десятків — одержуємо 1 десяток. Це остача, і вона менша від дільника ($1 < 4$). Отже, цифру 6 знайдено правильно. Утворюємо друге неповне ділене. 1 десяток — це 10 одиниць. 10 одиниць та ще 6 одиниць — це 16 одиниць. Це друге неповне ділене. Ділимо 16 одиниць на 4 — одержуємо 4 одиниці. Записуємо цифру 4 в частці на місці одиниць (другої крапки). Визначаємо, скільки одиниць поділили. Множимо 4 одиниці на 4 — одержуємо 16 одиниць. Записуємо 16 одиниць під другим неповним діленням. Віднімаємо 16 від 16 — одержуємо 0. Підрискою записуємо 0. Ділення закінчено. Частка чисел 256 та 4 дорівнює 64.

174. Виконай ділення письмово, прокоментуй свої дії.
168 : 3 736 : 8 567 : 9 425 : 5

175. Кондуктор мав 172 квитки. За годину він продав $\frac{1}{4}$ всіх квитків. Скільки квитків продав кондуктор за годину?

176. На швейній фабриці за тиждень використали 258 м тканини для пошиття халатів і 158 м тканини для пошиття блузок. На один халат використовували 3 м тканини, а на одну блузку — 2 м. Чого більше пошили за тиждень — халатів чи блузок? На скільки?

177. Школярі за 3 дні посадили 282 саджанці кущів і дерев, причому кожного дня вони висаджували однакову кількість саджанців. Скільки окремо кущів і дерев висаджували школярі кожного дня, якщо кущів кожного дня висаджували на 4 менше, ніж дерев?
Продовж кожний спосіб розв'язування.

I спосіб

1) $282 : 3 = \square$

2) $\square - 4 = \square$

3) $\square \circ \square = \square$

4) $\square \circ \square = \square$

II спосіб

1) $4 \cdot 3 = \square$

2) $282 - \square = \square$

3) $\square \circ \square = \square$

4) $\square \circ \square = \square$

5) $\square \circ \square = \square$

178. Тарасик назбирав 50 монет по 10 к. і по 25 к. загальною вартістю 9 грн 50 к. Скільки окремо монет по 10 к. і по 25 к. назбирав Тарасик?

179. Виконай ділення письмово.

 177 : 3 203 : 7 438 : 6 264 : 4

180. Умотку було 185 м дроту. Монтер використав $\frac{1}{5}$ всього дроту. Скільки метрів дроту залишилося вмотку?

181. Виконай ділення письмово, прокоментуй свої дії.

$216 : 3$

$576 : 8$

$387 : 9$

$168 : 4$

182. Розгляньте запис і прочитайте пояснення письмового прийому ділення.

Ділене — 918, дільник — 3. Визначаємо перше неповне ділене. Вищий розряд діленого — сотні. 9 сотень діляться на 3, тому вищим розрядом частки будуть сотні. Отже, у частці буде трицифрове число (ставимо три крапки). 9 сотень — перше неповне ділене.

Ділимо 9 сотень на 3 — одержуємо 3 сотні. Записуємо цифру 3 в частці на місці сотень (першої крапки). Перевіряємо, скільки сотень ми поділили. Множимо 3 сотні на 3 — одержуємо 9 сотень. Записуємо цифру 9 під сотнями діленого. Віднімаємо 9 сотень від 9 сотень — одержуємо 0. Усі сотні поділено. 1 десяток — це друге неповне ділене. 1 десяток не можна поділити на 3 так, щоб одержати десятки. Тому в частці на місці десятків (другої крапки) записуємо 0. Визначаємо третє неповне ділене. 1 десяток — це 10 одиниць. 10 одиниць та ще 8 одиниць — це 18 одиниць. Ділимо 18 одиниць на 3 — одержуємо 6 одиниць. Записуємо цифру 6 у частці на місці одиниць (третьої крапки). Визначаємо, скільки одиниць поділили. Множимо 6 одиниць на 3 — одержуємо 18 одиниць. Записуємо 18 під третім неповним діленим. Віднімаємо 18 від 18 — одержуємо 0. Записуємо 0 під рискою. Ділення закінчено. Частка чисел 918 та 3 дорівнює 306.

$$\begin{array}{r} 918 \overline{) 9183} \\ \underline{9} \\ 18 \\ \underline{18} \\ 0 \end{array}$$

183. Виконай ділення письмово, прокоментуй свої дії.

$621 : 3$

$816 : 4$

$642 : 6$

$525 : 5$

мм см м км

184. Обчисли. Перевір ділення множенням.

$218 : 2$

$756 : 7$

$832 : 8$

$927 : 9$

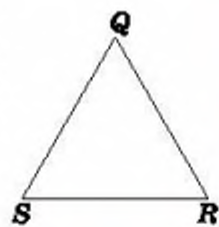
185. Знайди значення виразів, виконавши кожну дію окремо.

$450 : 6 + 251 \cdot 3 - 216 : 8$

$453 \cdot 2 - 441 : 7 + 216 : 9$

186. Три ткалі за 7 днів роботи разом виткали 315 м лляного полотна, порівну кожна. Скільки метрів лляного полотна ткала одна ткаля за день, якщо продуктивність праці всіх ткаль була однаковою?

187. Периметр трикутника SQR дорівнює 210 мм, а його сторона SR — 60 мм. Визнач довжину кожної з двох інших сторін трикутника, якщо вони рівні. Розв'яжи задачу за допомогою виразу. Скористайся схемою-підказкою.
($\square - \square$) : \square

188. Розв'яжи ребус.

189. Виконай ділення письмово.

$814 : 2$

$424 : 4$

$742 : 7$

$615 : 3$

$$\begin{array}{r} + \text{А А А} \\ \text{А 5 6} \\ \hline \text{8 6 6} \end{array}$$

190. Двоє дорослих людей, які ведуть активний спосіб життя, за 3 дні споживають 480 г жирів. Скільки грамів жирів за день споживає одна доросла людина, яка веде активний спосіб життя?

191. Обчисліть усно.

Ділене	369	369			96	180
Дільник	3	9	5	8		
Частка			17	31	32	6

192. Перевір, чи правильно знайдено частку, виконавши ділення письмово.

$608 : 8 = 67$

$812 : 4 = 23$

$783 : 3 = 261$

$106 : 2 = 52$

193. Склади та розв'яжи рівняння.

- Невідоме число зменшили в 3 рази й одержали 46. Знайди невідоме число.
- Невідоме число зменшили в 5 разів й одержали 27. Знайди невідоме число.
- Число 204 зменшили в кілька разів й одержали 4. У скільки разів зменшили число?

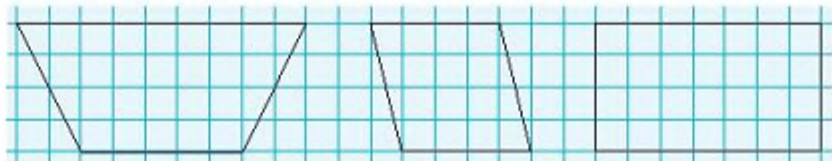
194. $x : 6 = 49 + 14$ $870 : y = 96 - 93$ $z : 7 = 104 : 8$

195. Із міста А до міста В, відстань між якими дорівнює 424 км, вирушив поїзд. Він уже подолав $\frac{1}{4}$ шляху.

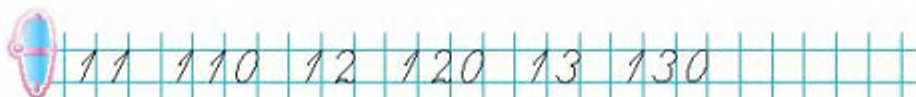
На скільки кілометрів більше йому залишилося проїхати, ніж він проїхав?

196. Виноградари зібрали 622 кг винограду. На продаж відвезли 350 кг винограду, а решту — розклали в ящики по 8 кг у кожний. Скільки ящиків наповнили виноградом?

197. Зобрази геометричні фігури в зошиті за зразком. Познач їхні вершини буквами латинського алфавіту. Назви кожну фігуру. Назви їх одним словом. Яка з фігур є прямокутником? Чому?

198. Учнім потрібно посадити один ряд яблунь. Довжина цього ряду — 30 м, а відстань між двома сусідніми яблунями — 3 м. Скільки саджанців потрібно підготувати для посадки?

199. $x \cdot 3 = 324$ $y : 4 = 734 - 608$ $516 : z = 48 : 8$

200. На овочевому складі було 812 ц моркви. $\frac{1}{4}$ всієї

моркви відвезли до магазину. Скільки центнерів моркви залишилося на овочевому складі?

201. Обчисли значення лише тих виразів, у яких потрібно виконати письмове множення або ділення.

$62 : 2$	$306 : 6$	$126 \cdot 4$	$77 : 7$
$12 \cdot 10$	$607 : 1$	$480 : 6$	$326 \cdot 2$
$705 \cdot 0$	$74 \cdot 9$	$836 : 4$	$193 \cdot 5$

202. $x \cdot 3 = 132$ $z : 9 = 24$ $320 : y = 40 : 5$

203. За 4 м шовку заплатили 624 грн. Скільки коштує 1 м такого шовку? Склади та розв'яжи обернену задачу.

204. Для ательє закупили 464 м шерсті. Із неї вже пошили 38 пальт, витративши на кожне пальто по 4 м тканини. Скільки таких самих пальт можна пошити з тканини, що залишилася? Розв'яжи задачу за допомогою виразу двома способами. Скористайся підказками:

$\square : \square - \square$ $(\square - \square \cdot \square) : \square$

205. Периметр трикутника, усі сторони якого рівні, дорівнює 111 мм. Визнач довжину сторони цього трикутника. Склади та розв'яжи обернену задачу.

206. Вінні-Пух, П'ятачок та Кролик на 210 грн купили 3 кг малини по 46 грн за кілограм і 9 кг яблук. Скільки коштує 1 кг яблук?

207. Виконай дії письмово.

$345 \cdot 2$ $308 \cdot 3$ $816 : 4$ $225 : 9$

208. Периметр трикутника, усі сторони якого рівні, дорівнює 108 мм. Знайди сторону цього трикутника. Склади та розв'яжи обернену задачу.

209. Обчисли письмово. Перевір.

$306 \cdot 2$

$315 : 3$

$89 \cdot 7$

$906 : 2$

210. Не виконавши ділення, визнач кількість цифр у частці. Виконай письмове ділення лише тих чисел, у частці яких є нуль у середині запису.

$540 : 5$

$512 : 8$

$832 : 8$

$438 : 6$

$612 : 3$

211. Знайди значення виразів, виконавши кожен дію окремо.

$468 : 6 + 396 : 4$

$409 \cdot 2 - 448 : 8$

212. Установи значення змінних, за яких нерівності будуть істинними.

$420 \cdot a < 650$

$c : 3 < 4$

$d \cdot 5 < 100$

213. Одна бригада побудувала 5 будинків по 36 квартир у кожному, а друга — 7 будинків по 32 квартири. Яка бригада побудувала більше квартир і на скільки?

214. На птахофабриці 504 курки посадили в 9 кліток, порівну в кожен. Скільки потрібно таких кліток, щоб посадити 392 курки?

215. Знайди значення виразів, виконавши кожен дію окремо.

$68 \cdot 7 - 906 : 2$

$971 - 584 : 8 \cdot 4$

216. 72 кг картоплі розклали у 8 ящиків, порівну в кожен.

Скільки потрібно ящиків, щоб розкласти 414 кг картоплі?

217. Обчисли письмово.

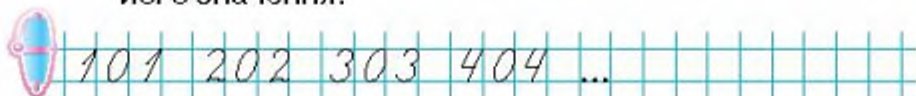
$368 \cdot 2$

$855 : 5$

$97 \cdot 5$

$801 : 3$

218. Перше число дорівнює 67, а друге — у 5 разів більше. Знайди суму цих чисел. Склади вираз та знайди його значення.

219. Знайди значення виразів, виконавши кожну дію окремо.

$$735 : 5 + 17 \cdot 8$$

$$670 - 78 \cdot 6 : 3$$

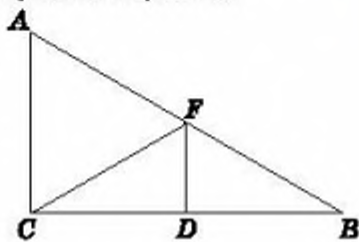
220. Майстер виготовляє 48 брусків за 3 год роботи, а його учень виготовляє стільки ж брусків за 6 год. За скільки годин вони виготовлять 48 брусків, працювавши разом?

221. Склади задачу за таблицею. Розв'яжи її.

Виконавці	Продуктивність праці	Час	Загальна кількість деталей
I слюсар	?, однакова	3 год	} ? } 245 д.
II слюсар		4 год	

222. Тато придбав сорочку за 316 грн, витративши третю частину своїх грошей. Скільки грошей було в тата спочатку? Склади обернену задачу, у якій потрібно знайти, скільки коштувала сорочка.

223. Скільки трикутників зображено на малюнку? Назви кожний із них. Обчисли периметр трикутника, усі сторони якого рівні.

224. $756 : 6 + 16$ $67 \cdot 8 - 231$ $651 : 3 + 73$ $37 \cdot 9 + 247$

225. Надійка за 2 дні назбирала 256 горішків, а Артем за 3 дні — 546 горішків. Скільки горішків збирали діти разом за один день?

226. Обчисли письмово. Перевір правильність виконання множення діленням на одноцифрове число.

$$407 \cdot 2$$

$$264 \cdot 3$$

$$316 \cdot 3$$

$$214 \cdot 4$$

$227. 184 : x = 4 \qquad 3 \cdot x = 168 \qquad x \cdot 6 = 654$

228. Дятел щодня з'їдає 98 комах. Скільки комах з'їдає дятел за тиждень?

229. Склади задачу за таблицею. Розв'яжи її.

Маса одного предмета	Кількість предметів	Загальна маса
37 кг ←	8 мішків	?
?, на 2 кг більше	9 мішків	?

230. Купили два відрізи однакової тканини. У першому відрізі було 6 м тканини, а в другому — 3 м. За обидва відрізи заплатили 378 грн. Скільки грошей заплатили за кожний відріз?

231. Обчисли периметр квадрата зі стороною 86 мм.

232. Периметр трикутника, усі сторони якого рівні, дорівнює 81 мм. Обчисли його сторону.

233. Світланка разом із мамою за дві години назбирали 128 каштанів, причому дівчинка збрала на 8 каштанів більше, ніж мама. Скільки каштанів назбирали за одну годину мама і Світланка окремо?

234. Обчисли письмово. Перевір правильність виконання множення діленням на одноцифрове число.

$105 \cdot 5 \qquad 68 \cdot 8 \qquad 237 \cdot 3 \qquad 208 \cdot 4$

235. Автомобіль за 7 год роботи використав 63 л бензину. Скільки літрів бензину використає автомобіль за 9 год такої роботи? Розв'яжи задачу, скориставшись таблицею.

Норма витрат бензину	Час роботи	Загальні витрати бензину
?	7 год	63 л
така сама	9 год	?

Письмове множення і ділення двоцифрових та трицифрових чисел на двоцифрове число

- 236.** Перевірте письмово, хто з друзів найкраще навчився множити й ділити в межах 1000 на одноцифрове число. Проаналізуйте помилки.

$$243 \cdot 4 = 962$$
$$648 : 6 = 18$$

$$339 \cdot 2 = 678$$
$$868 : 7 = 124$$

$$409 \cdot 2 = 908$$
$$448 : 8 = 56$$

- 237.** $600 : 10$ $60 : 5$ $12 \cdot 10$ $200 : 100$
 $120 : 3$ $40 \cdot 5$ $2 \cdot 10$ $20 \cdot 30$

- 238.** Розгляньте й поясніть, як виконали множення. Обчисліть значення інших виразів.

$$40 \cdot 20 = (4 \cdot 10) \cdot (2 \cdot 10) = (4 \cdot 2) \cdot (10 \cdot 10) = 8 \cdot 100 = 800.$$

$$20 \cdot 30 = \dots$$

$$14 \cdot 20 = 14 \cdot (2 \cdot 10) = (14 \cdot 2) \cdot 10 = 28 \cdot 10 = 280.$$

$$23 \cdot 30 = \dots$$

- 239.** Розгляньте й поясніть, як виконали ділення. Обчисліть значення інших виразів.

$$400 : 20 = 400 : (2 \cdot 10) = (400 : 10) : 2 = 40 : 2 = 20.$$

$$360 : 20 = 360 : (2 \cdot 10) = (360 : 10) : 2 = 36 : 2 = 18.$$

$$900 : 30$$

$$480 : 40$$

$$870 : 30$$

$$650 : 50$$

240. $900 : 30 \cdot 20$ $620 : 20 \cdot 1$ $12 \cdot 40 : 10$

241. $560 : x = 80$ $x : 20 = 12 - 4$ $x \cdot 40 = 40 + 80$

- 242.** Марина поділила задумане число на 30 й одержала в частці 26. Яке число задумала Марина? Склади та розв'яжи рівняння.

243. Тимур задумав число. Після того як він збільшив його в 7 разів, то одержав 721. Яке число задумав Тимур?

244. Два майстри працювали однакову кількість днів і відремонтували 110 мобільних телефонів. Один майстер ремонтував за день 6 телефонів, а інший — 4. Скільки мобільних телефонів відремонтував кожний майстер за час спільної праці? Розв'яжи задачу, скориставшись таблицею.

Виконавець	Продуктивність праці	Кількість днів	Загальна кількість телефонів
I майстер	6 т.	? , однакова	} 110 т.
II майстер	4 т.		

Зверни увагу! Для розв'язування цієї задачі необхідно поставити додаткове запитання (?), не передбачене умовою задачі.

245. $720 : x = 90$ $x : 3 = 120 - 50$ $x \cdot 70 = 400 + 20$

246. З однієї грядки зібрали 7 мішків картоплі, а з іншої — 3 мішки. Маса всієї зібраної картоплі становить 360 кг. Скільки кілограмів картоплі зібрали з кожної грядки окремо?

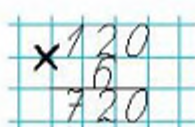
Земельна ділянка	Маса картоплі в одному мішку	Кількість мішків	Загальна маса картоплі
I грядка	? , однакова	7	} 360 кг
II грядка		3	

- 247.**
- Від якого трицифрового числа потрібно відняти число 1, щоб одержати двоцифрове число?
 - Із цифр 7, 0, 6 утворіть усім можливі трицифрові числа. Яке з одержаних чисел найбільше? А найменше?

248. Розгляньте усний і письмовий прийоми множення.

 $120 \cdot 6 = (12 \cdot 10) \cdot 6 = (12 \cdot 6) \cdot 10 = \dots$

У першому множнику 0 одиниць. Тому підписуємо другий множник під першою відмінною від нуля цифрою першого множника, тобто 6 одиниць під 2 десятками.

Починаємо множити з десятків. 2 десятки помножити на 6 дорівнює 12 десятків. 12 десятків — це 1 сотня і 2 десятки. Цифру 2 пишемо під десятками, а 1 сотню запам'ятовуємо. 1 сотню множимо на 6 — одержуємо 6 сотень. 6 сотень та ще 1 сотня — це 7 сотень. Цифру 7 пишемо під сотнями. 0 одиниць першого множника зносимо в добуток на місце одиниць. У добутку одержали число 720.

249. Розгляньте письмове множення двоцифрового числа на кругле двоцифрове число. Прокоментуйте.

250. Виконай множення письмово, прокоментуй свої дії.

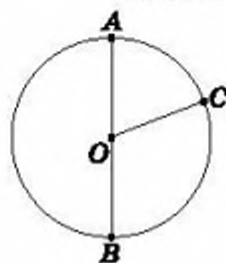
$42 \cdot 20$

$19 \cdot 30$

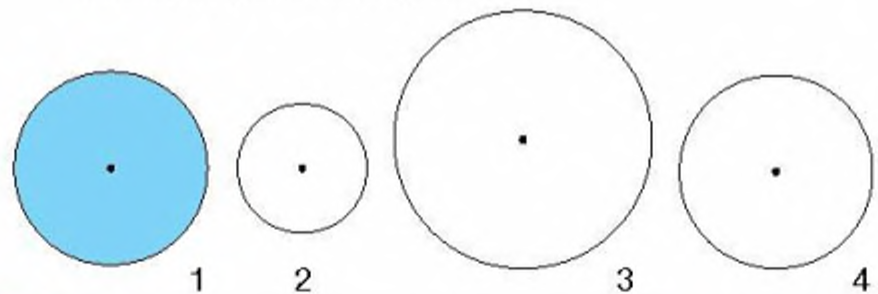
$240 \cdot 2$

$180 \cdot 4$

251. Розглянь малюнок. Назви центр кола; точки, які лежать на колі. Назви радіуси. Назви діаметр. Обчисли діаметр кола, якщо радіус дорівнює 2 см.

252. Назви кожну фігуру. Назви фігури, які мають однакові радіуси. Зобрази коло, радіус якого дорівнює 2 см.

253. Невідоме число зменшили у 5 разів й одержали 150. Знайди невідоме число. Склади та розв'яжи рівняння.

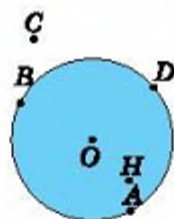
254. У мами є 23 купюри по 20 грн і 130 купюр по 5 грн. Скільки грошей є в мами?

255. Обчисли письмово.

 $170 \cdot 5$ $130 \cdot 7$ $48 \cdot 20$ $39 \cdot 20$

256. Маса одного барана — 43 кг. Знайди масу 20 таких баранів.

257. Назви точки, які: а) належать кругу; б) належать колу; в) не належать колу; г) належать кругу, але не належать колу; г) не належать ні колу, ні кругу.

258. На скільки частин поділено круг? Скільки частин теплих кольорів? Холодних? Із відтінками зеленого кольору?

259. Розгляньте письмовий прийом ділення.

 Перше неповне ділене — 6 сотень. 6 сотень діляться на 4, отже, вищим розрядом частки будуть сотні, тому частка буде трицифрове число. Ділимо 6 сотень на 4 — одержуємо 1 сотню. Множимо 1 сотню на 4 — одержуємо 4 сотні. Записуємо цифру 4 під сотнями діленого. Віднімаємо 4 сотні від 6 сотень — в остачі одержуємо 2. До остачі зносимо цифру 8. Друге неповне ділене — 28 десятків. Ділимо 28 десятків на 4 — одержуємо 7 десятків. Остачі немає. Третє неповне ділене — 0 одиниць. Ділимо 0 одиниць на 4 — одержуємо 0. У частку записуємо 0. Частка чисел 680 та 4 — 170.

$$\begin{array}{r}
 6804 \\
 4 \overline{) 2800} \\
 \underline{28} \\
 0 \\
 \hline
 1700
 \end{array}$$

 r r r d d d

260. Виконай ділення письмово, прокоментуй свої дії.
720 : 3 920 : 2 720 : 6 910 : 7

261. Знайдіть значення виразу:
 $850 : b + 140 \cdot b$, якщо $b = 5$;
 $260 \cdot a - 570 : a$, якщо $a = 3$.

262. Маса 3 однакових поросят дорівнює 450 кг. Знайди масу одного такого поросяти. Склади та розв'яжи обернену задачу.

263. У парку росте 340 осик, а беріз — у 2 рази менше. Скільки беріз росте в парку?

264. Обчисли письмово.

 560 : 4 960 : 8 750 : 5 840 : 7

265. На птахофермі за 4 дні використовують 960 кг зерна. Скільки зерна використовують на птахофермі за 1 день?

 266. Серед чисел 1, 4, 8, 10 вибери ті значення змінної x , за яких нерівності будуть істинними.
 $320 : x < 240$ $40 \cdot x > 200$ $160 : x > 55$

267. Розгляньте усний і письмовий прийоми множення.

 $23 \cdot 32 = 23 \cdot (30 + 2) = 23 \cdot 30 + 23 \cdot 2 =$
 $= 23 \cdot 3 \cdot 10 + 23 \cdot 2 = 690 + 46 = 736.$

При письмовому множенні на двоцифрове число спочатку множать на одиниці, а потім — на десятки.

Множимо 23 на 2 одиниці — одержуємо одиниці, тому добуток починаємо записувати під одиницями. 3 одиниці помножити на 2 дорівнює 6 одиниць. Записуємо цифру 6 під одиницями. 2 десятки помножити на 2 дорівнює 4 десятки. Записуємо цифру 4 під десятками. 46 — перший неповний добуток.

$$\begin{array}{r} \times 23 \\ 32 \\ \hline 69 \\ 736 \\ \hline \end{array}$$

Множимо 23 на 3 десятки — одержуємо десятки, тому добуток починаємо записувати під десятками. 3 помно-

жити на 3 десятки дорівнює 9 десятків. Записуємо цифру 9 під десятками. 2 десятки помножити на 3 десятки дорівнює 6 сотень. Записуємо цифру 6 на місці сотень. 69 — другий неповний добуток.

Додаємо неповні добутки й одержуємо добуток чисел 23 та 32 — 736.

268. Прокоментуйте виконання дій.

$$\begin{array}{r} \times 24 \\ 21 \\ \hline 48 \\ 504 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 31 \\ 23 \\ \hline 62 \\ 713 \end{array}$$

269. Виконай множення письмово, прокоментуй свої дії.
 $15 \cdot 21$ $22 \cdot 14$ $42 \cdot 13$ $18 \cdot 17$

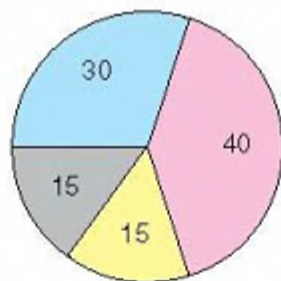
270. $1000 - 36 \cdot 12$

$38 \cdot 14 + 17 \cdot 13$

271. Шкільна бібліотека одержала 35 пачок підручників по 25 штук у кожній. Скільки всього підручників одержала бібліотека?

272. У книгосховищі є 24 полиці по 35 книжок на кожній і 3 полиці — по 45 книжок на кожній. На скільки більше книжок на 24 полицях, ніж на 3 полицях?

273. Розгляньте діаграму продажу транспортних засобів за місяць. Скориставшись діаграмою, визначте, скільки всього продано транспортних засобів. Усно складіть та розв'яжіть інші задачі.

- Мотоцикли
- Трайки
- Квадроцикли
- Скутери

274. $785 - 25 \cdot 15$

$27 \cdot 16 + 32 \cdot 11$

275. У магазині продали 24 пари шкарпеток по 27 грн за пару і 33 пари шкарпеток по 22 грн за пару. За які шкарпетки одержали більше грошей і на скільки більше?

276. Математичний диктант.

- Запиши число, у якому: 7 сотень 2 десятки і 5 одиниць; 1 сотня і 9 одиниць; 3 сотні й 8 десятків.
- Запиши «сусідів» числа 780.
- Запиши добуток числа 19 і числа, що дорівнює сумі його цифр.
- Запиши добуток числа 87 і числа, що дорівнює різниці його цифр.
- Запиши частку, одержану внаслідок ділення числа 360 на число, що позначає кількість його сотень.

277. Виконай множення, прокоментуй свої дії.

$18 \cdot 19$

$21 \cdot 43$

$19 \cdot 18$

$36 \cdot 17$

278. До кожної нерівності добери по два значення змінної c , за яких нерівність буде істинною.

$c : 6 > 50$

$23 \cdot c < 92$

$480 : c > 100$

$c \cdot 100 < 500$

279. Обчисли за таблицею.

a	10	15	50	20	36
$340 + a \cdot 4$					

280. $270 > 9$ у 30 р. $60 < 360$ у \square р. $420 > 10$ у \square р.
 $80 < 800$ у 10 р. $242 > 2$ у \square р. $11 < 55$ у \square р.

281. Фермер посіяв 18 ц пшениці, а зібрав — у 25 разів більше. Скільки центнерів пшениці зібрав фермер?

282. Склади задачу за коротким записом. Розв'яжи її.

$12 \dots - ?$, по 15 ...
 $14 \dots - ?$, по 18 ... } ?

283. У будівельному супермаркеті продали 26 упакувань ламінату по 25 дощок у кожному та 15 дощок окремо. Скільки дощок ламінату продали?

284. Один із двох множників дорівнює 17. Як зміниться добуток, якщо другий множник збільшити на 6?

285. $874 - 16 \cdot 19$ $41 \cdot 14 + 13 \cdot 9$

286. Тарас купив 12 наклейок, заплативши по 45 к. за кожну, і в нього залишилося ще 75 к. Скільки грошей було в Тараса спочатку?

287. Збільш у 2 рази кожне з чисел:
11; 16; 24; 28; 35; 79; 90; 63; 204; 317; 455.

288. Обчисли частки способом добору.

$72 : 12$ $98 : 14$ $104 : 13$ $64 : 16$

289. Розгляньте письмовий прийом ділення.

Ділене — 168, дільник — 24; 1 — менше, ніж 24; 16 — менше, ніж 24. Отже, будемо ділити на 24 відразу все число 168. У частці буде одноцифрове число. Частку визначаємо способом добору.

$$\begin{array}{r} 168 : 24 \\ \underline{168} \\ 0 \end{array}$$

Цифру частки можна встановити, поділивши 16 десятків на десятки дільника: $16 : 2 = 8$. Усно перевіряємо, чи правильно дібрано цифру 8: $20 \cdot 8 = 160$; $4 \cdot 8 = 32$. Сума чисел 160 та 32 — це число 192, яке більше за 168. Отже, цифра 8 не підходить. Перевіряємо цифру 7: $20 \cdot 7 = 140$; $4 \cdot 7 = 28$. Сума чисел 140 і 28 дорівнює 168. Отже, цифру 7 дібрано правильно. Частка чисел 168 та 24 — 7.

290. Виконай ділення письмово, прокоментуй свої дії.

$152 : 19$ $258 : 43$ $144 : 24$ $252 : 36$

291. $67 \cdot 12 - 228 : 38$ $567 + 243 : 27 - 326$

1 10 100

292. За 36 пакетів томатного соку заплатили 324 грн.
Скільки коштує один пакет соку?

293. Із кондитерського цеху до першого магазину відправили 42 упакування зефіру, а до другого — 45 упакувань із однаковою кількістю коробок у кожному упакуванні, причому до другого магазину відправили на 27 коробок більше. Скільки коробок зефіру відправили до кожного магазину? Розв'яжіть задачу, скориставшись поданим планом.

План розв'язування

- 1) На скільки більше упакувань зефіру відправили до другого магазину?
 - 2) Скільки коробок зефіру в одному упакуванні?
 - 3) Скільки коробок зефіру відправили до першого магазину?
 - 4) Скільки коробок зефіру відправили до другого магазину?
- 294.** Склади задачу за таблицею. Розв'яжи її окремими діями.

Час події	Маса 1 ящика	Кількість ящиків	Загальна маса ящиків
До обіду	?, однакова	17 ящ.	? ←
Після обіду		26 ящ.	?, на 108 кг більше

295. У Павла, Степана та Миколи було дві коробки з шахами й одна коробка з шашками. Яка коробка була в кожного хлопчика, якщо в Павла і Степана були різні коробки, а в Миколи була коробка не з шашками?

296. Виконай ділення письмово.

$406 : 58$ $304 : 76$ $774 : 86$ $232 : 29$

297. Купили два відрізи однакової тканини. У першому відрізі було 18 м тканини, а в другому — 25 м. За другий

відріз заплатили на 224 грн більше, ніж за перший.
Скільки коштує кожний відріз?

298. Гра «Швидка лічба».

$80 \cdot 5 = \square$

$250 : 5 = \square$

$420 : 7 = \square$

$\square : 100 = \square$

$\square \cdot 6 = \square$

$\square \cdot 5 = \square$

$\square \cdot 20 = \square$

$\square : 10 = \square$

$\square \cdot 1 = \square$

299. Розгляньте письмовий прийом ділення.

Визначаємо перше неповне ділене. У дільнику 2 цифри, тому в діленому відділяємо ліворуч також 2 цифри — 95 десятків. 95 десятків можна поділити на 34 так, щоб одержати десятки. Отже, перше неповне ділене — 95 десятків. Тому в частці буде двоцифрове число.

9	5	2	3	4
6	8		2	8
2	7	2		
2	7	2		
				0

Щоб установити, яка цифра буде першою цифрою частки, потрібно дільник 34 замінити меншим круглим числом — числом 30. Число 30 можна подати як добуток чисел 10 і 3. Ділимо 95 спочатку на 10, буде приблизно 9, а потім — 9 на 3. Одержуємо 3. 3 — це перша можлива цифра частки. Перевіряємо, скільки десятків поділилося: $34 \cdot 3 = 102$. Отже, поділилося 102 десятки. Це більше, ніж 95 десятків, тому цифру 3 дібрано неправильно. Записуємо в частці на місці десятків цифру 2. Визначаємо, скільки десятків поділилося: $34 \cdot 2 = 68$. Отже, поділилося 68 десятків. Щоб дізнатися, скільки десятків не поділилося, потрібно від першого неповного діленого 95 відняти 68. Одержуємо 27. Оскільки остача 27 менша від дільника 34, то першу цифру частки визначено правильно. 27 десятків — це 270 одиниць. 270 одиниць та ще 2 одиниці діленого — це 272 одиниці. Отже, друге неповне ділене — 272. Щоб визначити другу цифру частки, потрібно 272 поділити спочатку на 10 — одержимо

приблизно 27, а потім 27 поділити на 3 — одержимо 9. Отже, друга можлива цифра частки — цифра 9. Але $34 \cdot 9 = 306$, а $306 > 272$. Тому цифру 9 дібрано неправильно. Записуємо в частці на місці другої цифри 8. Визначаємо, скільки одиниць поділилося: $34 \cdot 8 = 272$. Отже, усі одиниці поділилися. Цифру 8 дібрано правильно. Частка чисел 952 та 34 — 28.

300. Знайди частку, прокоментуй свої дії.

$$552 : 24 \quad 432 : 18 \quad 725 : 29 \quad 564 : 47$$

301. Порівняй вирази, не обчислюючи.

$$203 \cdot 4 \bigcirc 23 \cdot 4 \quad 14 \cdot 28 \bigcirc 28 \cdot 14 \quad 919 \cdot 1 \bigcirc 919 : 1 \\ 56 \cdot 7 \bigcirc 56 : 7 \quad 366 : 6 \bigcirc 366 : 3 \quad 100 : 10 \bigcirc 50 : 10$$

302. Андрій задумав число, а коли зменшив його в 17 разів, то одержав 14. Яке число задумав Андрій? Розв'яжи задачу, склавши рівняння.

303. Яна задумала число, а коли помножила його на 43, то одержала 731. Яке число задумала Яна? Розв'яжи задачу, склавши рівняння.

304. Тимофій зменшив число 259 у кілька разів й одержав 37. У скільки разів Тимофій зменшив число 259? Розв'яжи задачу, склавши рівняння.

305. 840 кг вершкового масла розфасували в ящики по 15 кг у кожний. Скільки ящиків з маслом одержали? Розв'яжи задачу, виконавши обчислення письмово. Склади та розв'яжи обернену задачу.

306. Знайди значення лише тих виразів, у яких є дія ділення.

$$\begin{array}{lll} \text{🐷} & 726 - 84 \cdot 6 & (34 + 49) \cdot 9 \quad 415 + 128 : 16 \\ & 376 : 47 + 142 & 22 \cdot 10 : 44 \quad 312 : (178 - 139) \end{array}$$

307. 24 однокласники замовили піцу, вартість якої становить 456 грн. Скільки гривень повинен заплатити кожний із них?

308. Випиши тільки числа шостої сотні: 120; 341; 509; 452; 570; 620; 736; 511; 649; 782; 590; 571; 633.

309. Хто швидше обчислить значення виразів?

$248 \cdot 4$

$109 \cdot 8$

$301 : 7 - 43$

$247 \cdot 4$

$108 \cdot 6$

$204 : 6 - 30$

310. Обчисли. Перевір.

$46 \cdot 17$

$208 \cdot 4$

$918 : 3$

$874 : 19$

311. Знайдіть значення виразу:

$85 \cdot c + 413 : c$, якщо $c = 7$;

$828 : a - 621 : a$, якщо $a = 23$.

312. $921 : 3 + (327 - 149) \cdot 3$

$852 - 338 : 26 - (204 + 150) : 6$

$x \cdot 18 = 486$

$y \cdot 47 = 705$

$7 \cdot z = 133$

314. Один самоскид перевіз 665 ц піску, а інший — 560 ц. Перший самоскид зробив на 3 рейси більше, ніж другий. Скільки рейсів зробив кожний самоскид, якщо їхня вантажність однакова?

315. Для дитячого садка купили 17 ляльок і 12 ведмедиків за однаковою ціною. За ведмедиків заплатили на 215 грн менше, ніж за ляльок. Скільки коштують ляльки та ведмедики окремо?

316. Постав дужки так, щоб рівності стали істинними.

$240 : 40 + 20 \cdot 2 = 52$

$240 : 40 + 20 \cdot 2 = 8$

317. Знайди значення виразу:

$34 \cdot a - 540 : a$, якщо $a = 15$.

318. За 16 дитячих сорочок заплатили 672 грн, а за таку саму кількість краваток — 384 грн. Скільки коштують одна сорочка й одна краватка разом?

111 222 333 444 555

319. Усно виконай ділення з остачею. Порівняй остачу з дільником.

$$38 : 6 \quad 50 : 8 \quad 101 : 2 \quad 67 : 7 \quad 58 : 5 \quad 100 : 9$$

320. Запиши всі можливі варіанти остачі.

$$a : 3 = b (\text{ост. } \dots) \quad b : 5 = c (\text{ост. } \dots) \quad d : 10 = n (\text{ост. } \dots)$$

321. Розгляньте письмовий прийом ділення.

$$\begin{array}{r} 5624 \\ 4 \overline{) 22496} \\ \underline{4} \\ 16 \\ \underline{16} \\ 2 \end{array}$$

Перше неповне ділене — 5 сотень. Отже, вищим розрядом частки будуть сотні, тому в частці буде три цифри. 5 сотень ділимо на 4 — одержуємо 1 сотню і в остачі 1. До остачі зносимо цифру 6. Друге неповне ділене — 16 десятків. 16 десятків поділити на 4 дорівнює 4 десятки. Остачі немає. Третє неповне ділене — 2 одиниці. 2 одиниці не можемо поділити на 4. У частку записуємо 0. Отже, неповна частка чисел 562 та 4 — 140, остача — 2.

322. Прокоментуйте ділення з остачею.

$$\begin{array}{r} 1613 \\ 15 \overline{) 2419} \\ \underline{15} \\ 9 \\ \underline{9} \\ 2 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8198 \\ 8 \overline{) 6558} \\ \underline{64} \\ 19 \\ \underline{16} \\ 3 \end{array}$$

323. Виконай ділення з остачею. Назви неповну частку й остачу.

$$725 : 3$$

$$913 : 5$$

$$826 : 6$$

$$915 : 7$$

324. За 3 квитки на лялькову виставу мама заплатила 75 грн. Скільки квитків можна купити на 100 грн?

325. З 14 м тканини кравчиня пошила 3 скатертини. Скільки метрів тканини потрібно для пошиття 12 скатертин?

14 м — 3 ск.

? — 12 ск.

Щоб дізнатися, скільки метрів тканини витратили на пошиття однієї скатертини, потрібно 14 м поділити на 3. Число 14 не ділиться на 3 без остачі. Для розв'язування такої задачі застосуємо інший спосіб.

Розв'язання

1) У скільки разів більше потрібно пошити скатертин? (У стільки ж разів більше потрібно тканини на пошиття 12 скатертин.)

$$12 : 3 = 4 \text{ (р.)}$$

2) Скільки метрів тканини потрібно для пошиття 12 скатертин?

$$14 \cdot 4 = 56 \text{ (м)}$$

Задачу можна розв'язати виразом: $14 \cdot (12 : 3) = 56 \text{ (м)}$.

Відповідь: для пошиття 12 скатертин потрібно 56 м тканини.

326. Із 1 кг борошна мама спекла 16 пиріжків. Скільки кілограмів борошна потрібно для випікання 48 пиріжків?

327. Перше число дорівнює a , а друге — у 9 разів менше. Знайди різницю цих чисел. Склади вираз та знайди його значення, якщо $a = 558$.

328. Виконай ділення з остачею.

$425 : 2$

$813 : 4$

$426 : 7$

$116 : 9$

329. Із трьох аркушів паперу учні вирізали 17 зірочок.

Скільки таких аркушів паперу потрібно учням, щоб вирізати 102 зірочки?

330. Скільки різних остач може бути під час ділення на 9; на 17; на 29?

331. Прокоментуйте ділення з остачею.

$$\begin{array}{r} 65238 \\ 38 \overline{) 141894} \\ \underline{152} \\ 138 \\ \underline{142} \\ 108 \\ \underline{110} \\ 8 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 30429 \\ 29 \overline{) 882441} \\ \underline{87} \\ 12 \\ \underline{116} \\ 44 \\ \underline{436} \\ 81 \\ \underline{77} \\ 4 \end{array}$$

332. Виконай ділення з остачею.

$873 : 37$

$370 : 54$

$261 : 24$

$705 : 68$

Якщо до добутку неповної частки і дільника додамо остачу, то одержимо ділене.

Наприклад:

$341 : 47 = 7 \text{ (ост. 12)}$

$47 \cdot 7 + 12 = 329 + 12 = 341$

333. Перевір, чи правильно виконано ділення з остачею.

$251 : 22 = 11 \text{ (ост. 9)}$

$447 : 36 = 12 \text{ (ост. 15)}$

334. $x \cdot 13 = 200 + 125$ $(700 - 71) : y = 37$ $z : (3 \cdot 9) = 28$

335. Якщо задумане число зменшити на 149, то одержимо частку чисел 412 і 4. Знайди задумане число.

336. Із однієї тонни соняшникового насіння одержують 360 л олії. Скільки літрів олії можна одержати з 200 кг соняшникового насіння?

337. Три курки за 3 дні знесли 3 яйця. Скільки яєць знесуть 12 курей за 12 днів?

338. Виконай ділення з остачею. Перевір.

$943 : 76$

$273 : 48$

$600 : 54$

339. Із двох огірків-насіників одержують 25 г насіння. Скільки грамів насіння одержують із восьми огірків?

340.

$420 : 12$

$35 \cdot 6$

$3 \cdot 106$

$53 \cdot 12$

$210 : 70$

$318 : 6$

$636 - 566$

$70 \cdot 6$

341. Обчисли частки та перевір множенням правильність виконання обчислень.

$850 : 34$

$504 : 36$

$351 : 13$

$435 : 87$

342. Обчисли добутки та перевір діленням правильність виконання обчислень.

$39 \cdot 21$

$106 \cdot 7$

$66 \cdot 12$

$356 \cdot 2$

343. Перевір, чи правильно виконано ділення з остачею.

$385 : 27 = 14 \text{ (ост. 7)}$

$231 : 8 = 27 \text{ (ост. 15)}$

344. Установи послідовність дій і знайди значення виразу.

$75 \cdot 12 - 819 : 9 + 288 : 48$

$860 - 25 \cdot 7 + (192 : 32) \cdot 18$

345. Дмитрикові купили 13 зошитів у лінійку та 18 зошитів у клітинку за однаковою ціною. За зошити в лінійку заплатили на 2 грн 70 к. менше, ніж за зошити в клітинку. Скільки грошей заплатили за зошити в лінійку й за зошити в клітинку окремо?

346. Ярослав — спортсмен. За тиждень він пробігає 16 км. За скільки днів Ярослав пробіжить 96 км?

347. Гвинтик і Шпунтик склали разом із деталей конструктора 308 саморобок, причому Гвинтик склав на 18 саморобок більше. Скільки саморобок склав кожний із коротунчиків окремо?

348. Виконай ділення з остачею. Перевір.

$200 : 13$

$468 : 14$

$455 : 15$

349. Михайло купив 6 альбомів, а Іван — 8 альбомів за однаковою ціною. За всі альбоми хлопці заплатили 168 грн. Скільки гривень заплатив за альбоми Михайло, а скільки — Іван?

**Усна та письмова нумерація
багатоцифрових чисел**

350. Склади вирази та знайди їхні значення.

- Суму чисел 280 та 190 зменш у 2 рази.
- Різницю чисел 642 та 600 зменш у 3 рази.
- Від числа 834 відними частку чисел 369 і 9.
- До частки чисел 441 та 49 додай число 201.
- Від найбільшого трицифрового числа відними найбільше двоцифрове число.

10 одиниць → 1 десяток

100 одиниць → 10 десятків → 1 сотня

**1000 одиниць → 100 десятків → 10 сотень →
1 тисяча**

351. Запиши як суму розрядних доданків кожне з чисел:
78; 120; 804; 691.

352. Допоможіть Козеняті дізнатися, у скільки разів кожна наступна розрядна одиниця більша за попередню.

1

10

100

1000

$10 > 1$ у разів

$100 > 10$ у разів

$1000 > 100$ у разів

**Кожна наступна розрядна одиниця більша
за попередню в 10 разів.**

353. Розгляньте за малюнком, як лічать тисячами.

$$1000 + 1000 = 2000 \text{ (дві тисячі)}$$

$$2000 + 1000 = 3000 \text{ (три тисячі)}$$

354. За таблицею полічи одиницями, десятками, сотнями, тисячами.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	Одиниці
10	20	30	40	50	60	70	80	90	Десятки
100	200	300	400	500	600	700	800	900	Сотні
1000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	Одиниці тисяч
10 000 десять тисяч	→								Десятки тисяч

355. Полічи тисячами до десяти тисяч і назад.

356. $1 + 2 = 3$

$$1 \text{ дес.} + 2 \text{ дес.} = 3 \text{ дес.} = 30$$

$$1 \text{ сот.} + 2 \text{ сот.} = 3 \text{ сот.} = 300$$

$$1 \text{ тис.} + 2 \text{ тис.} = 3 \text{ тис.} = 3000$$

$$3 + 4 = \square$$

$$3 \text{ дес.} + 4 \text{ дес.} = \square$$

$$3 \text{ сот.} + 4 \text{ сот.} = \square$$

$$3 \text{ тис.} + 4 \text{ тис.} = \square$$

$$5 - 2 = \square$$

$$5 \text{ дес.} - 2 \text{ дес.} = \square$$

$$5 \text{ сот.} - 2 \text{ сот.} = \square$$

$$5 \text{ тис.} - 2 \text{ тис.} = \square$$

357. $4000 + 2000$	$8000 - 1000$	$5000 + 4000$
$3000 - 1000$	$4000 + 4000$	$10\ 000 - 6000$

358. За два дні з поля зібрали 840 кг соняшникового насіння. Першого дня зібрали 14 мішків по 28 кг у кожному. Скільки мішків соняшникового насіння зібрали другого дня?

359. Ширина прямокутника дорівнює 28 мм, а його довжина — у 2 рази більша. Обчисли периметр прямокутника.

360. $3000 + 2000$	$7000 - 1000$	$10\ 000 - 8000$
 $7000 - 3000$	$3000 + 3000$	$4000 + 3000$

361. Відстань між двома населеними пунктами дорівнює 306 км. Скільки всього кілометрів проїхало маршрутне таксі, якщо воно було на середині шляху в зворотному напрямку?

 362. • Полічи десятками від 40 до 100.

• Полічи сотнями від 300 до 800.

• Полічи тисячами від 5000 до 9000.

363. 2 сот. \bigcirc 7 сот.	$6000 \bigcirc 3000$	$1000 \bigcirc 10\ 000$
1 тис. \bigcirc 9 сот.	$7000 \bigcirc 800$	$900 \bigcirc 9000$

364. Розв'яжи задачі усно.

- До магазину привезли зошити, складені в пачки по 100 штук у кожній. Якими лічильними одиницями рахуватиме ці зошити продавець, щоб визначити їхню кількість?

- Із фабрики на склад привезли вітальні листівки, складені в пачки по 1000 штук у кожній. Якими лічильними одиницями зручніше порахувати ці вітальні листівки?

 Лічити можна одиницями, десятками, сотнями, тисячами тощо.

365.

$$7 \text{ сот.} + 3 \text{ сот.} = 10 \text{ сот.} \quad 2000 + 3000 = 5000 \quad 6000 - 2000 = 4000$$

$$8 \text{ тис.} + 1 \text{ тис.} \quad 4000 + 1000 \quad 9000 - 7000$$

$$10 \text{ тис.} - 3 \text{ тис.} \quad 5000 + 5000 \quad 7000 - 6000$$

366. Прочитай і поясни, як виконали додавання.

$$10 \text{ тис.} + 1 \text{ тис.} = 11 \text{ тис.} \quad 10\ 000 + 1\ 000 = 11\ 000$$

$$22 \text{ тис.} + 1 \text{ тис.} = 23 \text{ тис.} \quad 22\ 000 + 1\ 000 = 23\ 000$$

$$23 \text{ тис.} + 2 \text{ тис.} = 25 \text{ тис.} \quad 23\ 000 + 2\ 000 = 25\ 000$$

$$20 \text{ тис.} + 10 \text{ тис.} = 30 \text{ тис.} \quad 20\ 000 + 10\ 000 = 30\ 000$$

$$43 \text{ тис.} + 7 \text{ тис.} = 50 \text{ тис.} \quad 43\ 000 + 7\ 000 = 50\ 000$$

$$55 \text{ тис.} + 15 \text{ тис.} = 70 \text{ тис.} \quad 55\ 000 + 15\ 000 = 70\ 000$$

$$80 \text{ тис.} + 20 \text{ тис.} = 100 \text{ тис.} \quad 80\ 000 + 20\ 000 = 100\ 000$$

$$100 \text{ тис.} + 70 \text{ тис.} = 170 \text{ тис.} \quad 100\ 000 + 70\ 000 = 170\ 000$$

$$100 \text{ тис.} + 100 \text{ тис.} = 200 \text{ тис.} \quad 100\ 000 + 100\ 000 = 200\ 000$$

$$500 \text{ тис.} + 400 \text{ тис.} = 900 \text{ тис.} \quad 500\ 000 + 400\ 000 = 900\ 000$$

367. Прочитай числа: 3000; 9000; 17 000; 400; 20 000; 45 000; 80 000; 100 000; 610 000; 800 000.

$$368. \quad 11 \text{ тис.} - 10 \text{ тис.} = 1 \text{ тис.} \quad 11\ 000 - 10\ 000 = 1000$$

$$11 \text{ тис.} - 1 \text{ тис.} = 10 \text{ тис.} \quad 11\ 000 - 1000 = 10\ 000$$

$$34 \text{ тис.} - 4 \text{ тис.} \quad 34\ 000 - 4000$$

$$52 \text{ тис.} - 50 \text{ тис.} \quad 52\ 000 - 50\ 000$$

$$15 \text{ тис.} + 3 \text{ тис.} \quad 15\ 000 + 3000$$

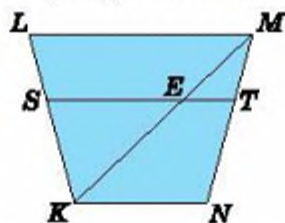
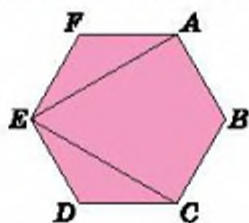
$$40 \text{ тис.} + 12 \text{ тис.} \quad 40\ 000 + 12\ 000$$

369. Потяг везе 1000 т вантажу. У ньому однакова кількість сорокатонних і шістдесятитонних вагонів. Обчисли масу вантажу, який перевозять сорокатонні та шістдесятитонні вагони окремо. Розв'яжи задачу, скориставшись таблицею.

Вантажність вагона	Кількість вагонів	Загальна маса
40 т	?	} 1000 т
60 т	така сама	

370. Першого дня на будівництво завезли 540 м лінолеуму, а другого — 460 м такого самого лінолеуму. Усього на будівництво завезли 50 сувоїв лінолеуму. Скільки сувоїв лінолеуму завезли на будівництво першого та другого дня окремо, якщо довжина лінолеуму в сувоях однакова?

371. Розглянь малюнки. Назви трикутники в кожній фігурі.

372. $7 \text{ тис.} + 2 \text{ тис.}$ $2000 + 2000$ $10\,000 - 4000$
 $11 \text{ тис.} - 4 \text{ тис.}$ $9000 - 6000$ $28\,000 - 20\,000$

373. Першого дня до магазину привезли 340 м тканини, а другого — 460 м такої самої тканини. Усього до магазину привезли 40 сувоїв. Скільки сувоїв тканини привезли до магазину першого та другого дня окремо, якщо довжина тканини в сувоях однакова? Розв'яжи задачу, скориставшись таблицею.

Час події	Довжина тканини в одному сувої	Кількість сувоїв		Загальна довжина тканини	
I день	?, однакова	?	} 40	340 м	} ?
II день		?		460 м	

374. Продовж лічбу:

- 900, 1000, 1100, 1200, ..., 2000;
- 1000, 2000, 3000, ..., 10 000;
- 10 000, 11 000, 12 000, ..., 20 000;
- 36 000, 37 000, 38 000, ..., 45 000;
- 100 000, 200 000, 300 000, ..., 900 000.

375. Прочитай числа. Що позначає цифра 5 у кожному числі? На що вказує цифра 0 у записі числа 501?

Сотні	Десятки	Одиниці
1	3	5
3	5	1
5	0	1

376. Прочитайте про десяткову систему числення.

 Десяткова система числення ґрунтується на позиційному принципі. У ній той самий знак (цифра) має різні значення залежно від того, на якому місці він стоїть. Отже, лише перші 10 чисел потребують для їхнього запису особливих символів — цифр 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9. Будь-яке інше число можна записати за допомогою тільки цих десяти числових знаків. Утворюючи числа, використовуємо групування по 10: десять одиниць — це 1 десяток; десять десятків — це 1 сотня; десять сотень — це 1 тисяча; десять тисяч — це 1 десяток тисяч і т. д. Такий спосіб лічби групами по 10 характерний для десяткової системи числення, або десяткової нумерації. Десяткове групування чисел зумовило появу поняття про розряд, розрядні одиниці, розрядні числа.

Під час усної нумерації, крім розрядної лічби, застосовують ще принцип групування розрядів у класи. Три перші цифри праворуч утворюють клас одиниць, три наступні — клас тисяч. Кожний клас має свою лічильну одиницю. Одиницею першого класу є одиниця. У другому класі лічильною одиницею є тисяча.

Кожний клас містить по 3 розряди. У класі одиниць є розряди одиниць, десятків і сотень; у класі тисяч — одиниць тисяч, десятків тисяч і сотень тисяч.

Щоб прочитати чотирицифрове, п'ятицифрове чи шестицифрове число, спочатку називають усі одиниці

 100 1000 10000 100000

класу тисяч цього числа, додаючи назву класу, а потім — усі одиниці класу одиниць (без зазначення назви цього класу). Наприклад:

137 245 — сто тридцять сім тисяч двісті сорок п'ять;

402 710 — чотириста дві тисячі сімсот десять.

Зверни увагу! Якщо одиниць певних розрядів немає, то під час усної нумерації їх не називають, а під час письмової — позначають нулем. Отже, у числі 402 710 немає одиниць і десятків тисяч.

Будь-яке число можна подати як суму його розрядних доданків. Наприклад:

$419\,756 = 400\,000 + 10\,000 + 9000 + 700 + 50 + 6$.

Письмова нумерація також ґрунтується на позиційному принципі. Значення кожної цифри в записі числа залежить від того, яке місце (позицію) вона займає. Якщо цифру переставити на одне місце ліворуч, її значення збільшиться в 10 разів, а якщо на одне місце праворуч, то її значення зменшиться в 10 разів.

377. Визначте за таблицею, що позначає цифра 1 у кожному розряді.

Клас тисяч			Клас одиниць		
Сотні тисяч	Десятки тисяч	Одиниці тисяч	Сотні	Десятки	Одиниці
			1	0	0
		1	0	0	0
	1	0	0	0	0
1	0	0	0	0	0

378. У класі одиниць лічать одиницями.

Розряд одиниць: 1, 2, 3, ..., 9 — одиниці.

Розряд десятків: 10, 20, 30, ..., 90 — десятки.

Розряд сотень: 100, 200, 300, ..., 900 — сотні.

У класі тисяч лічать тисячами.

Розряд одиниць тисяч: 1000, 2000, 3000, ..., 9000 — одиниці тисяч.

Розряд десятків тисяч: 10 000, 20 000, 30 000, ..., 90 000 — десятки тисяч.

Розряд сотень тисяч: 100 000, 200 000, 300 000, ..., 900 000 — сотні тисяч.

10 од. = 1 дес.

10 дес. = 1 сот.

10 сот. = 1 тис.

10 тис. = 1 дес. тис.

10 дес. тис. = 1 сот. тис.

10 сот. тис. = 1 мільйон (1 000 000).

379. • Як зміниться число 70 000, якщо в його записі відкинути один нуль; два нулі; три нулі?

• Як зміниться число 400, якщо в його записі дописати праворуч один нуль; два нулі; три нулі?

380. Устав такі числа, щоб нерівності й рівності стали істинними.

$$200 \text{ л} > 400 \text{ л} - \square \text{ л}$$

$$67 \text{ см} - \square \text{ см} > 55 \text{ см}$$

$$2 \text{ доби} > 1 \text{ доба} + \square \text{ год}$$

$$28 \text{ дм} - \square \text{ дм} < 20 \text{ дм}$$

$$5 \text{ грн} = 4 \text{ грн } 45 \text{ к.} + \square \text{ к.}$$

$$1 \text{ ц } 34 \text{ кг} + \square \text{ кг} = 2 \text{ ц}$$

381. Знайдіть значення виразу:

$$540 + a, \text{ якщо } a = 60, 100, 350;$$

$$760 - b, \text{ якщо } b = 60, 300, 470.$$

$$382. x - 500 = 400$$

$$y + 1000 = 6000$$

$$400 : z = 25$$

383. На складі було 42 м 6 дм дроту. Для проведення ремонтних робіт електрикові видали $\frac{1}{3}$ всього дроту.

Скільки дроту залишилося на складі?

384. Для продажу на ярмарку було виготовлено 120 серветок, вишитих хрестиком, а гладдю — на 45 серветок менше. Три групи туристів придбали по 35 серветок кожна. Скільки серветок залишилося?

10 100 1000 10000 100000

385. Устав такі числа, щоб нерівності стали істинними.

$1000 > 670 + \square$

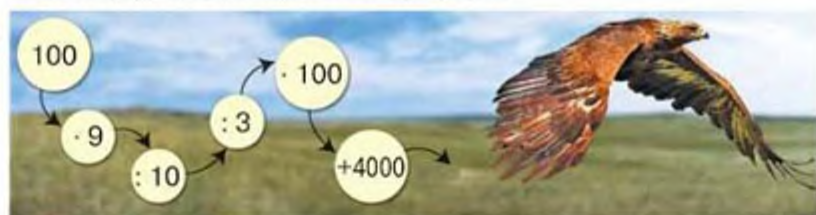
$270 : 30 < 270 : \square$

$400 < 1000 - \square$

$3000 - 1000 > 3000 - \square$

386. Насіння кукурудзи запакували в 5 мішків по 40 кг у кожний, насіння гарбуза — у 3 мішки по 30 кг у кожний, а насіння петрушки — в 1 мішок масою 25 кг. Визнач загальну масу насіння в усіх цих мішках.

387. Розв'яжіть ланцюжок виразів — і дізнаєтеся найвищу висоту (у метрах) польоту орла.

388. Полічи десятками тисяч: 10 000, ..., 100 000.

389. Поясніть, як зміниться значення цифри 7 у записі числа унаслідок зміни її місця: 7; 70; 700; 7000; 70 000; 700 000.

Якщо цифру переставити на одне місце ліворуч, то її значення збільшиться в 10 разів, а якщо на одне місце праворуч — зменшиться в 10 разів.

390. Прочитайте числа в таблиці. Скільки в кожному з цих чисел одиниць класу тисяч; класу одиниць?

Клас тисяч			Клас одиниць		
Сотні	Десятки	Одиниці	Сотні	Десятки	Одиниці
			6	7	9
		9	0	0	0
	7	0	0	0	0
6	0	0	0	0	0

- Що позначає цифра 6 у записі числа: 679; 600 000?
- Що позначає цифра 7 у записі числа: 679; 70 000?
- Що позначає цифра 9 у записі числа: 679; 9000?
- Скільки всього цифр і скільки різних цифр використано в записі кожного числа?
- Яке число з поданих у таблиці найбільше? Найменше?
- Знайдіть серед наведених у таблиці чисел п'ятицифрове.

391. Обчисли зручним способом.

$$5 \cdot 127 \cdot 2$$

$$45 \cdot (2 \cdot 7)$$

$$(300 + 40 + 8) \cdot 3$$

392. Склади задачу за таблицею. Розв'яжи її.

Кількість місць в одному вагоні	Кількість вагонів	Усього місць
?	3	180
така сама	9	?

393. Пасічник розлив 140 кг меду в 4 однакові бідони. Скільки таких бідонів потрібно пасічникові, щоб розлити 280 кг меду?

394. $91 : 13 \cdot 10$

$8 \cdot (72 : 24)$

$51 : 3 + 27 \cdot 3$

395. У саду побілили 5 рядів яблунь по 15 дерев у кожному та 7 рядів груш по 14 дерев у кожному. Скільки всього дерев побілили в саду?

396. За допомогою цифр 4, 6, 8 утвори шість різних трицифрових чисел. Запиши їх. У кожному з цих чисел назви кількість одиниць, десятків, сотень.

397. Назви числа в такій послідовності: 1) трицифрові; 2) чотирицифрові; 3) п'ятицифрові; 4) шестицифрові. 2000, 371, 1000, 109, 300 000, 410, 20 000, 6000, 70 000, 500 000, 9000, 800.

398. Прочитайте числа, записані в таблиці.

Клас тисяч			Клас одиниць		
Сотні	Десятки	Одиниці	Сотні	Десятки	Одиниці
VI	V	IV	III	II	I
			3	0	1
		1	7	0	0
	5	4	1	0	0
3	1	0	0	0	0

- Що позначає в записі кожного числа цифра 0; Цифра 1?
- Знайдіть число, у якому 1 одиниця та 3 сотні першого класу.
- Знайдіть число, у якому 5 одиниць другого розряду та 4 одиниці першого розряду другого класу, 1 одиниця третього розряду першого класу.
- Знайдіть число, у якому 3 сотні тисячі 1 десяток тисяч.
- Яке число серед поданих найбільше? А найменше?

399. Прочитайте числа, які складаються тільки з одиниць другого класу: 407; 28; 5000; 41 000; 600 000; 215 000; 14 000.

Визначте, скільки в кожному з цих чисел одиниць тисяч, десятків тисяч, сотень тисяч.

400. Запиши числа, які мають: 48 тисяч 700 одиниць; 400 тисяч 356 одиниць; 603 тисячі 906 одиниць; 30 тисяч 6 одиниць; 8 тисяч 13 одиниць.

401. Устав такі знаки арифметичних дій, щоб рівності стали істинними.

$$27 \bigcirc 3 \bigcirc 7 = 17$$

$$27 \bigcirc 3 \bigcirc 7 = 23$$

$$27 \bigcirc 3 \bigcirc 7 = 16$$

$$27 \bigcirc 3 \bigcirc 7 = 6$$

$$27 \bigcirc 3 \bigcirc 7 = 37$$

$$27 \bigcirc 3 \bigcirc 7 = 2$$

402. $8 \text{ м } 3 \text{ см} = \square \text{ см}$

$$3 \text{ дм } 9 \text{ см} = \square \text{ см}$$

$$4 \text{ см } 7 \text{ мм} = \square \text{ мм}$$

$$190 \text{ мм} = \square \text{ см}$$

$$50 \text{ дм} = \square \text{ м}$$

$$167 \text{ см} = \square \text{ дм } \square \text{ см}$$

403. Двоє мулярів мурували будинок, одержуючи за кожний робочий день однакову платню. Перший муляр працював 4 дні, а другий — 5 днів. Скільки грошей одержав кожний муляр, якщо разом їм заплатили 900 грн?

404. Сторони трикутника мають однакову довжину. Обчисли довжину сторони цього трикутника, якщо його периметр дорівнює 225 мм.

405. $702 \text{ см} \bigcirc 2 \text{ м } 7 \text{ см}$ $6 \text{ м } 9 \text{ дм} \bigcirc 690 \text{ см}$
 $8 \text{ дм } 3 \text{ см} \bigcirc 1 \text{ м}$ $4 \text{ м } 5 \text{ см} \bigcirc 4 \text{ м } 5 \text{ дм}$

406. У саду посадили 620 кущів чорної смородини, червоної смородини — на 280 кущів менше, ніж чорної, а агрусу — у 3 рази менше, ніж чорної та червоної смородини разом. Скільки агрусу посадили в саду?

 407. Прочитай число 521 215. Скільки в цьому числі одиниць класу тисяч; класу одиниць? Що позначає цифра 5 у класі тисяч; у класі одиниць?

408. Назвіть пропущені числа.

-
 - 100, 200, ..., 1000;
 - 9000, 8000, ..., 1000;
 - 10 000, 20 000, ..., 90 000;
 - 900 000, 800 000, ..., 100 000.

409. Прочитай числа: 2 107; 750; 81 003; 99 000; 118 020; 306 361; 57; 261 612.

Скільки одиниць класу тисяч у кожному числі?

 Щоб записати багатоцифрове число, потрібно:

- 1) поділити число на класи;
- 2) записати кількість одиниць кожного класу, розпочавши з вищого.

 2 20 200 2000 20000 200000

410. 341 тис. = 341 000

814 тис. =

62 тис. 361 од. =

40 тис. 3 од. =

507 тис. 12 од. = 507 012

15 тис. 4 од. =

2 тис. 511 од. =

999 тис. 25 од. =

411. Дівчинка за однаковою ціною купила 3 зошити для себе і 2 зошити для однокласниці. За всі зошити вона заплатила 7 грн 50 к. Скільки грошей за зошити має віддати дівчинці однокласниця?

412. Склади та розв'яжи задачу за коротким записом.

10 коробок — ?, по 12 олівців }
6 коробок — ?, по 18 олівців }

413. Запиши цифрами числа.

412 тис. =

57 тис. 9 од. =

7 тис. 213 од. =

90 тис. 40 од. =

22 тис. 610 од. =

99 тис. 999 од. =

414. Прочитай та перепиши числа. У числах першого рядка підкресли клас одиниць, а в числах другого — клас тисяч.

2034

901 230

17 004

617 801

24 100

5156

415. Прочитай числа: 560 000; 80 703; 703 040; 25 841.

Скільки одиниць кожного розряду та кожного класу в цих числах?

416. Запиши цифрами числа:

- двадцять тисяч триста шістьдесят п'ять;
- сто сімдесят дев'ять тисяч;
- триста тисяч п'ятсот дванадцять;
- чотириста дванадцять тисяч сімдесят сім.

417. Установіть закономірність і продовжте ряди чисел.

- 2590, 2600, 2610, ...;
- 39 920, 39 720, 37 520, ...

418. Прочитай і продовж твердження за зразком.

- Найменше трицифрове число — 100, тому що $100 - 1 = 99$; найбільше трицифрове число — 999, тому що $999 + 1 = 1000$.
- Найменше чотирицифрове число — 1000, тому що...; найбільше чотирицифрове число — 9999, тому що...
- Найменше п'ятицифрове число — 10 000, тому що...; найбільше п'ятицифрове число — 99 999, тому що...
- Найменше шестицифрове число — 100 000, тому що...; найбільше шестицифрове число — 999 999, тому що...

419. Розгляньте й поясніть, як утворено числа.

- Якщо до тисячі додати один, то одержимо число тисяча один. За числом тисяча один йде число тисяча два, за ним — тисяча три, тисяча чотири, тисяча п'ять і т. д.

$$1000 + 1 = 1001 \quad 1001 + 1 = 1002 \quad 1009 + 1 = 1010$$

$$1001 - 1 = 1000 \quad 1002 - 1 = 1001 \quad 1010 - 1 = 1009$$

- Якщо до десяти тисяч додати один, то одержимо число десять тисяч один. За числом десять тисяч один йде число десять тисяч два, за ним — десять тисяч три, десять тисяч чотири, десять тисяч п'ять і т. д.

$$10\,000 + 1 = 10\,001 \quad 10\,001 + 1 = 10\,002 \quad 10\,009 + 1 = 10\,010$$

$$10\,001 - 1 = 10\,000 \quad 10\,002 - 1 = 10\,001 \quad 10\,010 - 1 = 10\,009$$

420. Розгляньте й поясніть, як виконали дії. Обчисліть,

пояснивши виконання дій.

$$1999 + 1 = 2000 \quad 2999 + 1 = 3000 \quad 9999 + 1 = 10\,000$$

$$2000 - 1 = 1999 \quad 3000 - 1 = 2999 \quad 10\,000 - 1 = 9999$$

$$199 + 1 \quad 200 - 1 \quad 299 + 1 \quad 300 - 1$$

$$19\,999 + 1 \quad 20\,000 - 1 \quad 29\,999 + 1 \quad 30\,000 - 1$$

$$199\,999 + 1 \quad 200\,000 - 1 \quad 299\,999 + 1 \quad 300\,000 - 1$$

421. Знайдіть значення виразу:

$a + 1$, якщо $a = 1000$; $10\ 000$; $100\ 000$;

$a - 1$, якщо $a = 1000$; $10\ 000$; $100\ 000$.

422. Для класу замовили 2 бутлі з питною водою по 20 л у кожному. На скільки днів вистачить цієї питної води, якщо кожного дня учні класу випивають 4 л води? Скільки таких бутлів із питною водою потрібно учням цього класу на 4 тижні? (Навчальний тиждень становить 5 днів.)

423. Практична робота. Склади та розв'яжи задачу про кількість води, потрібну учням твого класу.

424. Школярі молодших класів підготували для дитячого будинку 432 іграшки. Усі іграшки розклали в 30 великих пакетів та 12 малих. У кожний великий пакет поклали по 12 іграшок. Скільки іграшок поклали в один малий пакет, якщо їх розклали порівну в кожний пакет?

425. Ширина дитячого майданчика дорівнює 12 м. Це на 3 м менше, ніж його довжина. Обчисли периметр дитячого майданчика.

426. $4000 - 1$ $5999 + 1$ $600 - 1$
🐘 $49\ 999 + 1$ $60\ 000 - 1$ $799\ 999 + 1$

427. Діти зібрали 94 каштани, а потім розклали їх у 10 полотняних мішечків по 8 штук у кожний. Скільки каштанів залишилося?

428. Прочитай числа: 1005; 1007; 1010; 1012; 1020; 1027; 1033; 1041; 1060; 184; 1099; 1100.

429. Перевірте, чи правильно виконано дії додавання і віднімання.

$30\ 999 + 1 = 31\ 000$ $90\ 100 - 1 = 90\ 099$

$10\ 000 - 1 = 9999$ $40\ 000 - 1 = 39\ 999$

$25\ 909 + 1 = 25\ 910$ $39\ 099 + 1 = 39\ 100$

430. $20\,099 + 1$ $43\,607 + 1$ $8100 - 1$
 $67\,999 + 1$ $8750 - 1$ $72\,030 - 1$

431. Знайди значення виразу, якщо $a = 1$:
 $1603 + a$; $1520 - a$; $200 + a$; $3700 - a$.

Із двох натуральних чисел, які мають у своєму записі різну кількість цифр, більшим є те число, у записі якого кількість цифр більша.

Наприклад: $60\,318 > 9657$, тому що $60\,318$ — п'ятицифрове число, а 9657 — чотирицифрове.

432. Порівняй числа, урахувавши кількість цифр у їхньому записі.

875 і 3100 $1\,000\,000$ і $100\,000$
 $69\,801$ і $690\,800$ $107\,269$ і $77\,931$

Із двох натуральних чисел, які мають у своєму записі однакову кількість цифр, більшим є те число, яке має більше одиниць у найвищому розряді. Якщо кількість одиниць у цьому розряді однакова, то порівнюють кількість одиниць у наступному розряді і т. д.

Наприклад: $80\,304 > 79\,824$; $213\,705 < 243\,705$.

433. Порівняй числа.

4279 і 5279 $81\,429$ і $81\,829$
 5907 і 5903 $601\,342$ і $611\,342$

434. Устав замість зірочок такі цифри, за яких нерівності стануть істинними.

$54\,802 < 54 * 02$ $67\,5 * 3 < 67\,513$ $370\,120 > 37 * * 20$

435. Запиши числа від найбільшого до найменшого:

$107\,851$; $108\,801$; $107\,551$; $108\,851$; $117\,851$; $107\,510$;
 $107\,951$; $107\,679$; $107\,999$.

У найбільшому числі підкресли десятки тисяч, а в найменшому — одиниці тисяч.

436. За яких значень змінної x нерівності будуть істинними?

$$3020 - x < 3020 \quad 50\,140 + x > 50\,140 \quad 1700 - x > 1698$$

437. Плавальний басейн за день відвідало 137 дорослих, а дітей — у 2 рази більше. Скільки всього осіб відвідало басейн за день?

438. Устав замість зірочок такі цифри, за яких нерівності стануть істинними.

$$910\,411 > 910 * 11$$

$$301\,428 > 30 * 428$$

$$88\,600 < 8 * 600$$

$$*2\,934 < 22\,934$$

439. У магазині побутової техніки за місяць продали 158 фотоапаратів. Це у 2 рази менше, ніж продали мобільних телефонів. Планшетів у магазині продали в 3 рази менше, ніж фотоапаратів і мобільних телефонів разом. Скільки планшетів продали в магазині за місяць?

440. Прочитай числа:

20 115; 12 703; 5148; 428 100; 60 123; 150 432; 41 003;
641 012; 308 162; 999 804.

441. Назви числа, наступні до: 104 209; 99 510; 6007;
128 000; 31 999; 74 306; 8408; 192 099.

442. Назви числа, попередні до: 100 100; 14 010; 203 017;
45 131; 10 144; 68 111; 7000; 9800.

443. Запиши п'ять послідовних чисел, розпочавши з числа 7999.

444. Запиши «сусідів» чисел:

1000 ; 1009 ; 2010 ; 10 000 .

445. Запиши як суму розрядних доданків кожне з чисел:
130 205; 22 538; 457 291; 870 063; 914 310.

Зразок: $130\,205 = 100\,000 + 30\,000 + 200 + 5$.

446. $3000 + 100 + 40 + 2$

$100\ 000 + 80\ 000 + 3000 + 200 + 70 + 4$

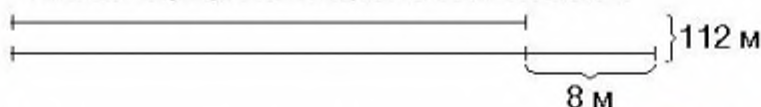
$600\ 000 + 20\ 000 + 500 + 10 + 9$

$90\ 000 + 7$

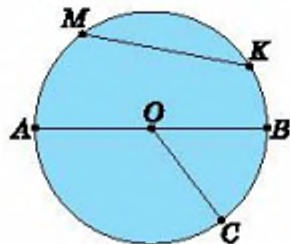
$200\ 000 + 2000 + 2$

447. На костюм для Діда Мороза витратили 6 м червоного атласу, а на сукню для Снігуроньки — 5 м блакитного атласу. Скільки метрів тканини потрібно витратити, щоб пошити 12 таких самих пар костюмів? Розв'яжи задачу двома способами.

448. У двох сувоях — 112 м тканини. В одному сувої тканини на 8 м більше, ніж в іншому. Скільки метрів тканини в кожному сувої? Скористайся схемою.

449. Розглянь малюнок. Назви радіуси, діаметр. Вимірй радіус круга та зобрази в зошиті коло такого самого радіуса.

450. Запиши як суму розрядних доданків кожне з чисел:
114 070; 53 008; 16 203; 762 186.

451. За 14 днів на заводі виготовляють 560 вентиляторів. Скільки вентиляторів виготовляють на заводі за 20 днів?

452. Прочитай числа: 45 702; 45 720; 45 027; 45 207; 45 072. Яке з цих чисел найбільше; найменше? Запиши кожне число як суму розрядних доданків.

6 60 600 6000 ...

- 453.** Визнач у кожному з чисел кількість сотень тисяч; десятків тисяч; одиниць тисяч; сотень; десятків; одиниць.

Число	Со- тень тисяч	Де- сятків тисяч	Оди- ниць тисяч	Со- тень	Де- сятків	Оди- ниць
852 470	8	5	2	4	7	0
108 157						
50 209						
1362						

- 454.** • Щоб визначити загальну кількість десятків у числі 270, потрібно перевести 2 сотні в десятки та додати їх до десятків: 2 сотні — це 20 десятків; 20 десятків та ще 7 десятків — це 27 десятків.

$$270 = 200 + 70$$

$$200 = 20 \text{ дес.}, 70 = 7 \text{ дес.} \rightarrow 20 \text{ дес.} + 7 \text{ дес.} = 27 \text{ дес.}$$

- Щоб визначити загальну кількість сотень у числі 4580, потрібно перевести 4 тисячі в сотні та додати їх до сотень: 4 тисячі — це 40 сотень; 40 сотень та ще 5 сотень — це 45 сотень.

$$4580 = 4000 + 500 + 80$$

$$4000 = 40 \text{ сот.}, 500 = 5 \text{ сот.} \rightarrow 40 \text{ сот.} + 5 \text{ сот.} = 45 \text{ сот.}$$

- Щоб визначити загальну кількість десятків у числі 57 842, потрібно перевести десятки тисяч, одиниці тисяч, сотні в десятки та додати їх до десятків.

$$57\,842 = 50\,000 + 7000 + 800 + 40 + 2$$

$$50\,000 = 5000 \text{ дес.}, 7000 = 700 \text{ дес.}, 800 = 80 \text{ дес.}, 40 = 4 \text{ дес.}$$

$$5000 \text{ дес.} + 700 \text{ дес.} + 80 \text{ дес.} + 4 \text{ дес.} = 5784 \text{ дес.}$$

Щоб визначити загальну кількість одиниць (десятків, сотень, ...), потрібно всі розрядні одиниці вищих розрядів перевести в одиниці (десятки, сотні, ...) та додати одержані результати.

455. Визнач у кожному з чисел загальну кількість сотень тисяч; десятків тисяч; одиниць тисяч; сотень; десятків; одиниць.

Число	Со- тень тисяч	Де- сятків тисяч	Оди- ниць тисяч	Со- тень	Де- сятків	Оди- ниць
852 470	8	85	852	8524	85 247	852 470
193 415						
70 120						
2941						

456. $20\,000 + 5\,000 + 300 + 10 + 4$
 $500\,000 + 10\,000 + 9\,000 + 70$
 $9\,000 + 200 + 8$
 $400\,000 + 10\,000 + 60 + 4$

457. Запиши як суму розрядних доданків кожне з чисел:
 204 732; 18 407; 4958; 601 300.

458. Устав замість зірочок такі цифри, щоб нерівності стали істинними.

$$7 * 700 > 78\,700$$

$$84 * 0 > 8485$$

$$41 * 4 < 4114$$

$$60\,245 < 60 * 45$$

459. За 3 м стрічки заплатили 28 грн. Скільки грошей потрібно заплатити за 18 м такої самої стрічки?

460. Три пакети молока коштують 27 грн. Скільки пакетів молока можна купити за 117 грн? Склади та розв'яжи обернену задачу.

461. У трьох дівчаток була 41 намистинка. Коли перша дівчинка віддала 7 намистинок, друга — 4 намистинки, а третя — 3 намистинки, то в кожній з них залишилась однакова кількість намистинок. Скільки намистинок було в кожній дівчинки спочатку?

7 70 700 7000 ...

462. Визнач загальну кількість десятків тисяч; одиниць тисяч; сотень; десятків; одиниць у кожному з чисел: 12 604; 345 100; 52 391.

463. Олексій обміняв 7 горішків на 5 цукерок. Скільки горішків потрібно Олексієві, щоб обміняти їх на 25 цукерок?

464. • З одиниць яких розрядів та яких класів складається кожне з чисел: 3257; 42 009; 260 064; 109 037?
• Одиниць яких розрядів та яких класів немає в кожному з чисел: 805 003; 730 402; 126 009; 305 000?

465. Запиши числа від найменшого до найбільшого: 325 430; 326 437; 325 447; 325 381; 325 497; 325 431.

466. Визнач загальну кількість одиниць указанного розряду в кожному з чисел:

21 307 — сот. 415 900 — сот. тис. 442 911 — тис.

467. Розгляньте, як пов'язані між собою одиниці довжини.

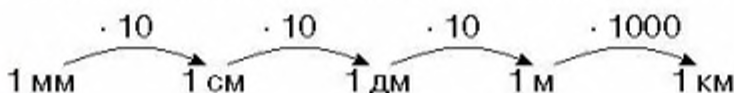
1 см = 10 мм

1 дм = 10 см = 100 мм

1 м = 10 дм = 100 см = 1000 мм

1 км = 1000 м = 10 000 дм = 100 000 см = 1 000 000 мм

468. Скористайся ланцюжком і дай відповіді на запитання.

- У скільки разів 1 см більший за 1 мм?
- У скільки разів 1 м більший за 1 дм; 1 см; 1 мм?
- У скільки разів 1 км більший за 1 м; 1 дм; 1 см; 1 мм?

469. • Запиши в сантиметрах: 2 дм; 840 мм.
• Запиши в дециметрах: 600 см; 25 м; 2 км.
• Запиши в метрах: 3 км; 520 дм; 900 см.
• Запиши в кілометрах: 45 000 м; 80 000 дм.

470. Устав такі числа, щоб рівності стали істинними.

$56 \text{ км} = \square \text{ м}$

$19 \text{ м} = \square \text{ см}$

$28 \text{ м } 7 \text{ см} = \square \text{ см}$

$56 \text{ км} = \square \text{ дм}$

$19 \text{ м} = \square \text{ дм}$

$28 \text{ м } 7 \text{ дм} = \square \text{ дм}$

$5 \text{ км} = \square \text{ см}$

$19 \text{ м} = \square \text{ мм}$

$28 \text{ м } 7 \text{ мм} = \square \text{ мм}$

471. Із двох міст назустріч один одному виїхали два автомобілі. Перший проїхав 318 км, а другий — на 45 км більше. Після цього відстань між ними стала дорівнювати 84 км. Яка відстань між містами?

472. Довжина шкільного коридору дорівнює 15 м, а його ширина — 4 м. Обчисли периметр підлоги коридору.

473. • Запиши в міліметрах: 4 дм 3 мм; 3 м 18 см; 9 см 5 мм.

• Запиши в метрах: 20 км 45 м; 16 км 3 м; 240 км.

474. Відстань між двома селами дорівнює 5 км. Із цих сіл назустріч один одному виїхали два велосипедисти. Один із них проїхав 950 м, а інший — 1 км 50 м. Яку відстань до зустрічі їм ще потрібно проїхати?

475. Гра «Хто швидше?». Знайдіть картки, на яких указано однакову довжину. Запишіть відповідні рівності.

8 м

200 см

905 см

9 м 5 см

395 мм

440 см

44 дм

800 см

2 м

3 дм 9 см 5 мм

476. Скільки різних цифр використали для запису числа 550 500? Скільки всього цифр використали для запису цього числа? Обчисли суму цифр цього числа.

477. Розгляньте, як пов'язані між собою одиниці вимірювання маси.

$1 \text{ кг} = 1000 \text{ г}$

$1 \text{ ц} = 100 \text{ кг}$

$1 \text{ т} = 10 \text{ ц} = 1000 \text{ кг}$

478. Яка маса 10 таких цукерок? 100 цукерок?

479. Установи, чи правильно визначили масу яблук.

1 кг

90 г

1 т

1 ц

480. Розгляньте й поясніть, як записати іменовані числа в менших одиницях вимірювання.

$$3 \text{ кг} = 3000 \text{ г}$$

$$(1 \text{ кг} = 1000 \text{ г}; 3 \text{ кг} = 1000 \cdot 3 (\text{г}) = 3000 \text{ г})$$

$$12 \text{ км } 30 \text{ м} = 12 \text{ 030 м}$$

$$(1 \text{ км} = 1000 \text{ м}; 12 \text{ км} = 1000 \cdot 12 (\text{м}) = 12 \text{ 000 м})$$

$$7 \text{ дм} = \square \text{ мм} \quad 7 \text{ т } 5 \text{ ц} = \square \text{ ц} \quad 15 \text{ кг } 200 \text{ г} = \square \text{ г}$$

481. Розгляньте й поясніть, як записати іменовані числа в більших одиницях вимірювання.

$$3000 \text{ м} = 3 \text{ км} \quad (1 \text{ км} = 1000 \text{ м}; 3000 \text{ м} = 3000 : 1000 (\text{км}) = 3 \text{ км})$$

$$7000 \text{ кг} = 70 \text{ ц} \quad (1 \text{ ц} = 100 \text{ кг}; 7000 \text{ кг} = 7000 : 100 (\text{ц}) = 70 \text{ ц})$$

$$8000 \text{ см} = \square \text{ м} \quad 17 \text{ 000 кг} = \square \text{ ц} \quad 2600 \text{ м} = \square \text{ км } \square \text{ м}$$

482. • Запиши в кілограмах: 5 т; 6 ц; 17 т; 30 ц; 20 т; 19 ц.

• Запиши в центнерах: 7 т; 5000 кг.

• Запиши в тоннах: 9000 кг; 12000 кг; 60000 кг.

• Запиши в грамах: 1 кг; 7 кг; 1 кг 500 г.

483. Посіяли 4 кг пшениці, а зібрали — 100 кг. У скільки разів більше зібрали пшениці, ніж посіяли?

484. Із 50 кг борошна випікають 75 кг хліба. Скільки кілограмів хліба можна спекти з 450 кг борошна?

485. Лимон дорожчий за яблуко в 3 рази. Що дорожче: 15 яблук чи 5 лимонів?

486. $4\text{ т} \bigcirc 400\text{ г}$ $3\text{ кг } 200\text{ г} \bigcirc 3200\text{ г}$ $2\text{ т} \bigcirc 20\text{ ц}$
 $10\text{ г} \bigcirc 1\text{ кг}$ $2\text{ т} \bigcirc 200\text{ кг}$ $600\text{ г} \bigcirc 6\text{ кг}$

487. Із 30 кг борошна випікають 220 булочок. Скільки булочок випікають із 15 кг борошна?

 488. Спиши числа та підкресли в кожному з них клас тисяч.
542 244; 60 780; 101 001; 3021; 12 680; 444 444.

489. Серед іменованих чисел знайдіть рівні. Запишіть усі можливі рівності, складені з цих чисел.

1) 15 020 м	5) 8 кг 40 г	9) 4000 кг
2) 8040 г	6) 25 м 2 дм	10) 15 км 20 м
3) 2310 дм	7) 90 000 кг	11) 252 дм
4) 4 т	8) 231 м	12) 90 т

490. • Запиши в кілограмах: 20 т 7 кг; 900 000 г; 8 ц 13 кг.
• Запиши в грамах: 60 кг; 3 кг 60 г; 52 г.
• Запиши в центнерах: 9000 кг; 70 т 6 ц; 1200 кг.
• Запиши в сантиметрах: 20 м 8 см; 5 м; 120 дм.
• Запиши в метрах: 3000 см; 5000 мм; 600 дм.

491. Відомо, що з 60 кг макулатури можна виготовити стільки паперу, скільки його виготовляють з одного великого дерева. Скільки дерев «зберегли» учні двох класів, якщо один клас зібрав 360 кг макулатури, а інший — 420 кг?

492. У класі — 24 учні. 20 учнів принесли по 10 кг макулатури кожний, 2 учні — по 15 кг кожний і ще 2 учні — по 5 кг кожний. Скільки кілограмів макулатури зібрали учні цього класу?

493. Для приготування 20 порцій морозива потрібно 900 г вершків. Скільки грамів вершків потрібно для приготування 15 порцій морозива?

 900000 90000 9000 ...

494. Для приготування 20 порцій морозива потрібно 400 г цукру. На скільки порцій морозива вистачить 300 г цукру?

495. Відоме давнє правило: довжина кроку людини дорівнює половині відстані від її очей до ступні. Вимірявши відстань від очей до ступні та поділивши її навпіл, Тарас установив, що довжина його кроку в середньому дорівнює 50 см. Скільки метрів пройшов Тарас, якщо він зробив 200 кроків?

496. $9\text{ м } 70\text{ см} = \square\text{ см}$ $4\text{ ц } 35\text{ кг} = \square\text{ кг}$ $25\text{ дм} = \square\text{ см}$
 $6\text{ дм } 6\text{ мм} = \square\text{ мм}$ $18\text{ кг } 50\text{ г} = \square\text{ г}$ $5\text{ м} = \square\text{ мм}$

497. Зі 100 г морської води можна одержати 3 г солі. Скільки грамів морської води потрібно взяти, щоб одержати 36 г солі?

 498. Прочитай самостійно. Прочитайте разом, дотримавшись ритму.

511 16
5 20 337
712 19
20 047

499. Математичний диктант.

- Запишіть цифрами числа: 11 тисяч 605; 45 тисяч 70; 19 тисяч 990; 6 тисяч 6.
- Запишіть цифрами числа: п'ятдесят тисяч вісім; двісті тисяч сто один; п'ятсот три тисячі вісімсот дев'яносто.
- Запишіть найбільше і найменше п'ятицифрові числа.

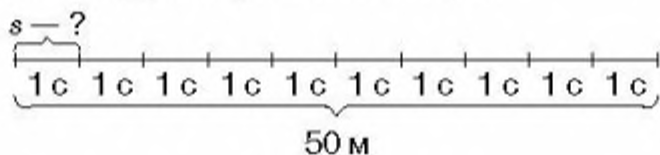
500. • Що відбувається на дорозі та на її узбіччі?

- Назвіть види транспорту, які рухаються по дорозі.
- Хто рухається по узбіччю?
- Чому туристи рухаються по узбіччю дороги?

- Назвіть види транспорту, що рухається праворуч; ліворуч.
- Хто рухається швидше: пішохід чи велосипедист?
- Які види транспорту рухаються швидше; повільніше?

501. Спортсмен пробіг 50 м за 10 с. Скільки метрів пробігав спортсмен за одну секунду, якщо щосекунди він пробігав однакову кількість метрів?

Розв'язання

$$50 : 10 = 5 (\text{м})$$

Якщо за кожну секунду спортсмен пробігає 5 м, то говорять, що він рухається зі швидкістю 5 м за секунду. Це записують так: 5 м/с.

Швидкість — це відстань, яку рухоме тіло долає за одиницю часу (1 год; 1 хв; 1 с).

Щоб обчислити швидкість, потрібно відстань (пройдений шлях) поділити на час руху:

$v = s : t$, де v — швидкість; s — відстань; t — час.

Наприклад, якщо поїзд, не загальмувавши і не розігнавшись, за 3 год проїхав 270 км, то щогодини він проїжджав: $270 : 3 = 90$ (км), тобто швидкість його руху становила 90 км за 1 год.

Це записують так: 90 км/год.

Розв'язуючи цю задачу, ми вважали, що поїзд за будь-які рівні проміжки часу долав однаковий шлях. Такий рух називають **рівномірним**. Надалі будемо розглядати тільки рівномірний рух.

Швидкість руху можна вимірювати в сантиметрах за секунду (см/с), у метрах за секунду (м/с), у кілометрах за годину (км/год), у кілометрах за хвилину (км/хв) тощо. Для вимірювання швидкості створені спеціальні прилади. Найпоширеніший із них — спідометр, зображений на малюнку.

502. Прочитай.

Швидкість літака — 250 м/с, швидкість світла у вакуумі — 300 000 км/с, швидкість автомобіля — 90 км/год, швидкість пішохода — 5 км/год, швидкість равлика — 6 мм/с.

503. За таблицею обчисли швидкість руху об'єктів.

Рухомий об'єкт	Швидкість	Час	Відстань
Пішохід	?	3 год	15 км
Велосипедист	?	2 год	28 км
Автомобіль	?	4 год	280 км

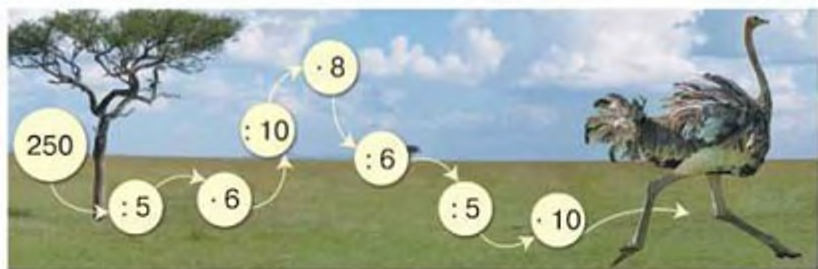
504. Відстань від дому Лесика до парку дорівнює 600 м. Хлопчик пробіг цей шлях туди й назад за 6 хв. З якою швидкістю рухався хлопчик?

505. Знайди значення виразу:

$1320 + a$, якщо $a = 5, 19$; $1280 - c$, якщо $c = 34, 70$.

506. Автомобіль за 3 год проїхав 360 км. Знайди швидкість його руху.

507. Розв'яжіть ланцюжок виразів — і дізнайтеся, з якою швидкістю (у кілометрах за годину) рухається страус.

508. За таблицею обчисли швидкість руху об'єктів.

Рухомий об'єкт	Швидкість	Час	Відстань
Заєць	?	3 год	120 км
Кінь	?	2 год	90 км
Автомобіль	?	2 год	96 км

509. Прочитайте задачу та її розв'язання.

Швидкість легкового автомобіля дорівнює 60 км/год. Яку відстань подолає автомобіль за 3 год?

$$\begin{array}{l}
 v = 60 \text{ км/год} \rightarrow \\
 t = 3 \text{ год} \\
 \begin{array}{c}
 60 \text{ км} \quad 60 \text{ км} \quad 60 \text{ км} \\
 \hline
 s = ?
 \end{array}
 \end{array}$$

v s t v s t

Розв'язання

$$60 \cdot 3 = 180 \text{ (км)}$$

Відповідь: за 3 год автомобіль подолає відстань 180 км.

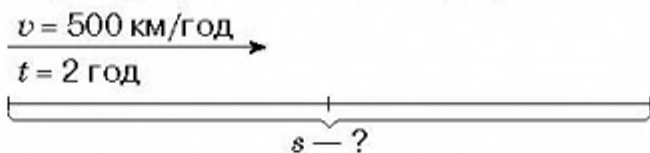

Щоб обчислити відстань, потрібно швидкість помножити на час руху:

$$s = v \cdot t.$$

Відстань вимірюють у сантиметрах (см), метрах (м), кілометрах (км).

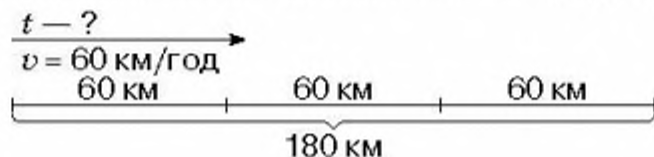
510. Склади задачу за схематичним рисунком. Розв'яжи її.

511. Прочитайте задачу та її розв'язання.

Легковий автомобіль проїхав 180 км зі швидкістю 60 км/год. Скільки годин автомобіль був у дорозі?

Розв'язання

1) $180 : 60 = 3 \text{ (год)}$

Відповідь: автомобіль був у дорозі 3 год.

Щоб обчислити час руху, потрібно відстань поділити на швидкість:

$$t = s : v.$$

Час вимірюють у секундах (с), хвилинах (хв), годинах (год).

512. За який час літак, що летить зі швидкістю 500 км/год, може подолати 1000 км?

513. Обчисліть невідомі величини за таблицею.

Рухомий об'єкт	Швидкість	Час	Відстань
Карась	?	3 год	12 км
Орел	180 км/год	?	540 км
Страус	80 км/год	4 год	?

514. $y - 367 = 433$ $291 + x = 678$

515. Обчисли невідомі величини за таблицею.

Рухомий об'єкт	Швидкість	Час	Відстань
Олень	10 км/год	3 год	?
Акула	36 км/год	?	72 км
Теплохід	?	4 год	280 км

516. Обчисліть невідомі величини за таблицею.

Рухомий об'єкт	Швидкість	Час	Відстань
Черепашка	?	2 год	140 см
Муха	18 км/год	?	54 км
Кінь	60 км/год	4 год	?

517. Лижник був у дорозі 2 год, рухаючись зі швидкістю 13 км/год. Який шлях подолав лижник? Склади та розв'яжи обернені задачі на знаходження швидкості й часу.

518. Обчисліть відстань. Складіть і розв'яжіть обернені задачі.

Рухомий об'єкт	Швидкість	Час	Відстань
Пішохід	5 км/год	4 год	?
Електропоїзд	120 км/год	2 год	?

519. Велосипедист їхав 4 год зі швидкістю 15 км/год, а вершник — 5 год зі швидкістю 12 км/год. Яку відстань проїхав кожний із них? Порівняй усі числові дані задачі та поясни, чому так сталося.

520. Розгляньте малюнок. Хто подолає найбільшу відстань за той самий час? Чому?

50 км/год

14 км/год

48 км/год

40 км/год

521. $7000 + 300 + 30 + 9$ $80\ 000 + 6000 + 20 + 5$
 $100\ 000 + 70 + 1$ $400\ 000 + 50\ 000 + 900 + 3$

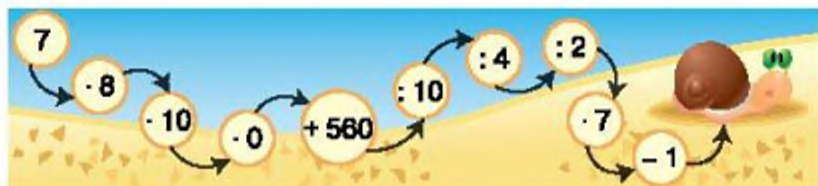
522. $600 : 10 \cdot 7$ $70 \cdot 6 : 10$ $2000 : 100 + 3$
 $50 \cdot 10 - 400$ $9000 : 10 : 10$ $30 \cdot 7 \cdot 10$

523. За допомогою трьох дев'яток, знаків арифметичних дій і дужок утвори вираз, значення якого — нуль.

524. Запиши як суму розрядних доданків кожне з чисел:
 60 430; 550 209; 360 007.

525. Відстань 10 км турист пройшов за 2 год, а велосипедист проїхав за 1 год. З якою швидкістю рухався турист? На скільки швидкість велосипедиста більша, ніж швидкість туриста?

526. Розв'яжіть ланцюжок виразів — і дізнайтеся, з якою швидкістю (у метрах за годину) рухається равлик.

527. Skorиставшись попередніми обчисленнями, визнач, яку відстань проповзе равлик за 2 год. Скільки годин потрібно равлику, щоб подолати відстань 240 м?
528. Поміркуйте, що потрібно знати, щоб відповісти на запитання таких задач.
- Максим пройшов 300 м за 6 хв, а Сашко — 450 м за 9 хв. Швидкість руху якого з хлопців більша?
 - Аліна пройшла 280 м за 7 хв, а Марина — 480 м за 16 хв. Швидкість руху якої з дівчат більша?
529. З якою швидкістю летів літак, якщо за 10 с він подолав 1000 м? Склади та розв'яжи обернені задачі.
530. Легковий автомобіль за день проїхав 120 км населеними пунктами, 180 км — шосейною дорогою та 220 км — автомагістраллю. Визнач швидкість руху легкового автомобіля на кожній ділянці шляху, якщо кожну з них він долав за 2 год.
531. Велосипедист був у дорозі 4 год, а мотоцикліст — 2 год. Велосипедист проїхав 52 км, а мотоцикліст — 100 км. На скільки кілометрів за годину швидкість велосипедиста менша від швидкості мотоцикліста? Розв'яжіть задачу, скориставшись планом.

План розв'язування

- 1) Яка швидкість руху велосипедиста?
- 2) Яка швидкість руху мотоцикліста?
- 3) На скільки кілометрів за годину швидкість мотоцикліста більша за швидкість велосипедиста?

км/год км/хв км/с м/хв м/с

532. $2000 + 1000 + 500$
 $200\ 000 + 40\ 000$

$90\ 000 - 20\ 000 + 1000$
 $1000 - 1 - 100$

533. $200\text{ см} \bigcirc 10\text{ дм}$
 $50\text{ дм} \bigcirc 4\text{ м}$
 $35\text{ дм} \bigcirc 350\text{ см}$

$1\text{ км} \bigcirc 2000\text{ м}$
 $20\text{ дм} - 8\text{ см} \bigcirc 18\text{ см}$
 $6\text{ м} + 4\text{ дм} \bigcirc 64\text{ дм}$

534. 28 дітей брали участь у змаганнях із бігу. Кількість дітей, які прибігли пізніше від Дениса, удвічі більша за кількість тих дітей, які прибігли раніше, ніж Денис. Яким прибіг Денис?

535. $60\ 000 + 4000 + 2$
 $910 + 67 - 44$

$40\ 000 + 20 + 6$
 $300\ 000 + 100 + 9$

536. Обчисли швидкість рухомих об'єктів за таблицею.

Рухомий об'єкт	Швидкість	Час	Відстань
Автомобіль	?	3 год	210 км
Дорожній коток	?	3 год	6 км

537. Розгляньте малюнки. Складіть задачі на знаходження відстані.

6 км/с

60 км/год

180 км/год

538. Поміркуйте, що потрібно знати, щоб відповісти на запитання таких задач.

- Іванна пройшла 280 м, рухаючись зі швидкістю 40 м/хв, а Діана — 480 м, рухаючись зі швидкістю 30 м/хв. Хто з дівчат витратив більше часу?
- Мишко пройшов 300 м, рухаючись зі швидкістю 50 м/хв, а Славко — 400 м, рухаючись зі швидкістю 40 м/хв. Хто з хлопців витратив більше часу?

539. Електропоїзд виїхав зі станції зі швидкістю 60 км/год і прибув на кінцеву станцію, подолавши шлях у 240 км. Скільки годин їхав електропоїзд?

540. Відстань між містом і селом — 36 км. Від міста до села кінь біг зі швидкістю 12 км/год. Назад він повертався з вантажем, рухаючись зі швидкістю 6 км/год. Скільки годин витратив кінь на весь шлях? Розв'яжіть задачу, скориставшись планом.

План розв'язування

- 1) Скільки годин витратив кінь на дорогу до села?
- 2) Скільки годин витратив кінь на дорогу назад?
- 3) Скільки годин витратив кінь на весь шлях?

541. Устав такі знаки арифметичних дій, щоб рівності стали істинними.

$$4500 \bigcirc 1 \bigcirc 1 = 4502$$

$$6699 \bigcirc 1 \bigcirc 1 = 6701$$

$$80\ 703 \bigcirc 1 \bigcirc 1 = 80\ 701$$

$$2160 \bigcirc 1 \bigcirc 1 = 2158$$

542. $280 - x = 120 - 30$ $x - 470 = 150 + 20$ $750 + x = 980 - 40$

543. Як за допомогою п'яти двійок, знаків арифметичних дій і дужок одержати число 7?

544. $580 + 130 - 400$ $720 : 90 + 68$ $800 + 108$
 $954 - 640 + 145$ $930 : 3 + 218$ $500 + 78$

545. Мотоцикліст проїхав 160 км зі швидкістю 40 км/год. Скільки годин витратив мотоцикліст на дорогу?

Усні арифметичні дії на основі нумерації багатозифрових чисел

546. Математичний диктант.

Запиши цифрами числа:

- сім тисяч вісімсот;
- десять тисяч, дев'ять сотень і три одиниці;
- сто одна тисяча, п'ять сотень і чотири десятки;
- тридцять п'ять тисяч, шість сотень і дві одиниці;
- сорок тисяч і дві сотні;
- триста тисяч, один десяток і п'ять одиниць;
- три тисячі, дві сотні, вісім десятків і шість одиниць;
- шість десятків тисяч, шість сотень і сім одиниць.

547. $200\ 000 + 50\ 000 + 300 + 40$

$$50\ 000 + 4000 + 400 + 7$$

$$60\ 000 + 2000 + 2$$

$$700\ 000 + 60\ 000 + 20 + 1$$

548. Запиши як суму розрядних доданків кожне з чисел:

$$701\ 302; \quad 12\ 617; \quad 9280; \quad 304\ 500.$$

549. $9099 + 1$

$9999 + 1$

$99\ 999 + 1$

$100 - 1$

$10\ 000 - 1$

$100\ 000 - 1$

550. Розгляньте й поясніть усний прийом обчислення.

$6780 + 9 = 6789$

$6089 + 700 = 6789$

$6709 + 80 = 6789$

$6000 + 789 = 6789$

551. Обчисли, пояснивши виконання дій.

$6300 + 4$

$10\ 200 + 27$

$217\ 000 + 340$

$8210 + 3$

$510\ 300 + 40$

$480\ 000 + 214$

552. $520\ \text{мм} \bigcirc 50\ \text{см} + 2\ \text{мм}$

$100\ \text{дм} \bigcirc 1\ \text{м} - 10\ \text{см}$

$14\ \text{см} \bigcirc 10\ \text{дм} + 8\ \text{см}$

$100\ \text{мм} + 900\ \text{мм} \bigcirc 1\ \text{м}$

$16\ \text{ц} - 70\ \text{кг} \bigcirc 80\ \text{кг}$

$200\ \text{г} + 100\ \text{г} \bigcirc 3\ \text{кг}$

553. Розв'яжи задачі усно.

- Мотоцикліст за 2 год проїхав 80 км. З якою швидкістю він їхав?
- Катер плив 3 год зі швидкістю 30 км/год. Яку відстань проплив катер?
- Туристи пройшли 40 км, рухаючись зі швидкістю 4 км/год. За який час вони подолали цю відстань?

554. Відстань між двома містами дорівнює 300 км. Автомобіль проїхав її в одному напрямку зі швидкістю 50 км/год, а в зворотному — зі швидкістю 75 км/год. Скільки годин автомобіль був у дорозі?

555. $3500 + 5$ $20\ 000 + 27$ $102\ 000 + 490$
 $7100 + 8$ $120\ 600 + 30$ $820\ 000 + 124$

556. Вантажний автомобіль за 4 год проїхав 240 км.
 З якою швидкістю рухався вантажний автомобіль?

557. Установіть закономірність і продовжте ряди чисел:

- 5140, 5150, 5160, ..., 5230;
- 50 120, 49 120, 48 120, ..., 40 120.

558. Що позначає цифра 4 в кожному з чисел:

34 800; 400 812; 3417; 900 142; 3604?

559. Розгляньте й поясніть усний прийом обчислення.

 $6789 - 9 = 6780$ $6789 - 6000 = 789$
 $6789 - 80 = 6709$ $6789 - 789 = 6000$
 $6789 - 700 = 6089$

560. Обчисли, пояснивши виконання дій.

$3745 - 5$ $67\ 345 - 45$ $217\ 940 - 940$
 $56\ 678 - 8$ $9704 - 9000$ $63\ 245 - 3000$

561. Знайдіть значення виразу:

$5420 - a$, якщо $a = 20, 400, 5000$;
 $7569 - b$, якщо $b = 60, 500, 9$.

$$562. \quad x - 500 = 4000 \quad y + 200 = 6200 \quad 4060 - z = 4000$$

563. Розв'яжи задачі усно.

- Швидкість руху неквапливої дорослої людини — близько 1 м/с. Яку відстань пройде ця людина за 15 с?
- Швидкість бігу дорослої людини — близько 10 м/с. За скільки секунд ця людина пробіжить 600 м?

564. З одного населеного пункту до іншого виїхали два автомобілі. Кожний із них проїхав 480 км. Перший автомобіль проїхав цю відстань за 4 год, а другий — за 6 год. На скільки швидкість першого автомобіля більша за швидкість другого?

565. $57\,248 - 7\,000$ $27\,123 - 23$ $603\,562 - 562$
 $81\,532 - 32$ $34\,841 - 34\,000$ $210\,530 - 10\,530$

566. За таблицею обчисли невідомі величини.

Рухомий об'єкт	v	t	s
Велосипедист	15 км/год	?	150 км
Турист	4 км/год	8 год	?
Мотоцикліст	?	10 год	510 км

567. а) Скільки всього одиниць першого класу в кожному з чисел: 56 783; 203 098; 32 006; 6023; 330 120?

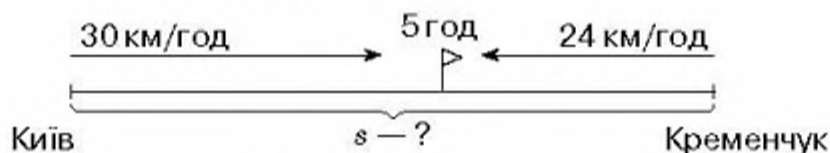
б) Скільки всього одиниць другого класу в кожному з чисел: 6703; 710 008; 221 006; 4203; 810 990?

568. $217\,600 \bigcirc 200\,000 + 20\,000$ $37\,459 - 7459 \bigcirc 30\,450$
 $25\,390 \bigcirc 20\,000 + 390$ $507\,651 - 507\,000 \bigcirc 651$

569. $378\,000 + 173$ $674\,957 - 600\,000$ $560 : 4 + 3000$
 $316 + 12\,000$ $76\,284 - 6284$ $81\,625 - 2500 : 100$

570. Із Києва до Кременчука вийшов теплохід. Одночасно назустріч йому з Кременчука вийшов катер. Теплохід рухався зі швидкістю 30 км/год, а катер — зі

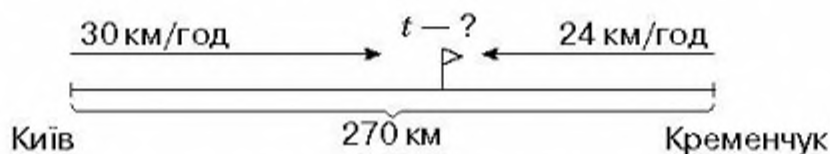
швидкістю 24 км/год. Через 5 год вони зустрілися. Визначте відстань між річковими вокзалами цих міст. Розв'яжіть задачу, скориставшись схематичним рисунком і планом.

План розв'язування

- 1) Яку відстань пройшов до зустрічі теплохід за 5 год?
- 2) Яку відстань пройшов до зустрічі катер за 5 год?
- 3) Яка відстань між річковими вокзалами?

571. Розв'яжіть обернену задачу, скориставшись схематичним рисунком і планом. Із Києва до Кременчука вийшов теплохід. Одночасно назустріч йому з Кременчука вийшов катер. Теплохід рухався зі швидкістю 30 км/год, а катер — зі швидкістю 24 км/год. Через скільки годин вони зустрінуться, якщо відстань між річковими вокзалами цих міст дорівнює 270 км?

План розв'язування

- 1) На яку відстань зближувалися теплохід і катер за 1 год?
- 2) Через скільки годин вони зустрінуться?

10000000 10000000 ...

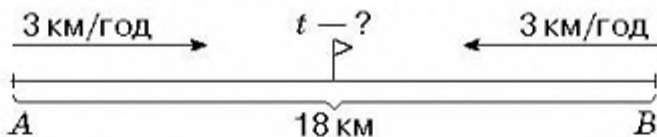
Відстань, на яку зближуються учасники руху за одиницю часу, називають швидкістю зближування.

- 572.** Із Києва до Кременчука вийшов теплохід. Одночасно назустріч йому з Кременчука вийшов катер. Через 5 год вони зустрілися. Теплохід рухався зі швидкістю 30 км/год. З якою швидкістю рухався катер, якщо відстань між річковими вокзалами цих міст дорівнює 270 км? Розв'яжіть задачу, скориставшись схематичним рисунком і планом.

План розв'язування

- 1) Яку відстань пройшов до зустрічі теплохід за 5 год?
 - 2) Яку відстань пройшов до зустрічі катер за 5 год?
 - 3) З якою швидкістю рухався катер?
- 573.** Велосипедист і мотоцикліст рухалися назустріч один одному протягом 3 год. Яку відстань вони подолали за цей час, якщо велосипедист їхав зі швидкістю 13 км/год, а мотоцикліст — 14 км/год?
- 574.** $249\ 200 + 32$ $977\ 654 - 77\ 654$ $160 \cdot 2 + 70\ 000$
 $86\ 843 - 6843$ $61\ 126 + 200\ 000$ $5000 - 3 \cdot 1000$
- 575.** Відстань між пунктами А і В дорівнює 18 км. Із пункту А в напрямку пункту В вийшов турист. Одночасно назустріч йому з пункту В вийшов інший турист. Через скільки годин вони зустрінуться, якщо їхні швидкості однакові й дорівнюють 3 км/год?

576. Назви подані числа одним словом. Випиши спочатку числа, що складаються лише з одиниць першого класу, потім — числа, що складаються лише з одиниць другого класу, та круглі числа.

307 590, 671, 34 299, 55 124, 600 000, 280, 120 010, 41 800, 107, 5030, 400.

577. Визнач у кожному з чисел загальну кількість:

- 1) одиниць: 123 800, 30 840, 7400, 70 479;
- 2) десятків: 123 800, 30 841, 7400, 70 479;
- 3) сотень: 123 800, 30 841, 7400, 70 479;
- 4) тисяч: 123 800, 30 841, 7400, 70 479;
- 5) десятків тисяч: 123 800, 30 841, 7400, 70 479;
- 6) сотень тисяч: 123 800, 30 841, 7400, 70 479.

578. Розгляньте й поясніть, як виконали додавання.

$$4000 + 5000 = 4 \text{ тис.} + 5 \text{ тис.} = 9 \text{ тис.} = 9000$$

$$35\,000 + 4000 = 35 \text{ тис.} + 4 \text{ тис.} = 39 \text{ тис.} = 39\,000$$

$$561\,000 + 37\,000 = 561 \text{ тис.} + 37 \text{ тис.} = 598 \text{ тис.} = 598\,000$$

579. Обчисли, усно пояснивши свої дії.

$$12\,000 + 2000$$

$$31\,400 + 42\,000$$

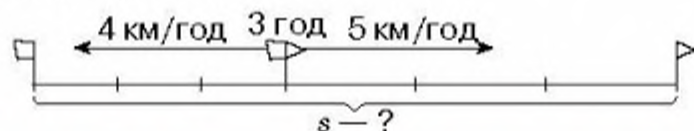
$$8600 + 6000$$

$$15\,100 + 2400$$

$$532\,000 + 28\,000$$

$$8500 + 1300$$

580. Два пішоходи вийшли з одного міста в протилежних напрямках. Перший пішохід ішов зі швидкістю 4 км/год, а другий — 5 км/год. На якій відстані один від одного будуть пішоходи через 3 год? Розв'яжіть задачу двома способами, скориставшись схематичним рисунком і планом.

1000000 100010 100100

План розв'язування

I спосіб

- 1) Скільки кілометрів пройде перший пішохід за 3 год?
- 2) Скільки кілометрів пройде другий пішохід за 3 год?
- 3) На якій відстані один від одного будуть пішоходи через 3 год?

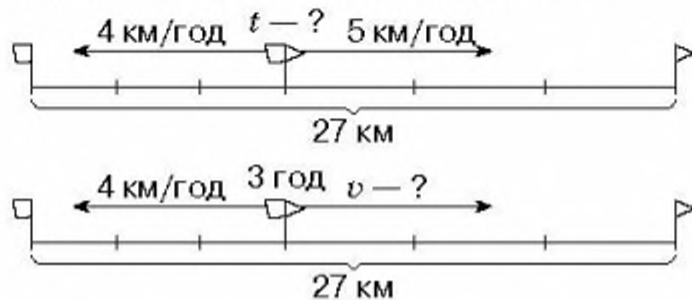
II спосіб

- 1) На скільки кілометрів віддалялися один від одного пішоходи за 1 год?
- 2) На якій відстані один від одного будуть пішоходи через 3 год?

Відстань, на яку віддаляються один від одного учасники руху за одиницю часу, називають швидкістю віддалення.

- 581.** Склади та розв'язи дві задачі, обернені до даної, на знаходження часу і швидкості одного з пішоходів. Скористайся схематичними рисунками.

- 582.** Два літаки одночасно вилетіли з аеродрому в протилежних напрямках. Через півгодини після вильоту відстань між ними становила 720 км. Перший літак летів зі швидкістю 15 км/хв. З якою швидкістю летів другий літак?

- 583.** $6200 + 4600$ $74\ 000 + 52\ 000$ $418\ 000 + 353\ 000$
 $7200 + 3600$ $73\ 000 + 9000$ $419\ 000 + 5000$

584. Із пункту А виїхав велосипедист зі швидкістю 14 км/год. Із цього самого пункту в протилежному напрямку виїхав вантажний автомобіль зі швидкістю 56 км/год. Через скільки годин після початку руху відстань між ними становитиме 280 км?

585. Гра «Швидка лічба».

$$24\ 000 + 1000 = \square \quad 310\ 000 + 2000 = \square \quad 74\ 200 + 3000 = \square$$

$$\square + 60 = \square$$

$$\square + 30 = \square$$

$$\square + 50 = \square$$

$$\square + 6 = \square$$

$$\square + 9 = \square$$

$$\square + 3 = \square$$

586. Визнач загальну кількість одиниць указанного розряду в кожному з чисел.

$$20\ 800 - \square \text{ дес.}$$

$$450\ 100 - \square \text{ сот. тис.}$$

$$529\ 910 - \square \text{ од.}$$

$$102\ 600 - \square \text{ дес. тис.}$$

$$3700 - \square \text{ сот.}$$

$$391\ 000 - \square \text{ од. тис.}$$

587. Розгляньте й поясніть, як виконали віднімання.

$$57\ 000 - 24\ 000 = 57 \text{ тис.} - 24 \text{ тис.} = 33 \text{ тис.} = 33\ 000$$

$$80\ 000 - 64\ 000 = 80 \text{ тис.} - 64 \text{ тис.} = 16 \text{ тис.} = 16\ 000$$

$$875\ 000 - 340\ 000 = 875 \text{ тис.} - 340 \text{ тис.} = 535 \text{ тис.} = 535\ 000$$

588. Обчисли, усно пояснивши свої дії.

$$2600 - 1600$$

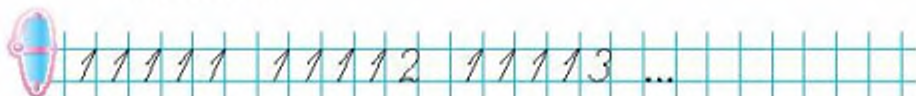
$$67\ 000 - 26\ 000$$

$$377\ 000 - 12\ 000$$

$$567\ 000 - 234\ 000$$

$$589. \quad 300 + x = 1100 + 2000 \quad 78\ 130 + c = 88\ 100 + 30$$

590. Два зайці стрибали назустріч один одному. Швидкість руху одного з них становила 12 м/с, а іншого — 10 м/с. На скільки метрів зайці наблизились один до одного через 6 с? Розв'яжіть задачу за планом двома способами.

План розв'язування

I спосіб

- 1) Яку відстань подолав перший заєць за 6 с?
- 2) Яку відстань подолав другий заєць за 6 с?
- 3) На скільки метрів зайці наблизились один до одного через 6 с?

II спосіб

- 1) Яка швидкість зближення зайців?
- 2) На скільки метрів зайці наблизились один до одного через 6 с?

591. Із пункту А одночасно в протилежних напрямках виїхали колісний і гусеничний трактори. Швидкість колісного трактора — 30 км/год, а гусеничного — 10 км/год. На скільки кілометрів віддаляться один від одного трактори за 1 год? Через скільки годин відстань між тракторами становитиме 160 км? Виконай схематичний рисунок до задачі.

592. Склади та розв'яжи задачу, обернену до попередньої, у якій невідомою буде швидкість одного з тракторів.

593. Шкільний ігровий майданчик має форму прямокутника. Довжина майданчика дорівнює 18 м, а ширина — удвічі менша. Обчисли довжину огорожі майданчика.

594. На призьбі біля хати сидять батько, мати, син та дід. Якщо син, що сидить крайнім зліва, сяде між батьком і матір'ю, то батько буде крайнім зліва. У якому порядку сидять члени родини зліва направо?

595. $6400 - 2300$

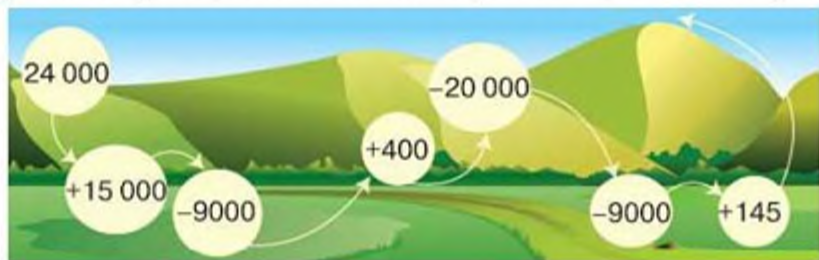
$75\,000 - 24\,000$

$970\,000 - 34\,000$

$608\,000 - 304\,000$

596. Із пункту А одночасно в протилежних напрямках виїхали два автомобілі. Через 4 год відстань між ними становила 480 км. Яка швидкість одного з автомобілів, якщо швидкість іншого — 70 км/год?

- 597.** Розв'яжіть ланцюжок виразів — і дізнайтеся, яка висота (у метрах) найвищої вершини Кримських гір.

- 598.** За допомогою діаграми порівняйте висоту найвищої вершини Карпат — Говерли та найвищої вершини Кримських гір — Роман-Коша. Скориставшись діаграмою, складіть та запишіть інші нерівності.

Говерла

Роман-Кош

- 599.** $45\,000 + 4200$ $896\,000 - 90\,000$
 $488\,000 - 265\,000$ $57\,300 + 22\,100$
- 600.** $x - 15\,300 = 3300$ $x + 2700 = 1400 + 5300$
- 601.** Ворона пролетіла 100 км зі швидкістю 50 км/год. Скільки годин летіла ворона?
- 602.** До місяця призначення автомобіль їхав 3 год зі швидкістю 72 км/год. Зворотний шлях він подолав за 4 год. Із якою швидкістю рухався автомобіль у зворотному напрямку? Розв'яжи задачу, склавши вираз.

603. Велосипедист був у дорозі 4 год, а мотоцикліст — 3 год. На скільки кілометрів більше проїхав мотоцикліст, якщо велосипедист рухався зі швидкістю 14 км/год, а мотоцикліст — 50 км/год? Склади план і розв'яжи задачу.

604. Хлопчики спіймали 75 рибин. Скільки було хлопчиків, якщо всім, окрім двох, дісталось по 11 рибин, а двом — по 10 рибин?

605. $x - 1700 = 20\ 100$ $44\ 000 + x = 246\ 000$

606. Якщо рухатися по Дніпру, то відстань між Києвом і Каневом становить 120 км. Тривалість подорожі на «Ракеті» від Києва до Канева і назад — 4 год. З якою швидкістю рухається «Ракета»?

607. Скільки одиниць першого класу в кожному числі: 107 583; 29 109; 703 782; 7009; 300 008; 810 000?

608. Випиши круглі числа: 24; 300; 60; 710; 80 000; 91 406; 13 710; 580 608; 190 000; 294.

609. Розгляньте і прокоментуйте записи.

$1000 \cdot 5 = 5000$	$10\ 000 \cdot 5 = 50\ 000$
$5 \cdot 1000 = 5000$	$5 \cdot 10\ 000 = 50\ 000$
$5 \cdot 100 \cdot 10 = 5000$	$5 \cdot 100 \cdot 100 = 50\ 000$

Скільки нулів треба дописати до числа праворуч, помноживши це число на 10, на 100, на 1000, на 10 000?

610. Розгляньте і прокоментуйте записи.

$50\ 000 : 1000 = 50$	$50\ 000 : 10\ 000 = 5$
$50\ \text{тис.} : 1\ \text{тис.} = 50$	$50\ \text{тис.} : 10\ \text{тис.} = 5$
$50\ 000 : 100 : 10 = 50$	$50\ 000 : 100 : 100 = 5$

Скільки нулів треба відкинути в записі числа праворуч, поділивши це число на 10, на 100, на 1000, на 10 000?

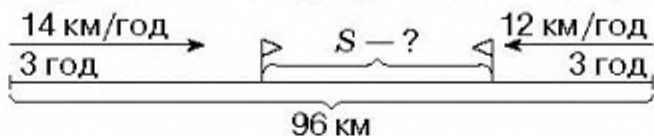
611. • Збільш у 100 разів кожне з чисел: 300; 70; 9000.
 • Зменш у 100 разів кожне з чисел: 8000; 60 000; 400 000.

612. • Збільш у 1000 разів кожне з чисел: 7; 30; 600.
 • Зменш у 1000 разів кожне з чисел: 2000; 70 000; 300 000.

613. $(100 + 300) \cdot 2$ $240\,000 : 1000$ $76\,000 \cdot 10 : 1000$
 $40\,000 \cdot 10$ $8600 - 60\,000 : 10$ $2100 \cdot 100 : 10\,000$

614. $150 : 3 + (9789 - 4780) \cdot 100$
 $890\,000 : 1000 : 5 + 11 \cdot 100$

615. Склади та розв'яжи задачу за схематичним рисунком.

616. $648 : 9 \cdot 100 - (670\,000 + 30\,000) : 10\,000$

617. Із двох міст, відстань між якими 840 км, вирушили назустріч один одному два поїзди. Швидкість першого поїзда — 100 км/год, а другого — 110 км/год. Через скільки годин вони зустрінуться?

618. Обчисли зручним способом.

$15 + 15 + 30 + 15 + 15 + 30$ $100 + 100 + 50 + 50 + 100$

619. Обчисли добуток зручним способом.

$2 \cdot 19 \cdot 5$ $50 \cdot 7 \cdot 6 \cdot 2$ $32 \cdot 25 \cdot 4$

620. Обчисли, пояснивши свої дії.

$4 \cdot 10\,000$ $12 \cdot 10\,000$ $401 \cdot 1000$
 $247 \cdot 1000$ $381 \cdot 100$ $5030 \cdot 10$

100000 110000 111000 ...

621. Розгляньте й поясніть усні прийоми обчислень.

I сп. $300 \cdot 2 = 3 \text{ сот.} \cdot 2 = 6 \text{ сот.} = 600$

II сп. $300 \cdot 2 = (3 \cdot 100) \cdot 2 = (3 \cdot 2) \cdot 100 = 600$

I сп. $3000 \cdot 2 = 3 \text{ тис.} \cdot 2 = 6 \text{ тис.} = 6000$

II сп. $3000 \cdot 2 = (3 \cdot 1000) \cdot 2 = (3 \cdot 2) \cdot 1000 = 6000$

I сп. $270 \cdot 3 = 27 \text{ дес.} \cdot 3 = 81 \text{ дес.} = 810$

II сп. $270 \cdot 3 = (200 + 70) \cdot 3 = 200 \cdot 3 + 70 \cdot 3 = 600 + 210 = 810$

622. $4000 \cdot 2$ $120 \cdot 2$ $6100 \cdot 5$
 $7000 \cdot 6$ $410 \cdot 4$ $4200 \cdot 4$

623. Турист їхав 2 год поїздом, швидкість якого — 50 км/год. Після цього туристові ще залишилося проїхати автобусом відстань, у 3 рази більшу від тієї, яку він уже подолав. Скільки кілометрів мав проїхати турист автобусом?

624. З одного аеропорту в протилежних напрямках вилетіли два літаки. Швидкість одного з них — 245 км/год, а швидкість іншого — на 20 км/год більша. Яка відстань буде між ними через 2 год?

625. $45 \cdot 10\,000$ $400 \cdot 8$ $3400 \cdot 7$
 $785 \cdot 100$ $810 \cdot 2$ $2340 \cdot 3$

626. Із села до міста, відстань між якими 48 км, виїхав велосипедист, і одночасно назустріч йому з міста виїхав гусеничний трактор. Швидкість велосипедиста дорівнює 14 км/год, а швидкість трактора — 10 км/год. Через скільки годин вони зустрінуться? Розв'яжи задачу, склавши числовий вираз.

 627. Обчисли. До кожної рівності на множення склади по дві рівності на ділення.

$9 \cdot 7$ $27 \cdot 3$ $210 \cdot 4$

628. $52 : 1$ $507 : 507$ $25 \cdot 1000$ $7000 : 1000$
 $0 : 27$ $249 : 1$ $14 \cdot 10\,000$ $390\,000 : 10\,000$

629. Розгляньте й поясніть усні прийоми обчислень. Обчисліть значення інших виразів.

$$800 : 4 = 8 \text{ сот.} : 4 = 2 \text{ сот.} = 200$$

$$420 : 6 = 42 \text{ дес.} : 6 = 7 \text{ дес.} = 70$$

$$360 : 4 = (36 \cdot 10) : 4 = (36 : 4) \cdot 10 = 90$$

$$600 : 4 = (400 + 200) : 4 = 100 + 50 = 150$$

$$60\,000 : 6$$

$$810 : 9$$

$$9000 : 3$$

$$6300 : 9$$

$$350 : 5$$

$$900 : 6$$

$$42\,000 : 7$$

$$700 : 5$$

630. Із двох залізничних станцій, відстань між якими 910 км, одночасно назустріч один одному вирушили два електропоїзди й зустрілися через 5 год. Швидкість першого електропоїзда становить 87 км/год. Знайди швидкість другого електропоїзда. Виконай схематичний рисунок до задачі та склади вираз для її розв'язування. Склади та розв'яжи обернену задачу, у якій потрібно дізнатися, через скільки годин електропоїзди зустрінуться.

631. Із двох міст одночасно назустріч один одному виїхали велосипедист і мотоцикліст, які зустрілися через 3 год. Велосипедист їхав зі швидкістю 10 км/год, а мотоцикліст — зі швидкістю 50 км/год. Знайди відстань між містами.

632. Покупець придбав по півкілограма цукру, печива, пряників і цукерок. Знайди масу всієї покупки.

633. $560 : 7$

$$80\,000 : 2$$

$$8240 : 2$$

$180 : 4$

$$120\,000 : 6$$

$$630 : 6$$

634. Із Харкова до Запоріжжя виїхав мотоцикл, і одночасно назустріч йому із Запоріжжя виїхав моторолер. Мотоцикл їхав зі швидкістю 50 км/год, а моторолер — 30 км/год. Через 3 год вони зустрілися. Яка відстань між містами? Розв'яжи задачу, склавши вираз.

200000 220000 222000 ...

635. На скільки треба зменшити число 6827, щоб у розряді одиниць одержати цифру 2, у розряді десятків — цифру 1, у розряді сотень — цифру 3 і в розряді тисяч — цифру 4?

636. Розгляньте й поясніть усні прийоми обчислень. Обчисліть значення інших виразів.

$6 \cdot 9 = 54$	$600 \cdot 9 = 6 \text{ сот.} \cdot 9 = 54 \text{ сот.} = 5400$	
$28 : 4 = 7$	$2800 : 4 = 28 \text{ сот.} : 4 = 7 \text{ сот.} = 700$	
$24 \cdot 2 = 48$	$24\,000 \cdot 2 = 24 \text{ тис.} \cdot 2 = 48 \text{ тис.} = 48\,000$	
$39 : 3 = 13$	$39\,000 : 3 = 39 \text{ тис.} : 3 = 13 \text{ тис.} = 13\,000$	
$800 \cdot 4$	$5600 : 8$	$27\,000 \cdot 3$
$700 \cdot 5$	$8100 : 9$	$58\,000 : 2$

637. Обчисли, пояснивши виконання дій.

$6300 : 3$	$13\,200 \cdot 4$	$810 : 3$	$75\,000 : 5$
$4800 : 8$	$7200 \cdot 5$	$320 \cdot 4$	$45\,000 \cdot 2$

638. Знайдіть значення виразу:

$63\,000 : a$, якщо $a = 7, 9$; $3200 : b$, якщо $b = 8, 4$.

639. Знайди значення виразу, виконавши кожну дію окремо.

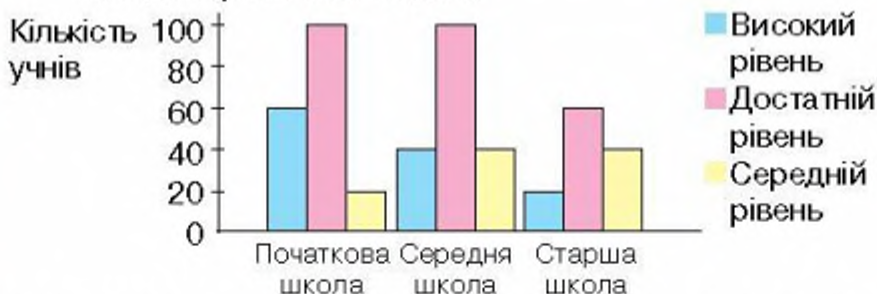
$(84\,000 - 200 \cdot 2) + 960 : 3$ $(4000 + 12\,000 : 4) - 20 \cdot 5$

640. Розв'яжи задачі. Розв'язуючи кожну наступну задачу, використовуй дані попередніх задач.

- 1) Велосипедист проїжджає за годину 20 км, а мотоцикліст — у 3 рази більше. Скільки кілометрів за годину проїжджає мотоцикліст?
- 2) Яка відстань буде між велосипедистом і мотоциклістом через 3 год, якщо вони виїдуть одночасно з того самого пункту й рухатимуться в протилежних напрямках?
- 3) Яка відстань буде між велосипедистом і мотоциклістом через 3 год, якщо вони виїдуть одночасно назустріч один одному із сусідніх населених пунктів, відстань між якими 320 км?

641. Із пункту А одночасно в протилежних напрямках виїхали два мотоциклісти. Швидкість руху одного з них — 30 км/год, а іншого — 40 км/год. Через скільки годин відстань між ними становитиме 210 км? Виконай схематичний рисунок до задачі. Склади та розв'яжи обернену задачу, у якій потрібно знайти швидкість одного з мотоциклістів.

642. У школі навчається 480 учнів. Розгляньте діаграму, що відображає результати успішності учнів цієї школи за семестр. Використавши числові дані діаграми, усно складіть і розв'яжіть задачі.

643. Знайди значення виразу, виконавши кожну дію окремо.
 $(5000 - 500 \cdot 4) + 690 : 3 : 2$

644. Два вершники рухалися назустріч один одному. Швидкість руху одного з них — 12 км/год, а швидкість іншого — 14 км/год. На скільки кілометрів вершники наблизяться один до одного через 2 год?

645. Розгляньте записи й поясніть прийом обчислення.

$$28 \text{ тис.} : 4 = 7 \text{ тис.}$$

$$280 \text{ тис.} : 4 = 70 \text{ тис.}$$

$$28\,000 : 4 = 7000$$

$$280\,000 : 4 = 70\,000$$

646. $45\,000 : 9$ $630\,000 : 7$ $120\,000 : 6$
 $64\,000 : 8$ $20\,000 : 4$ $270\,000 : 9$

647. $390 : (10 \cdot 3) = (390 : 10) : 3 = 39 : 3 = 13$

$$760 : (10 \cdot 4) \quad 8400 : (100 \cdot 6) \quad 91\,000 : (1000 \cdot 7)$$

- 648.** Розгляньте записи й поясніть усні прийоми обчислень.
 $900\ 000 : 3000 = 900\ 000 : (1000 \cdot 3) = (900\ 000 : 1000) : 3 = 900 : 3 = 300$
 Отже, $900\ 000 : 3000 = 900 : 3 = 300$.
 $640\ 000 : 40\ 000 = 640\ 000 : (10\ 000 \cdot 4) = (640\ 000 : 10\ 000) : 4 = 64 : 4 = 16$
 Отже, $640\ 000 : 40\ 000 = 64 : 4 = 16$.

Якщо ділити кругле число на кругле, то можна відкидати в обох числах стільки нулів, скільки їх є в дільнику.

- 469.** $48\ 000 : 400$ $630\ 000 : 3000$ $270\ 000 : 90$
 $25\ 000 : 500$ $720\ 000 : 900$ $320\ 000 : 80$

- 650.** $560\ 000 : 700 \bigcirc 56\ 000 : 70$
 $4400 : 200 + 60 \bigcirc 4400 : 20 - 60$

- 651.** Швидкість літака дорівнює 800 км/год, а швидкість потяга — 60 км/год. Доповни умову задачі й постав запитання так, щоб її можна було розв'язати виразом: $800 \cdot 2 - 60 \cdot 10$. Розв'яжи задачу.

- 652.** У Північній Америці та в Мексиці росте «масляне» дерево — авокадо, або «алігаторова груша». Плід авокадо, подібний до груші, важить 500 г. З одного дерева в середньому збирають 200 кг плодів. Скільки плодів на одному дереві авокадо?

- 653.** $60\ 000 : 200$ $120\ 000 : 600$ $20\ 000 : 5000$
 $75\ 000 : 500$ $760\ 000 : 40\ 000$ $960\ 000 : 300$

- 654.** Склади задачу за таблицею. Розв'яжи її.

Рухомий об'єкт	Швидкість	Час	Відстань
Човен	100 м/хв	?	1000 м
Плавець	?	такий самий	400 м

655.

$80\,000 : 4000$

$400 : 8$

$20 \cdot 1000$

$2000 \cdot 40$

$20\,000 : 50$

$50 \cdot 40$

656. Обчисли усно.

$75 : 15$

$66 : 22$

$93 : 31$

$48 : 12$

$75 : 25$

$84 : 42$

657. Розгляньте й поясніть усні прийоми обчислень.

$6400 : 16 = (64 \cdot 100) : 16 = (64 : 16) \cdot 100 = 4 \cdot 100 = 400$

$91\,000 : 13 = (91 \cdot 1000) : 13 = (91 : 13) \cdot 1000 = 7 \cdot 1000 = 7000$

658. $320\,000 : 16$

$51\,000 : 17$

$78\,000 : 26$

$75\,000 : 25$

$84\,000 : 28$

$7200 : 24$

659. $28\,000 : x = 14$

$y \cdot 27 = 5400$

$68\,000 : x = 34$

660. Із Києва до Одеси виїхав швидкісний поїзд, і одночасно назустріч йому з Одеси виїхав пасажирський поїзд. Швидкість пасажирського поїзда — 50 км/год, а швидкісного — на 15 км/год більша. Через 4 год вони зустрілися. Яка відстань між Києвом та Одесою?

661. Лічильник пробігу в автомобілі показував 12 921 км. Через дві години на лічильнику з'явилось число, яке читалось однаково в обох напрямках. З якою швидкістю рухався автомобіль?

662. $69\,000 : 23$

$88\,000 : 44$

$5700 : 19$

$96\,000 : 32$

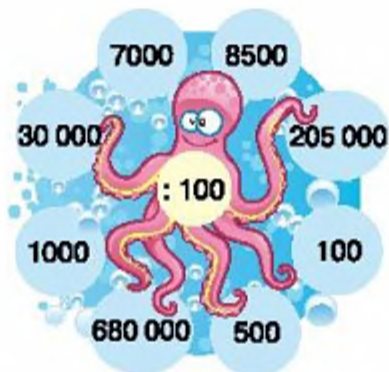
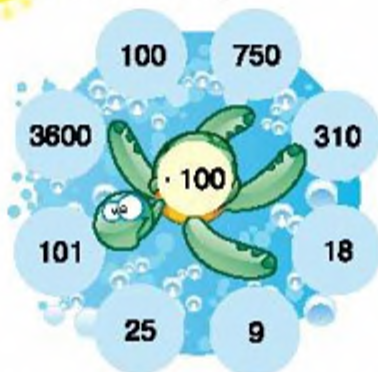
$56\,000 : 28$

$5200 : 26$

663. Із двох населених пунктів, відстань між якими 66 км, виїхали одночасно назустріч один одному два вершники. Перший їхав зі швидкістю 10 км/год, а другий — 12 км/год. Через скільки годин вони зустрілися?

9 99 999 9999 ...

664. Обчисліть усно.

665. $9600 : 3$ $21\,300 \cdot 3$ $720 : 3$ $250\,000 : 500$
 $4200 : 7$ $2300 \cdot 4$ $130 \cdot 6$ $45\,000 : 15$

666. $x \cdot 400 = 48\,000$ $y \cdot 7 = 49\,000$ $4260 : z = 2$

667. $32\,000 \cdot 3 - 8000 \cdot 8$ $82\,000 + 8000 : 40 - 4200 : 2$

668. Синиця з'їдає за добу дуже багато комах. Маса з'їдених комах дорівнює масі синиці. За 30 днів вона з'їдає 600 г комах. Знайди масу синиці.

669. Туристи їхали на велосипедах до річки 2 год зі швидкістю 16 км/год. Потім вони пересіли в моторний човен і за 4 год подолали відстань у 5 разів більшу за ту, яку вони проїхали на велосипедах. З якою швидкістю рухався моторний човен?

670. Устав такі числа, щоб рівності стали істинними.

$205\text{ м} = \square\text{ см}$

$90\,800\text{ м} = \square\text{ км } \square\text{ м}$

$610\text{ т} = \square\text{ ц}$

$41\,500\text{ мм} = \square\text{ см}$

671. $340 \cdot 5 : 100 \cdot 6 + (27\,000 : 30 - 450)$

672. Моторолер проїхав 80 км асфальтованою дорогою за 2 год, а 66 км ґрунтовою — за 3 год. На скільки швидкість руху моторолера ґрунтовою дорогою менша від швидкості його руху асфальтованою дорогою?

Письмове додавання та віднімання
багатоцифрових чисел

673. Математична розминка.

- Обчисли частку, одержану від ділення числа 824 на число, що дорівнює кількості його десятків.
- Обчисли частку, одержану від ділення числа 60 300 на число, що дорівнює кількості його сотень.
- Обчисли частку, одержану від ділення числа 8100 на число, що дорівнює сумі його цифр.

674. Розгляньте запис і прокоментуйте послідовність виконання дії додавання.

$$\begin{array}{r} 13275 \\ + 18467 \\ \hline 31742 \end{array}$$

675. Виконай додавання, прокоментуй свої дії.

$$\begin{array}{l} 2135 + 2354 \quad 10\,623 + 3286 \quad 507\,316 + 41\,388 \\ 73\,144 + 24\,825 \quad 28\,920 + 4308 \quad 434\,673 + 66\,386 \end{array}$$

676. $x - 4245 = 1542$ $y - 1734 = 2162$ $x - 3376 = 1523$

677. Розв'яжи задачі, виконавши обчислення письмово.

- 1) У першому будинку живе 1213 мешканців, а в другому — на 365 мешканців більше. Скільки мешканців живе в другому будинку?
 - 2) Після того як у бібліотеці за день видали читачам 1425 книжок, там залишилося ще 236 164 книжки. Скільки книжок було в бібліотеці зранку?
 - 3) До супермаркету привезли 2525 пакетів фруктового соку та 1465 пакетів овочевого соку. Скільки пакетів соку привезли до супермаркету?
678. На лісовій ділянці росло 2457 дубів, кленів — на 122 дерева більше, ніж дубів, а осик — на 328 дерев більше, ніж кленів. Скільки осик росло на лісовій ділянці?

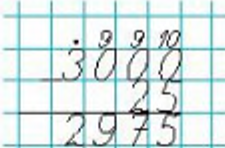
679. $4917 + 5082$ $18\ 382 + 1617$ $671\ 388 + 218\ 501$
 $8143 + 1755$ $43\ 174 + 5824$ $372\ 628 + 326\ 271$

680. Маса новонародженого слоненяти становить 130 кг, що на 1870 кг менше від маси дитинчати синього кита. Знайди масу дитинчати синього кита.

681. Знайди помилки в обчисленнях.

$\begin{array}{r} + 2\ 435 \\ + 7\ 456 \\ \hline 9\ 881 \end{array}$	$\begin{array}{r} + 37\ 159 \\ + 44\ 721 \\ \hline 82\ 870 \end{array}$	$\begin{array}{r} + 64\ 525 \\ + 36\ 258 \\ \hline 90\ 783 \end{array}$	$\begin{array}{r} + 17\ 061 \\ + 5\ 499 \\ \hline 22\ 450 \end{array}$
--	---	---	--

682. Розгляньте запис і прокоментуйте послідовність виконання дії віднімання.

$$\begin{array}{r} \overset{10}{\cancel{0}} \\ \overset{5}{\cancel{0}} \\ 3000 \\ - 25 \\ \hline 2975 \end{array}$$

683. Устав замість крапок пропущені цифри.

$\begin{array}{r} - 19\ 000 \\ \underline{\quad 6\ 328} \\ \dots 72 \end{array}$	$\begin{array}{r} - 220\ 000 \\ \underline{\quad 31\ 422} \\ 188\dots \end{array}$
--	--

684. Виконай віднімання, прокоментуй свої дії.

$35\ 284 - 13\ 574$	$45\ 257 - 3486$	$70\ 000 - 44\ 196$
$57\ 375 - 34\ 266$	$87\ 201 - 56\ 411$	$98\ 000 - 69\ 345$
$68\ 124 - 4415$	$9693 - 7564$	$80\ 000 - 62\ 118$

685. Розв'яжи задачу, виконавши обчислення письмово.

- Алла від числа 17 354 відняла задумане число й одержала число 11 185. Яке число задумала Алла?
- У кінотеатрі 2435 місць. Після того як більшу частину місць глядачі вже зайняли, залишилися вільними ще 580 місць. Скільки місць зайняли глядачі?

686. $(12\ 452 + 5813) - x = 11\ 539$
 $x + (3000 - 1419) = 2531$
 $x - (32\ 452 + 12\ 158) = 3459$

687. Зі складу першого дня вивезли 14 345 кг овочів, а другого — ще 1647 кг. Після цього там залишилося ще 5360 кг овочів. Скільки кілограмів овочів було на складі спочатку?

688. Сума трьох чисел дорівнює 30 999. Перший доданок — найбільше чотирицифрове число, другий — найменше чотирицифрове число. Знайди третій доданок.

689. $345\ 717 - 236\ 342$ $710\ 000 - 621\ 212$

 $56\ 317 - 36\ 225$ $91\ 560 - 45\ 357$

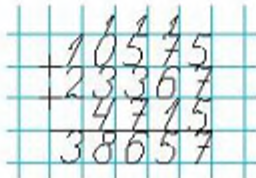
690. Склади задачу за коротким записом. Розв'яжи її.

 I — 1257 } ?
II — 3264 } ←
III — ?, на 1239 менше —

 691. Математична розминка.

- Назвіть 3 послідовні натуральні числа, найменшим із яких є найбільше чотирицифрове число.
- До трицифрового числа ліворуч дописали цифру 5. На скільки збільшилося це число?
- У числі 3325 праворуч дописали цифру 0. У скільки разів збільшилося число 3325?

692. Розгляньте, як виконують додавання трьох чисел. Прокоментуйте послідовність виконання дії додавання.

$$\begin{array}{r} 10575 \\ + 23367 \\ + 4715 \\ \hline 38657 \end{array}$$

693. Виконай додавання, прокоментуй свої дії.

$21\ 635 + 32\ 574 + 5436$ $150\ 673 + 37\ 284 + 230\ 016$

$567\ 190 + 14\ 348 + 4102$ $357\ 314 + 141\ 308 + 22\ 306$

$573\ 134 + 224\ 815 + 3456$ $43\ 643 + 62\ 316 + 201\ 112$

694. Розв'яжи задачі, виконавши обчислення письмово.

1) На елеваторі було 2703 ц пшениці та 1675 ц жита. Досипали ще 1357 ц зерна. Скільки центнерів зерна стало на елеваторі?

2) До квіткового магазину привезли 1239 червоних гвоздик, 1190 рожевих гвоздик і 961 білу гвоздику. Скільки гвоздик привезли до квіткового магазину?

695. Склади та розв'яжи задачу за коротким записом.

Південний Буг — 806 км ←
Дністер — ?, на 556 км довший ←
Дніпро — ?, на 839 км довший ←

696. Сума трьох чисел дорівнює 24 509. Сума першого та другого чисел — 14 707, а другого та третього — 15 800. Знайди кожне число.

697. Кожне з чотирьох коліс автомобіля проїхало 278 км. Скільки кілометрів проїхав автомобіль?

698. $34\,567 + 2654 + 27\,156$ $678\,192 + 45\,418 + 24\,515$

699. За перший день зі складу продали 1820 м тканини, за другий — 938 м, а за третій — 1234 м. Скільки метрів тканини продали зі складу за три дні?

700. Запиши 5 чисел, які менші від числа 23 170.

701. Виконавши обчислення письмово, перевірте, чи правильно визначено суму.

$$2346 + 7815 + 394 = 10555 \quad 788 + 4509 + 36 = 5333$$

702. Перевір відніманням, чи правильно виконано додавання.

$$\begin{array}{r} + 45\,403 \\ + 3\,267 \\ \hline 48\,660 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + 17\,694 \\ + 37\,177 \\ \hline 44\,873 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + 906\,379 \\ + 52\,521 \\ \hline 58\,900 \end{array}$$

703. Знайди значення виразу:

$$(2740 + 1298) + a, \text{ якщо } a = 6734, 973.$$

704. Щоб зварити 1 кг м'яса, потрібно одну годину. За який час звариться півкілограма м'яса?

705. $x - 12\,315 = 23\,244 + 4416$ $y - 307\,129 = 11\,940 + 9048$

706. Після того як із туристичної бази від'їхали 1246 туристів, там залишилося ще 349 дітей та 856 дорослих туристів. Скільки туристів було на базі спочатку?

707. 1) Виконавши обчислення письмово, перевір, чи правильно визначено суму.

$$7184 + 5609 + 36\,251 = 48\,144$$

2) Обчисли й перевір.

$$234\,806 + 76\,136$$

$$59\,284 + 8507$$

708. Туристи першого дня проїхали 1060 км, а другого — на 140 км більше. Яку відстань подолали туристи за 2 дні?

709. Запиши, уставляючи пропущені цифри.

$$\begin{array}{r} 7\ 3\ \square \\ + 2\ \square\ 6 \\ \hline \square\ 7\ 5 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \square\ 2\ 4 \\ - 1\ \square\ 6 \\ \hline 3\ 5\ \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8\ 6\ \square \\ - 4\ \square\ 3 \\ \hline \square\ 9\ 7 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \square\ 1\ 7 \\ - 4\ \square\ 6 \\ \hline 4\ 8\ \square \end{array}$$

710. Розгляньте записи та прокоментуйте послідовність виконання віднімання. Перевірте дією додавання.

$\begin{array}{r} \overset{9}{1}200 \\ - \overset{9}{7}25 \\ \hline 1075 \end{array}$	$\begin{array}{r} \overset{9}{2}70000 \\ - \overset{9}{7}24216 \\ \hline 145784 \end{array}$	$\begin{array}{r} 60000 \\ - 3602 \\ \hline 56398 \end{array}$
---	--	--

711. Знайди значення виразу $b + (b - 505)$, якщо $b = 7700$.

712. Маса звичайного бегемота становить 3 т, а карликового — у 10 разів менша. На скільки маса звичайного бегемота більша, ніж маса карликового?

713. Одна туристична група була в дорозі 6 год, а інша — 2 год. Перша група пройшла на 20 км більше, ніж друга. Скільки кілометрів пройшла кожна туристична група, якщо рухалися вони з однаковою швидкістю? Розв'яжіть задачу за планом.

План розв'язування

- 1) На скільки більше часу була в дорозі перша група, ніж друга?
- 2) З якою швидкістю рухалася кожна туристична група?
- 3) Скільки кілометрів пройшла...?
- 4) Скільки кілометрів пройшла...?

714. Склади задачу за коротким записом. Розв'яжи її.

Транспортний засіб	Швидкість	Час		Відстань	
Легковий автомобіль	?, однакова	5 год	на ? більше	?	на 140 км більша
Вантажний автомобіль		3 год		?	

715. Обчисли. Перевір дією додавання.

$$305\,000 - 27\,452 \qquad 810\,700 - 36\,649$$

716. Склади задачу за коротким записом. Розв'яжи її.

Учасник руху	Швидкість	Час		Відстань	
I турист	?, однакова	12 год	на ? більше	?	на 35 км більша
II турист		7 год		?	

717. Виконай і поясни математичний фокус.

Задумай число від 1 до 5. Додай до нього наступне число. До результату додай 9. Одержану суму поділи на 2. Відними задумане число. Одержиш число 5.

$$718. \quad 27\,040 - 9546 \quad 47\,199 + 26\,221 \quad 700\,000 - 235\,408 \\ 98\,006 + 13\,507 \quad 179\,235 - 78\,456 \quad 590\,374 + 146\,459$$

719. Обчисли, виконавши кожен дію окремо.

$$(16\,840 - 420 \cdot 2) + 210 : 3 \quad (84\,130 - 90 \cdot 4) + 960 : 6$$

720. $2 \text{ км } 500 \text{ м} - 917 \text{ м} = 1 \text{ км } 583 \text{ м}$

I спосіб:
$$\begin{array}{r} \underline{2500} \\ - 917 \\ \hline 1583 \text{ (м)} \end{array}$$

II спосіб:
$$\begin{array}{r} \underline{2 \text{ км } 500 \text{ м}} \\ - 917 \text{ м} \\ \hline 1 \text{ км } 583 \text{ м} \end{array}$$

$24 \text{ кг } 600 \text{ г} - 9 \text{ кг } 56 \text{ г} = 15 \text{ кг } 544 \text{ г}$

I спосіб:
$$\begin{array}{r} \underline{24600} \\ - 9056 \\ \hline 15544 \text{ (г)} \end{array}$$

II спосіб:
$$\begin{array}{r} \underline{24 \text{ кг } 600 \text{ г}} \\ - 9 \text{ кг } 056 \text{ г} \\ \hline 15 \text{ кг } 544 \text{ г} \end{array}$$

$1 \text{ т} - 917 \text{ кг} \quad 20 \text{ км} - 8 \text{ км } 400 \text{ м} \quad 83 \text{ ц } 64 \text{ кг} + 86 \text{ кг}$
 $5 \text{ кг} - 200 \text{ г} \quad 3 \text{ кг } 500 \text{ г} + 760 \text{ г} \quad 56 \text{ м } 12 \text{ см} - 56 \text{ см}$

721. Пустеля Атакама в Чилі — найпосушливіше місце на Землі. У деяких частинах цієї пустелі дощу не було з 1570 до 1971 року. Скільки років не було дощу в найпосушливіших районах пустелі Атакама?

722. У кіоску було 1180 газет. Зранку продали 679 газет. Скільки газет залишилося в кіоску?

723. До супермаркету привезли 46 ящиків апельсинів та 36 ящиків мандаринів. Мандаринів було на 100 кг менше, ніж апельсинів. Скільки окремо кілограмів апельсинів та мандаринів привезли до супермаркету, якщо всі ящики з фруктами мають однакову масу?

724. Один потяг був у дорозі 9 год, а інший — 12 год. Перший потяг пройшов на 300 км менше, ніж другий. Скільки кілометрів пройшов кожний потяг, якщо рухалися вони з однаковою швидкістю?

725. Дві сторони трикутника дорівнюють 136 мм і 85 мм. Обчисли третю сторону трикутника, якщо його периметр дорівнює 300 мм.

726. $4 \text{ т} - 934 \text{ кг}$

$184 \text{ км } 480 \text{ м} + 9 \text{ км } 760 \text{ м}$

$27 \text{ дм} - 49 \text{ мм}$

$92 \text{ кг } 800 \text{ г} + 17 \text{ кг } 450 \text{ г}$

$234000 \quad 234200 \quad 234230$

727. Склади задачу за коротким записом. Розв'яжи її.

Час події	Кількість книжок для одного учня	Кількість учнів	Загальна кількість книжок
I день	?, однакова	32 $\left\{ \begin{array}{l} \text{на ?} \\ \text{менше} \end{array} \right.$? $\left\{ \begin{array}{l} \text{на 16 кн.} \\ \text{менше} \end{array} \right.$
II день		36	?

728. Устав такі числа, щоб нерівності стали істинними.

$$1 \text{ км} > \square \text{ м} \quad 27 \text{ кг} < 14 \text{ кг} + \square \text{ кг} \quad 1 \text{ м } 3 \text{ дм} < 1 \text{ м } \square \text{ дм}$$
$$200 \text{ л} > 400 \text{ л} - \square \text{ л} \quad 5 \text{ ц } 4 \text{ кг} < \square \text{ ц } 4 \text{ кг} \quad 67 \text{ см} - \square \text{ см} > 55 \text{ см}$$

729. Обчисли. Перевір двома способами.

$$5780 + 16\,309 \quad 78\,481 - 9445 \quad 460\,000 - 38\,174$$

730. $49\,600 > 31\,700$ на \square $537\,127 < 867\,170$ на \square
 $4618 > 2309$ на \square $71\,636 < 94\,850$ на \square

731. $x - 45\,617 = 3409 + 987$
 $60\,071 + x = 87\,000 - 4590$
 $40\,000 - x = 6914 + 15\,708$

732. На складі було 1 т 600 кг паперу. На видання рекламної газети витратили 550 кг паперу, а на видання дитячого журналу — 790 кг. Скільки кілограмів паперу залишилося на складі?

733. Із двох міст одночасно назустріч один одному виїхали мотоцикл та автобус. Швидкість автобуса — 60 км/год, а мотоцикла — на 5 км/год менша. Через 6 год вони зустрілися. Знайди відстань між містами.

734. Обчисли. Перевір двома способами.

$$617\,404 + 54\,794 \quad 800\,400 - 44\,522$$

735. На складі було 2 т 870 кг добрива. Першого дня використали 754 кг добрива, а другого — на 397 кг більше. Скільки кілограмів добрива залишилося на складі?

**Письмове множення і ділення
багатоцифрового числа
на одноцифрове.**

736.

$900 : 3$

$2400 : 6$

$1000 + 1400$

$300 + 700$

$3600 : 4$

$400 + 3200$

737. Поясніть усний прийом обчислення.

$$46\ 372 \cdot 4 = (40\ 000 + 6000 + 300 + 70 + 2) \cdot 4 =$$

$$= 40\ 000 \cdot 4 + 6000 \cdot 4 + 300 \cdot 4 + 70 \cdot 4 + 2 \cdot 4 =$$

$$= 160\ 000 + 24\ 000 + \dots$$

738. Розгляньте запис і прокоментуйте послідовність виконання письмового множення.

$$\begin{array}{r} 46372 \\ \times 4 \\ \hline 185488 \end{array}$$

739. Виконай множення письмово, прокоментуй свої дії.
 $137\ 711 \cdot 6$ $45\ 623 \cdot 4$ $7836 \cdot 8$ $134\ 212 \cdot 3$

740. $x + 2300 = 24\ 322 \cdot 2$ $34\ 945 - y = 5617 \cdot 4$

741. Максимальна місткість салону літака Boeing 747 старої модифікації становила 452 пасажири. З часом модифікацію літака було поліпшено, у результаті чого місткість салону збільшилася до 568 осіб. На скільки пасажирів більше може перевезти за 4 рейси літак поліпшеної модифікації, ніж літак старої модифікації?

742. Фермер відвіз до міста 1384 кг моркви, а картоплі — у 3 рази більше. Скільки всього кілограмів овочів відвіз фермер до міста?

743. $56\ 104 \cdot 4$ $211\ 642 \cdot 3$ $97\ 142 \cdot 7$

744. Робітник за зміну виготовляє 913 гумок, а його наставник — у 2 рази більше. Скільки гумок виготовляють за зміну робітник і його наставник разом?

1 2 3 3 2 1 2 3 1 2 1 3 3 1 2 1 3 2 ...

745. Гра «Швидка лічба».

$630 : 7 = \square$

$480 : 8 = \square$

$720 : 9 = \square$

$\square \cdot 3 = \square$

$\square \cdot 4 = \square$

$\square \cdot 5 = \square$

$\square : 90 = \square$

$\square : 60 = \square$

$\square : 80 = \square$

746. $6714 \cdot 6 + 40212 \cdot 3$

$81148 \cdot 2 - 25618 \cdot 3$

$17125 \cdot 8 + 28786$

$4217 \cdot 6 - 3019 \cdot 2$

747. $z : 4 = 32153$ $x + 3700 = 4612 \cdot 2$ $815185 - y = 6173 \cdot 4$

748. Текстильна фабрика 2 дні виготовляла по 19 245 м шовку щодня, а наступні 3 дні — по 20 425 м шовку щодня. Скільки метрів шовку виготовила фабрика за ці 5 днів?

749. Протягом трьох днів дитячу бібліотеку відвідало 1175 дітей. Першого та другого дня в бібліотеці побувало по 376 дітей. Скільки дітей відвідало бібліотеку третього дня?

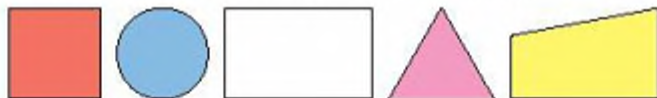
750. Ширина прямокутника у 2 рази менша від його довжини. Обчисли периметр прямокутника, якщо його ширина дорівнює 5 см 4 мм.

751. $3154 \cdot 7 + 30142 \cdot 3$

$17468 \cdot 4 - 12893 \cdot 3$

752. Одна сторона прямокутника дорівнює 2 см 8 мм, а інша — у 3 рази більша. Обчисли периметр прямокутника.

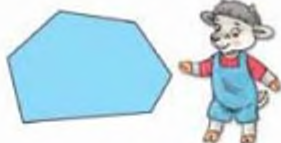
753. Яка з фігур на малюнку зайва? Чому?

754. Який із предметів займає більше місця на столі?

755. Розгляньте малюнки та прочитайте пояснення.

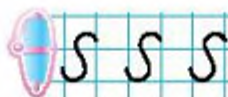
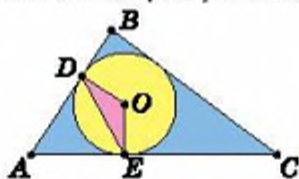

Межу многокутника утворюють його сторони.

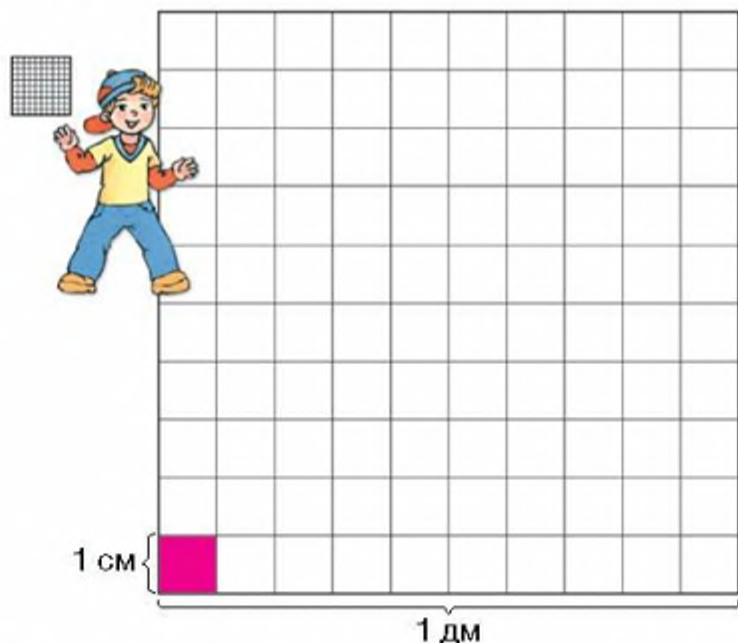
Окрім межі, многокутник має внутрішню область. Це частина площини. Вона буває більшою або меншою за розміром. Кажуть, що фігура має більшу площу або меншу площу. Наприклад, на малюнку до №753 площа трикутника менша, ніж площа квадрата.

756. За малюнком визнач, яке твердження істинне, а яке — хибне.

- Площа круга більша за площу трикутника ABC .
- Площа круга менша від площі трикутника ABC .
- Площа трикутника ABC дорівнює площі трикутника DOE .
- Площа трикутника ABC більша за площу трикутника DOE .

757. Площу можна не тільки порівнювати, а й вимірювати. Для цього потрібно обрати одиниці вимірювання. Одиницею площі є площа квадрата, сторона якого дорівнює одиниці довжини (одичинний квадрат). Розгляньте малюнки й ознайомтеся з деякими одиницями площі.

Площу квадрата зі стороною 1 мм називають **кватратним міліметром**. Коротко записують: 1 мм^2 .

Площу квадрата зі стороною 1 см називають **кватратним сантиметром**. Коротко записують: 1 см^2 .

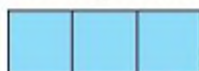
Зверніть увагу: $1 \text{ см}^2 = 10 \cdot 10 = 100 \text{ (мм}^2\text{)}$.

Площу квадрата зі стороною 1 дм називають **кватратним дециметром**. Коротко записують: 1 дм^2 .

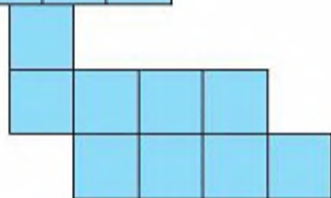
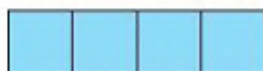
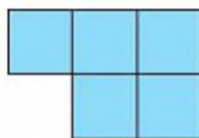
Зверніть увагу: $1 \text{ дм}^2 = 10 \cdot 10 = 100 \text{ (см}^2\text{)}$.

Визначити площу фігури — означає з'ясувати, скільки одичинних кватратів у ній уміщується.

758. Визнач площі зображених фігур. (Зверни увагу: площу позначають латинською буквою S .)

$$S = 3 \text{ см}^2$$

759. $3154 \cdot 3 + 13\ 184 \cdot 5$ $64\ 182 \cdot 2 - 26\ 127 \cdot 2$
 $53\ 215 \cdot 6 - 8623$ $14\ 172 \cdot 4 + 13\ 109 \cdot 3$

760. На складі було 2315 пачок борошна по 2 кг в кожній. 986 пачок борошна відвезли до магазинів. Скільки кілограмів борошна залишилося на складі?

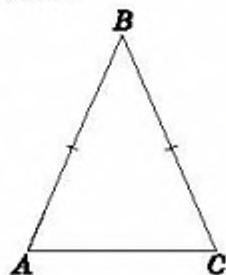
761. Розв'яжи задачу на знаходження довжини третьої сторони трикутника за малюнком і коротким записом.

$$AB = BC$$

$$AB = 15 \text{ см}$$

$$P = 42 \text{ см}$$

$$AC = ?$$

762. Під однаковими буквами заховані однакові цифри. Відновить записи.

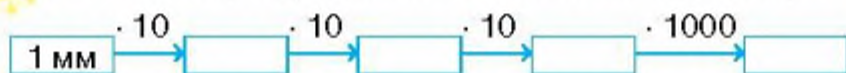
$$AB4 \cdot B = 70A$$

$$C3C \cdot 6 = DD22$$

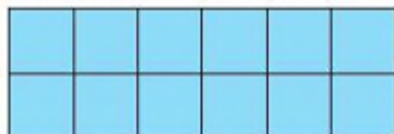
763. $1 \text{ м } 47 \text{ см} \bigcirc 247 \text{ см}$ $5 \text{ ц } 38 \text{ кг} \bigcirc 8 \text{ ц} - 2 \text{ ц } 42 \text{ кг}$
 $4 \text{ кг } 650 \text{ г} \bigcirc 980 \text{ г}$ $7 \text{ т } 480 \text{ кг} \bigcirc 6 \text{ т} + 1640 \text{ кг}$

764. Паркова зона має форму прямокутника. Ширина паркової зони дорівнює 965 м, а її довжина — на 484 м більша. Обчисли периметр паркової зони.

765. Установи пропущені іменовані числа в ланцюжку.

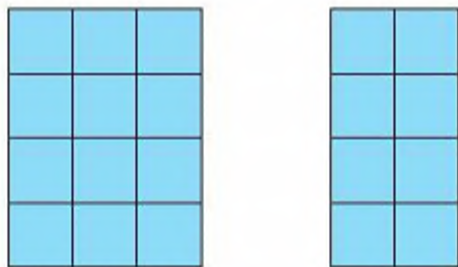
766. Розгляньте малюнок. Прочитайте, як можна знайти площу прямокутника.

Щоб знайти площу прямокутника, потрібно поділити його на квадратні сантиметри й полічити їх. Зробити це можна трьома способами.

- 1) Послідовно полічити квадратні сантиметри. (Оскільки прямокутник уміщує 12 квадратних сантиметрів, то $S = 12 \text{ см}^2$.)
- 2) Визначити кількість квадратних сантиметрів в усіх рядках. (Оскільки в одному рядку 6 см^2 , то у двох рядках їх — $6 \cdot 2$. Отже, $S = 6 \cdot 2 = 12 \text{ (см}^2\text{).}$)
- 3) Визначити кількість квадратних сантиметрів в усіх стовпчиках. (Оскільки в одному стовпчику 2 см^2 , то в шести стовпчиках їх — $2 \cdot 6$. Отже, $S = 2 \cdot 6 = 12 \text{ (см}^2\text{).}$)

767. Визначте площі зображених прямокутників одним зі способів, запропонованих у попередньому завданні. Зробіть висновок про те, як можна обчислити площу прямокутника.

Площу прямокутника обчислюють так: $S = a \cdot b$,
де a і b — довжина і ширина прямокутника.

768. Вимірай сторони прямокутника. Обчисли його площу, застосувавши формулу.

769. Обчисли периметр і площу прямокутника зі сторонами a і b , якщо:

1) $a = 7$ мм і $b = 12$ мм;

2) $a = 15$ дм і $b = 8$ дм.

770. Склади вирази та знайди їхні значення.

- Суму чисел 18 548 і 113 217 збільш у 5 разів.

- Різницю чисел 584 998 і 458 899 збільш у 7 разів.

771. Із двох міст, відстань між якими 300 км, одночасно назустріч один одному виїхали два автомобілі. Через скільки годин вони зустрінуться, якщо швидкість одного з них дорівнює 70 км/год, а швидкість іншого — на 10 км/год більша?

772. За 6 с кенгуру робить 4 стрибки. Скільки часу потрібно кенгуру, щоб стрибнути 10 разів?

773. 4 м \bigcirc 4000 см

37 м 480 мм \bigcirc 37 м 408 мм

7 т 5 ц \bigcirc 7 т 50 кг

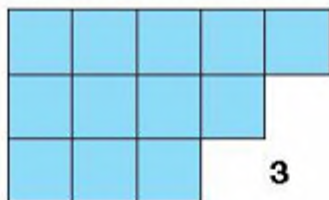
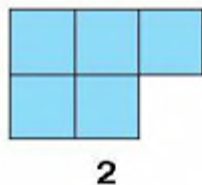
25 мм \bigcirc 2 дм 4 мм

774. Побудуй прямокутник зі сторонами 3 см й 7 см.

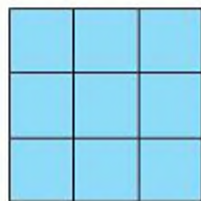
Обчисли його периметр і площу.

775. • На скільки квадратів зі стороною 1 см можна поділити прямокутник зі сторонами: 1) 3 см і 5 см; 2) 30 мм і 4 см; 3) a см і 4 см; 4) 6 см і b см?
- Обчисли площі прямокутників зі сторонами: 1) 5 см і 9 см; 2) 3 дм і 10 дм; 3) 8 мм і 15 мм.
 - Визнач площу кожної фігури на малюнку. Яка фігура має найменшу площу? А найбільшу площу?

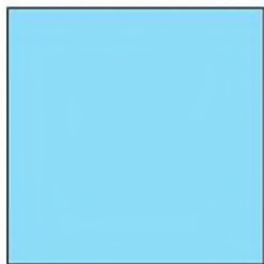
Прямокутник, у якого всі сторони рівні, називають квадратом.

776. На скільки одиничних квадратів поділено даний квадрат? Поміркуйте, як можна обчислити його площу.

Площу квадрата обчислюють так:
 $S = a \cdot a$, де a — сторона квадрата.

777. Виміряйте сторону кожного квадрата. Обчисліть площу.

778. Прочитайте про нові одиниці площі.

Площі земельних ділянок вимірюють за допомогою таких одиниць площі:

1 квадратний метр (1 м^2) — площа квадрата зі стороною 1 м;

1 ар (1 а) — площа квадрата зі стороною 10 метрів;

1 гектар (1 га) — площа квадрата зі стороною 100 метрів;

1 квадратний кілометр (1 км^2) — площа квадрата зі стороною 1 км (1000 м).

$$1 \text{ см}^2 = 100 \text{ мм}^2$$

$$1 \text{ дм}^2 = 100 \text{ см}^2$$

$$1 \text{ м}^2 = 100 \text{ дм}^2 = 10\,000 \text{ см}^2$$

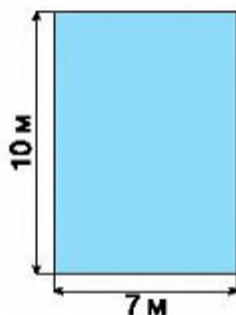
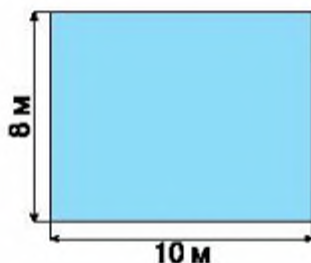
$$1 \text{ ар} = 100 \text{ м}^2$$

$$1 \text{ га} = 100 \text{ а} = 10\,000 \text{ м}^2$$

779. Господар має сад квадратної форми. Довжина однієї сторони — 10 м. Обчисли площу цього саду. Запиши площу в арах.

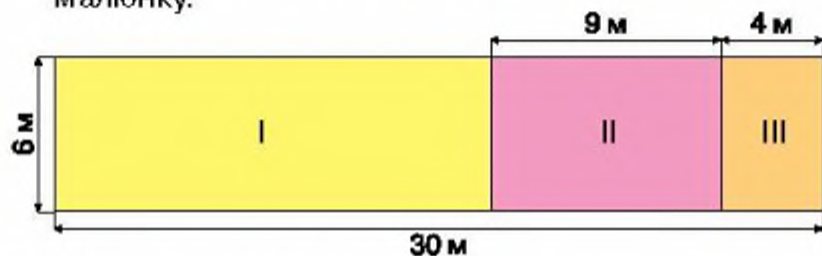
780. $40\,000 - 6302 \cdot 4 + 12\,325 \cdot 2$
 $(156\,104 - 49\,316) \cdot 3 + 7812 \cdot 6$

781. Знайдіть площу та периметр кожного майданчика.

1 ар 1 га 1 ар 1 га ...

782. Знайди площу кожної ділянки за планом, поданим на малюнку.

783. $5723 \cdot 8 - (3612 \cdot 4 - 10\,800) \cdot 4$

784. Ділянку, що має форму прямокутника зі сторонами 25 м і 8 м, поділили на дві однакові грядки прямокутної форми. Яка площа кожної грядки?

785. Випиши тільки одиниці площі:

1 га; 1 дм; 1 мм²; 1 км; 1 см²; 1 дм²; 1 кг; 1 м²; 1 ц.

786. За допомогою яких одиниць вимірюють площу кожного із запропонованих об'єктів?

Одиниця площі

1 га

1 а

1 м²

1 дм²

1 см²

1 мм²

Об'єкт

підлога класу

аркуш альбому

килим

аркуш блокнота

пелюстка ромашки

футбольне поле

787. Виміряй сторони прямокутника й обчисли його площу в квадратних міліметрах.

788. Площа прямокутника дорівнює 63 см^2 , а одна з його сторін — 7 см . Обчисли довжину іншої сторони прямокутника. Розв'яжи задачу, склавши рівняння.

Щоб знайти довжину невідомої сторони прямокутника, треба його площу поділити на довжину відомої сторони.

789. Прочитайте та поясніть розв'язування задачі.

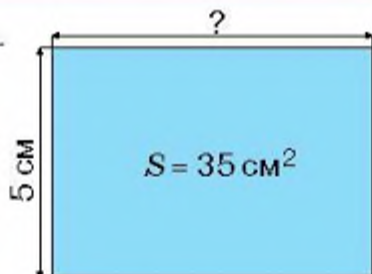
$$S = 35 \text{ см}^2$$

$$a = 5 \text{ см}$$

$$b = ?$$

Розв'язання

$$35 : 5 = 7 \text{ (см)}$$

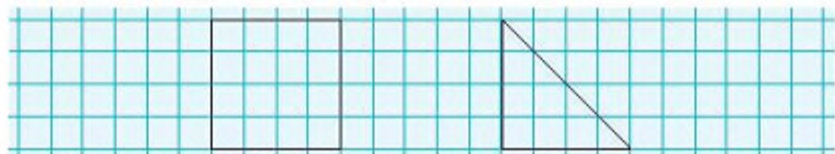

790. Фермер посадив сад, що має форму прямокутника, площа якого — 400 м^2 . Ширина саду дорівнює 8 м . Обчисли його довжину.

791. Площа земельної ділянки дорівнює 62 м^2 . Під клумбу виділили грядку, що має форму квадрата зі стороною 4 м . Ділянка якої площі залишилася?

792. Площа квадрата дорівнює 36 см^2 . Обчисли його периметр.

793. На скільки квадратних сантиметрів площа трикутника менша від площі квадрата?

794. $x + 23\,732 = 7481 \cdot 6$

$$y : 5 = 3422 \cdot 4$$

795. Накресли прямокутник, одна сторона якого дорівнює 6 см , а площа — 54 см^2 .

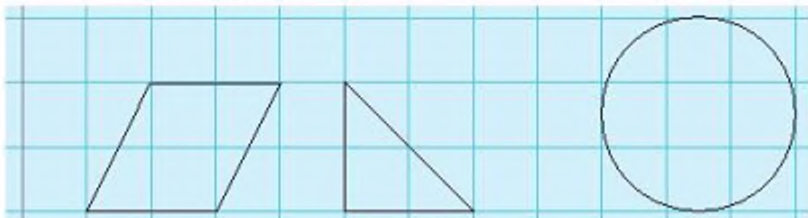

796. Склади вирази та знайди їхні значення.

- Число 100 800 збільш на різницю чисел 19 374 і 8752.
- Добуток чисел 38 748 і 5 зменш на 27 470.

797. Обчисли периметр і площу прямокутника, ширина якого дорівнює 11 см, а довжина — у 3 рази більша.

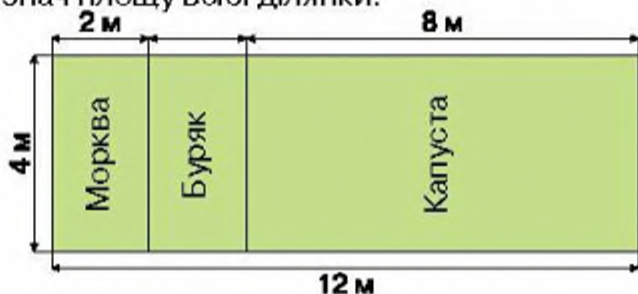
798. Козеня одержало від хлопчика Крока таке завдання: визначити площі зображених фігур. Виявилось, що площу цих фігур Козеня обчислити не може, але може її виміряти за допомогою палетки. (Палетка — це прозора плівка, поділена на квадрати зі стороною 1 см або 1 мм.) Прочитайте, як Козеня визначало площу чотирикутника. Визначте таким самим способом площу трикутника та круга.

- Накладемо палетку на чотирикутник.
 - Полічимо, скільки повних квадратних сантиметрів помістилося всередині фігури (2 см^2).
 - Полічимо, скільки неповних квадратних сантиметрів помістилося всередині фігури. 4 неповні квадратні сантиметри — це приблизно $4 : 2 = 2 \text{ (см}^2\text{)}$.
 - До повних квадратних сантиметрів додамо ті, що утворили з неповних.
- Отже, $S = 2 + 4 : 2 = 4 \text{ (см}^2\text{)}$.

799. Площа кімнати дорівнює 24 м^2 , а її ширина — 6 м. Обчисли довжину кімнати. Склади та розв'яжи дві обернені задачі.

800. За поданим планом ділянки обчисли площі, відведені для вирощування моркви, буряка та капусти окремо. Визнач площу всієї ділянки.

801. $1 \text{ см}^2 = 10 \text{ мм} \cdot \square \text{ мм}$ $1 \text{ а} = 10 \text{ м} \cdot \square \text{ м}$ $1 \text{ га} = 100 \text{ м} \cdot \square \text{ м}$

802. Велосипедист був у дорозі 4 год, а мотоцикліст — 3 год. На скільки кілометрів відстань, яку подолав мотоцикліст, більша за відстань, яку подолав велосипедист, якщо велосипедист їхав зі швидкістю 13 км/год, а мотоцикліст — зі швидкістю 50 км/год?

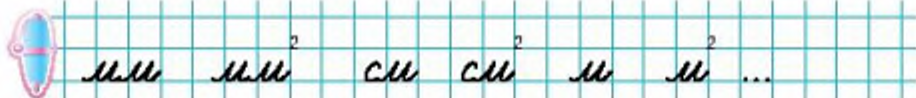
803. **Практична робота.** Візьми прозору обкладинку учнівського зошита. Поділи її на квадрати зі стороною 1 см кульковою ручкою. Тепер ти маєш палетку.

804. $96 : 16 \cdot 21$ 291

 $90 : 15 \cdot 3807 - 20$ 567

$48 : 12 \cdot 104$ 832

805. Визнач площу кораблика, зображеного на малюнку, за допомогою палетки.

806. За допомогою палетки визнач площу листка і квітки.

807. Поясніть усні прийоми обчислень.

$$\text{І сп. } 240\,000 \cdot 2 = (200\,000 + 40\,000) \cdot 2 = \\ = 200\,000 \cdot 2 + 40\,000 \cdot 2 = \dots$$

$$\text{ІІ сп. } 240\,000 \cdot 2 = (24 \cdot 10\,000) \cdot 2 = (24 \cdot 2) \cdot 10\,000 = \dots$$

808. Розгляньте запис і прочитайте, як виконують письмове множення круглого числа.

Записуємо числа одне під одним

так, щоб одиниці другого множника стояли під першою значущою цифрою першого множника, тобто щоб нулі першого множника були записані окремо. Починаємо множити з найменших значущих розрядів. Множимо 5 сотень на 2 — одержуємо 10 сотень. 10 сотень — це одна тисяча і 0 сотень. Записуємо 0 під сотнями, а 1 тисячу запам'ятовуємо. Множимо 7 тисяч на 2 — одержуємо 14 тисяч. 14 тисяч та ще 1 тисяча — це 15 тисяч. 15 тисяч — це 1 десяток тисяч і 5 одиниць тисяч. Записуємо 5 під тисячами, а 1 — на місці десятків тисяч. У добутку дописуємо (зносимо) праворуч усі нулі, які є в першому множнику. Добуток чисел 7500 та 2 дорівнює 15 000.

$$\begin{array}{r} \times 7500 \\ 2 \\ \hline 15000 \end{array}$$

809. Виконай множення письмово, прокоментуй свої дії.

$$17\,000 \cdot 6 \quad 52\,000 \cdot 4 \quad 120\,000 \cdot 8 \quad 18\,200 \cdot 9$$

$$\text{810. } 52\,000 \cdot 4 - 35\,000 \cdot 2 \quad 900\,000 - 64\,000 \cdot 5$$

$$72\,000 \cdot 3 + 270\,000 \cdot 2 \quad 290\,000 + 14\,000 \cdot 6$$

811. Велосипедист за 3 год проїхав 36 км. На зворотному шляху він зменшив свою швидкість на 3 км/год. За скільки годин велосипедист подолав зворотний шлях?

812. Підлога кімнати має форму прямокутника, довжина якого дорівнює 6 м, а ширина — 4 м. Обчисли периметр і площу підлоги.

813. В ігровій кімнаті підлогу, що має площу 72 м^2 , застелили килимом завдовжки 4 м і завширшки 3 м. У скільки разів площа килима менша від площі підлоги?

814. Довжина сторони квадрата дорівнює довжині меншої сторони прямокутника. Яка з цих фігур має більшу площу?

815. $68\,000 \cdot 4$ $270\,000 \cdot 3$ $46\,000 \cdot 9$
 $71\,300 \cdot 5$ $56\,000 \cdot 8$ $63\,000 \cdot 6$

816. Басейн має форму прямокутника. Його площа дорівнює 60 м^2 , а ширина — 5 м. Обчисли довжину басейну.

817. Знайди невідомі величини прямокутника за таблицею.

Довжина	17 дм		23 см		20 км
Ширина	6 дм	8 м		5 м	
Периметр				40 м	70 км
Площа		104 м^2	230 см^2		

818. Поясніть усний прийом обчислення.

 $24\,000 \cdot 40 = (24 \cdot 1000) \cdot (4 \cdot 10) =$
 $= (24 \cdot 4) \cdot (1000 \cdot 10) = \dots$

819. Розгляньте запис і прокоментуйте письмове множення круглих чисел.

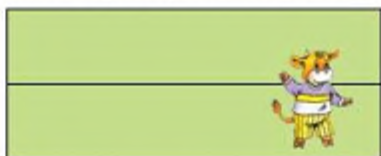
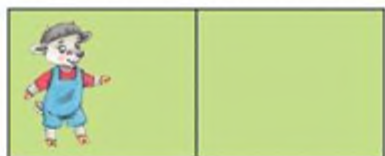

820. Виконай множення письмово, прокоментуй свої дії.
 $43\,000 \cdot 20$ $5000 \cdot 50$ $12\,000 \cdot 60$ $16\,400 \cdot 40$

821. Периметр квадрата дорівнює 32 мм. Обчисли площу цього квадрата.

822. Квадрат і прямокутник мають однакові площі. Довжина сторони квадрата дорівнює 4 см, а однієї зі сторін прямокутника — 8 см. Знайди другу сторону прямокутника.

823. Ділянку прямокутної форми зі сторонами 4 м та 10 м Козеня і Теля розділили на рівні частини різними способами. Чи однакові площі мають утворені частини?

824. Площа ділянки прямокутної форми дорівнює 960 м^2 , а її ширина — 30 м. На скільки метрів довжина цієї ділянки більша за її ширину? Склади та розв'яжи обернені задачі.

825. У двох хлопчиків є 200 грн. У одного з них удвічі більше, ніж у другого, без 10 грн. Скільки грошей у кожного хлопчика?

826. $5670 \cdot 70$ $45\,000 \cdot 20 - 6340 \cdot 3$
 $4800 \cdot 80$ $900\,567 - 6300 \cdot 50$

827. Периметр квадрата дорівнює 28 см. Обчисли площу цього квадрата.

- 828.**
- Які два однакові числа потрібно додати, щоб їхня сума дорівнювала 6000?
 - Які два однакові числа потрібно додати, щоб їхня сума дорівнювала 70 000?
 - Валерія задумала два числа, менше з яких дорівнює 90. Визнач друге число, якщо їхня різниця дорівнює 9900.

829. Розгляньте запис і прочитайте, як виконують письмове множення.

Записуємо числа одне під одним так, щоб одиниці другого множника стояли під одиницями першого множника. Починаємо множити з найменших розрядів. Множимо 6 одиниць на 2 — одержуємо 12 одиниць. 12 одиниць — це 1 десяток і 2 одиниці. Записуємо 2 під одиницями, а 1 — запам'ятовуємо. Множимо 0 десятків на 2 — одержуємо 0 десятків. 0 десятків та ще 1 десяток — це 1 десяток. Записуємо 1 під десятками. Множимо 0 сотень на 2 — одержуємо 0 сотень. Записуємо 0 під сотнями. Множимо 4 тисячі на 2 — одержуємо 8 тисяч. Записуємо 8 під тисячами. Отже, добуток чисел 4006 та 2 дорівнює 8012.

$$\begin{array}{r} \times 4006 \\ 2 \\ \hline 8012 \end{array}$$

830. Перевір правильність обчислень.

$$\begin{array}{r} \times 206309 \\ 3 \\ \hline 618927 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 308007 \\ 2 \\ \hline 616004 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 72006 \\ 5 \\ \hline 360020 \end{array}$$

831. Виконай множення письмово, прокоментуй.

$5608 \cdot 6$

$40317 \cdot 4$

$120090 \cdot 3$

$106710 \cdot 5$

832. На взуттєвій фабриці за 1 день виготовляють 1301 пару босоніжок, а в'єтнамок — 1907 пар. Скільки всього пар босоніжок і в'єтнамок виготовляють на фабриці за 5 днів?

833. Сторони прямокутника мають довжину 4 см і 16 см. Знайди периметр квадрата, площа якого дорівнює площі цього прямокутника.

834. $31004 \cdot 8$ $105230 \cdot 8$ $7006 \cdot 7$ $260205 \cdot 3$

835. Киянка Ірина Іванченко читає 163333 слова за хвилину і повністю засвоює прочитане. Цей рекорд офіційно зафіксували в присутності журналістів. Четвертокласниця Марина читає 209 слів за хвилину. На скільки слів більше прочитає за 5 хв Ірина Іванченко, ніж Марина?

836. Кожне з чисел збільш у 2 рази. Обчисли усно.
100 007; 30 400; 8102; 90 005; 140 600; 11 105; 43 000.

837. Знайди значення виразу, виконавши кожную дію письмово.

$$(84\ 000 - 3504 \cdot 2) + 291 : 3$$

$$(90\ 840 - 30\ 908 \cdot 2) + 924 : 7$$

838. $609\ 510 - x = 30\ 406 \cdot 4$ $y : 5 = 608 \cdot 5$

839. Склади та розв'яжи рівняння.

1) Невідоме число збільшили на 1530 — і одержали добуток чисел 2105 і 8. Знайди невідоме число.

2) Добуток чисел 16 704 і 5 зменшили на невідоме число — і одержали 9840. Знайди невідоме число.

840. Килимову доріжку завширшки 2 м і завдовжки 18 м розрізали на 3 рівні частини. Яка площа кожної частини? Розв'яжи задачу. Усно склади та розв'яжи обернені задачі.

841. Щоб вимостити доріжку в парку, потрібно по 21 008 плиток двох кольорів. Скільки плиток потрібно, щоб вимостити цю доріжку?

842. Практична робота. Виріж квадрат зі стороною 14 см. Розріж його на два рівні трикутники. Вимірй сторони трикутника. Які сторони в нього рівні? Обчисли периметр і площу трикутника.

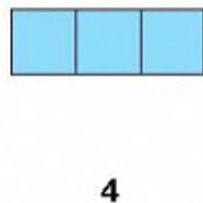
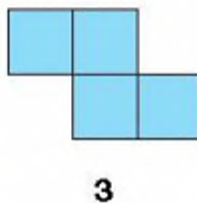
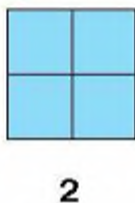
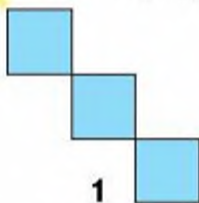
843. Периметр ділянки трикутної форми дорівнює 970 м. Довжина однієї сторони ділянки становить 220 м, а іншої — 340 м. На скільки метрів найкоротша сторона ділянки менша від найдовшої її сторони?

844. $56\ 004 \cdot 4 - 8024 \cdot 4$ $603\ 418 - 7103 \cdot 6$

 $413\ 402 - 34\ 034 \cdot 3$ $50\ 002 \cdot 7 + 49 - 34\ 394$

845. Обчисли площу та периметр квадрата, якщо його сторона дорівнює 7 дм.

846. Назви фігури, які мають однакові площі.

847. Розгляньте запис і продовжте пояснення письмового прийому знаходження частки чисел.

$$\begin{array}{r}
 645963 \\
 \underline{6} \\
 4 \\
 \underline{3} \\
 15 \\
 \underline{15} \\
 9 \\
 \underline{9} \\
 6 \\
 \underline{6} \\
 0
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{r}
 21532 \\
 \underline{2} \\
 15 \\
 \underline{15} \\
 32 \\
 \underline{30} \\
 20 \\
 \underline{21} \\
 32 \\
 \underline{32} \\
 0
 \end{array}$$

Першенеповне ділене — 6 десятків тисяч. У частці буде 5 цифр. 6 ділимо на 3 — одержуємо 2. У частці записуємо 2. 2 множимо на 3 — одержуємо 6. Під 6 десятками тисяч першого неповного діленого записуємо 6. Від 6 віднімаємо 6 — остачі немає. Друге неповне ділене — 4 одиниці тисяч. 4 ділиться на 3. У частці записуємо 1. 3 множимо на 1 — одержуємо 3. Під 4 одиницями тисяч другого неповного діленого записуємо 3. Від 4 віднімаємо 3 — одержуємо остачу 1. До остачі зносимо 5 — одержуємо 15. 15 — це третє неповне ділене. Ділимо 15 на 3 — одержуємо 5. Записуємо цифру 5 у частці. Продовжуємо ділення... Ділення закінчено. Отже, частка чисел 64596 та 3 дорівнює 21532.

848. Виконай ділення письмово, прокоментуй свої дії.
 $9696 : 8$ $58\,728 : 3$ $54\,464 : 4$ $625\,590 : 5$

849. Знайди значення виразів, виконавши кожну дію окремо.
 $7470 : 6 + 25\,211 \cdot 3 - 10\,252 : 4$
 $45\,263 \cdot 2 - 7917 : 7 + 4684 : 4$

850. На будівництво привезли 9450 ц піску, а цементу — у 7 разів менше. За один день витратили $\frac{1}{8}$ привезених матеріалів. Скільки центнерів цементу та піску витратили за день на будівництві?

851. Із двох населених пунктів, відстань між якими 285 км, одночасно назустріч один одному виїхали два мотоциклісти й зустрілися через 3 год. Знайди швидкість другого мотоцикліста, якщо швидкість першого дорівнює 45 км/год.

852. Площа дитячої кімнати дорівнює 15 м^2 . Який периметр цієї кімнати, якщо її довжина дорівнює 5 м?

853. $5121 : 3$ $8139 : 3$ $9648 : 3$ $523\,205 : 5$

854. Із двох залізничних станцій, відстань між якими 910 км, одночасно назустріч один одному вирушили два електропоїзди й зустрілися через 5 год. Знайди швидкість другого електропоїзда, якщо швидкість першого дорівнює 87 км/год.

855. Запиши сім п'ятицифрових чисел, у кожному з яких сума цифр дорівнює шести.

856. $23\,000\text{ г} = \square\text{ кг}$ $1\text{ км } 500\text{ м} = \square\text{ м}$ $10\text{ год } 15\text{ хв} = \square\text{ хв}$
 $6\text{ ц } 5\text{ кг} = \square\text{ кг}$ $75\,000\text{ мм} = \square\text{ м}$ $874\,000\text{ к.} = \square\text{ грн}$
 $47\text{ т } 6\text{ ц} = \square\text{ ц}$ $70\text{ т } 48\text{ кг} = \square\text{ кг}$ $87\text{ км } 600\text{ м} = \square\text{ м}$

857. Розгляньте записи та поясніть письмовий прийом знаходження частки чисел. Поясніть, звідки в частці нулі.

$$\begin{array}{r} 4280 \overline{) 2} \\ \underline{4} \\ 2 \\ \underline{2} \\ 8 \\ \underline{8} \\ 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 520\,000 \overline{) 2} \\ \underline{4} \\ 12 \\ \underline{12} \\ 0 \end{array}$$

858. Виконай ділення письмово, прокоментуй.
 $97\,200 : 3$ $85\,640 : 4$ $732\,000 : 6$ $368\,200 : 2$

859. 512 т 8 ц картоплі відвезли для продажу в 4 супермаркети, порівню в кожний. Яку масу картоплі одержав кожний супермаркет?

Розв'язання

$$\begin{aligned} 512 \text{ т } 8 \text{ ц} : 4 &= \\ = 5128 \text{ ц} : 4 &= \\ = 1282 \text{ ц} &= 128 \text{ т } 2 \text{ ц} \end{aligned}$$

Відповідь: кожний супермаркет одержав 128 т 2 ц картоплі.

$$\begin{array}{r} 5128 \overline{) 4} \\ \underline{4} \\ 11 \\ \underline{8} \\ 32 \\ \underline{32} \\ 8 \\ \underline{8} \\ 0 \end{array}$$

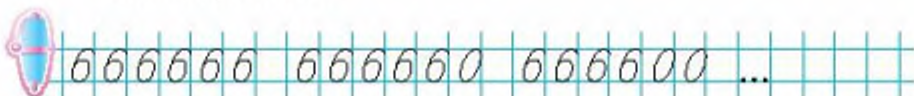
Якщо іменоване число поділити на неіменоване число, то одержимо іменоване число.

860. 512 т 8 ц картоплі розподілили між навчальними закладами міста по 4 ц в кожний. Скільки навчальних закладів одержали картоплю?

Розв'язання

$$512 \text{ т } 8 \text{ ц} : 4 \text{ ц} = 5128 \text{ ц} : 4 \text{ ц} = 1282$$

Відповідь: картоплю одержали 1282 навчальні заклади міста.

Якщо іменоване число поділити на іменоване число, то одержимо неіменоване число.

$$\begin{array}{lll} 861. & 2 \text{ дм} : 5 & 12 \text{ км } 500 \text{ м} : 5 & 15 \text{ т } 6 \text{ ц} : 3 \text{ ц} \\ & 3 \text{ т} : 6 \text{ ц} & 31 \text{ м } 5 \text{ см} : 5 \text{ см} & 4 \text{ дм } 4 \text{ см} : 2 \text{ мм} \end{array}$$

862. У меншому автобусі — 30 місць для пасажирів, а в більшому — 40 місць. Скільки менших автобусів зможуть перевезти таку саму кількість пасажирів, яку перевозять 6 більших автобусів?

863. Четвертокласник прочитав дві книжки, обсягом 234 сторінки. Щодня він читав однакову кількість сторінок. Скільки сторінок у кожній книжці, якщо першу книжку хлопчик прочитав за 5 днів, а другу — за 4?

864. Вік діда Хоттабича записується числом, утвореним різними цифрами. Про це число відомо таке:

- 1) якщо першу й останню цифри закреслити, то дістанемо найбільше двоцифрове число, сума цифр якого дорівнює 13;
 - 2) перша цифра числа більша за його останню цифру в 4 рази;
 - 3) остання цифра числа — найменше парне число.
- Скільки років дідові Хоттабичу?

$$\begin{array}{lll} 865. & 8435 : 7 & 567 \ 415 : 5 & 4 \text{ м} : 5 \\ & 7311 : 3 & 75 \ 184 : 2 & 1 \text{ т } 6 \text{ ц} : 8 \text{ ц} \end{array}$$

866. Для ремонту трьох кімнат купили 210 м шпалер. Для першої кімнати купили 6 рулонів шпалер, для другої — 5 таких самих рулонів, а для третьої — у 2 рази більше, ніж для другої. Скільки метрів шпалер купили для третьої кімнати?

867. Порівняй іменовані числа.

$$10 \text{ м } 9 \text{ дм} \bigcirc 10 \text{ м } 10 \text{ см} \quad 30 \text{ км } 100 \text{ м} \bigcirc 31 \text{ 000 м}$$
$$45 \text{ ц} \bigcirc 5 \text{ т } 4 \text{ ц} \quad 7 \text{ т } 5 \text{ ц} \bigcirc 7 \text{ т } 500 \text{ кг}$$

868. Розгляньте записи та поясніть письмові прийоми знаходження частки чисел. Поясніть, звідки в частці нулі.

$$\begin{array}{r} 12 \overline{) 12164} \\ \underline{12} \\ 16 \\ \underline{16} \\ 4 \\ \underline{4} \\ 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 14 \overline{) 14021} \\ \underline{14} \\ 21 \\ \underline{21} \\ 0 \end{array}$$

Зверни увагу! Якщо наступне неповне ділене не ділиться на дане число, то в частку записуємо нуль.

869. Виконай ділення письмово, прокоментуй свої дії.

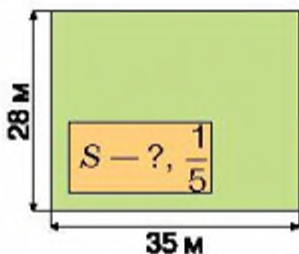
$$123 \ 504 : 2 \quad 182 \ 709 : 9 \quad 34 \ 456 : 8$$

870. 9 грн 75 к. : 5 42 км 480 м : 4 32 кг 80 г : 8 г
39 ц : 5 кг 12 дм 6 см : 9 см 7 т 2 ц : 8

871. За 5 днів 3 оператори набрали на комп'ютері 405 сторінок тексту. Скільки сторінок набере один оператор за 7 днів, якщо він набиратиме щодня однакову кількість сторінок?

872. Склади задачу за малюнком.
Розв'яжи її.

873. Обчисли довжину паркової зони, якщо її площа дорівнює 234 м^2 , а ширина — 9 м. Склади та розв'яжи обернені задачі.

874. Периметр квадрата дорівнює 28 см. Обчисли площу цього квадрата.

875. $8706 : 6$

$44824 : 8$

$24708 : 3$

876. Периметр прямокутника — 24 см. Обчисли площу цього прямокутника, якщо одна з його сторін дорівнює 4 см.

877.

$9690 : 3$

$323 \cdot 3$

$969 \cdot 100$

$3230 : 5$

$646 : 2$

$96900 : 10$

878. Виконай ділення письмово, прокоментуй свої дії.

$27012 : 3$

$300820 : 5$

$56187 : 9$

879. Знайди значення виразів, виконавши кожну дію окремо.

$57426 : 6 + 5204 \cdot 3 - 16252 : 4$

$40263 \cdot 6 - (6015 : 5 + 42688 : 8)$

880. Запиши іменовані числа в більших одиницях вимірювання.

300 см

700 кг

8000 м

870 дм

2000 мм

12000 кг

700 см^2

11000 г

881. $12 \text{ ц} : 6 \text{ кг}$

$2 \text{ грн } 20 \text{ к.} : 4$

$12 \text{ км } 800 \text{ м} + 400 \text{ м}$

$3 \text{ т } 5 \text{ ц} \cdot 4$

$408 \text{ м} \cdot 6$

$96 \text{ ц} - 8 \text{ ц } 50 \text{ кг}$

882. Туристи першого дня проїхали 360 км, а другого — 240 км. На весь шлях вони витратили 10 год. Скільки годин були в дорозі туристи щодня, якщо вони їхали з однаковою швидкістю?

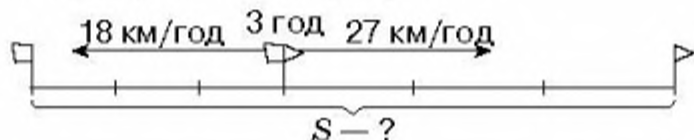
День	Швидкість	Час	Відстань
I	?, однакова	? } 10 год	360 км
II			240 км

883. Накресли 2 різні прямокутники з площею 20 см^2 . Обчисли їхні периметри.

884. $24708 \cdot 4 - 24708 : 4$

$(24708 \cdot 4 - 24708) : 4$

885. Від однієї пристані в протилежних напрямках вирушили катер і буксир. Швидкість катера дорівнювала 27 км/год, а буксира — 18 км/год. Яка відстань буде між ними через 3 год? Розв'яжи задачу двома способами, скориставшись рисунком.

886. Склади вирази та знайди їхні значення.

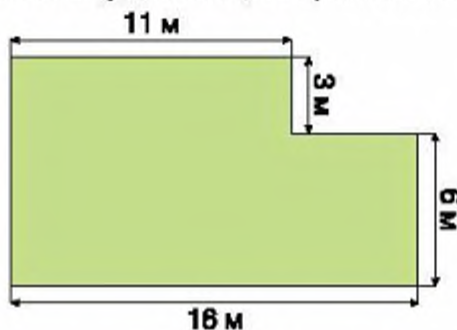
- Число 33 333 зменш на частку чисел 33 333 і 3.
- Число 220 220 збільш на частку чисел 220 220 і 2.
- Найменше п'ятицифрове число збільш на частку найбільшого п'ятицифрового і найбільшого одноцифрового чисел.

887. Перевір, чи правильно виконано ділення.

$$76314 : 2 = 3867 \quad 24042 : 6 = 407 \quad 1415 : 5 = 283$$

888. $108\ 164 : 4$ $72\ 864 : 8$ $158\ 412 : 6$

889. Обчисли площу ділянки, зображеної на плані.

890. Ворона за 6 год пролетіла 240 км. Яку відстань пролетить за цей час горобець, якщо його швидкість на 20 км/год більша за швидкість ворони?

7 70 700 7000 ...

891. Один фотограф сфотографував 246 претенденток на участь у конкурсі краси, зробивши по 9 знімків кожної претендентки, а інший фотограф зробив у 3 рази менше знімків. Скільки претенденток на участь у конкурсі краси сфотографував другий фотограф, зробивши по 9 знімків кожної з них?

892. Два хлопчики гойдалися на гойдалці 17 хв. Скільки хвилин гойдався на гойдалці кожний із них?

893. $32\ 424 : 4$ $30\ 535 : 5$ $31\ 869 : 3$

894. З одного аеродрому в протилежних напрямках одночасно вилетіли 2 літаки. Швидкість першого літака була на 165 км/год менша, ніж швидкість другого. За 3 год перший із них пролетів 1425 км. Яка швидкість другого літака?

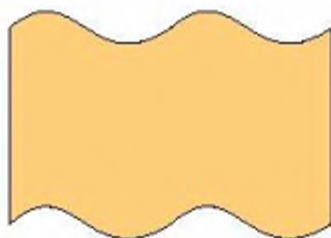
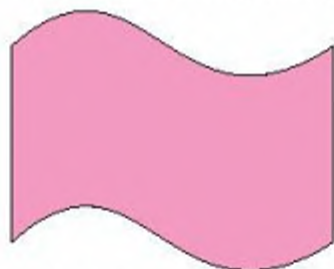
895. Запиши найбільше й найменше шестицифрові числа, у записі яких цифри не повторюються. Обчисли різницю цих чисел.

896. Обчисли. Перевір ділення множенням.

$2296 : 8$ $3714 : 6$ $288\ 953 : 7$ $80\ 016 : 8$

897. $7300 - 40 - 41728 : 8$ $73\ 208 \cdot 4 - 73\ 208 : 4$

898. Визначте площу кожної фігури за допомогою палетки. Порівняйте знайдені площі.

899. На трьох гектарах землі посіяли 500 кг пшениці. Скільки зерна потрібно, щоб засіяти 300 га землі?

900. Практична робота. Побудуй прямокутник зі сторонами 12 см і 3 см. Розріж його на 4 рівні частини та склади з них два інші прямокутники. Обчисли периметр і площу утворених прямокутників.

901. Два хлопчики рухалися назустріч один одному зі швидкістю 80 м/хв. З одним хлопчиком був собака, який біг у 4 рази швидше, ніж ішов хлопчик. Собака бігав від одного хлопчика до іншого, а потім — назад. Скільки метрів пробіг собака, поки хлопчики зустрілися, якщо початкова відстань між ними дорівнювала 960 м?

902. Обчисли. Перевір ділення множенням.

 $54\ 018 : 6$ $950\ 720 : 5$ $603\ 018 : 3$ $48\ 024 : 6$

903. У зоопарку верблюдів щодня дають 8 кг сіна. Це на 33 кг менше, ніж маса сіна, яке щодня дають слону. На скільки кілограмів сіна більше дають на тиждень слонові, ніж верблюду?

904. Утвори всі можливі трицифрові числа, які можна записати за допомогою цифр 0, 1 і 2. (Цифри в записі чисел повторювати не можна.)

905. Розгляньте зразок письмового ділення з остачею.

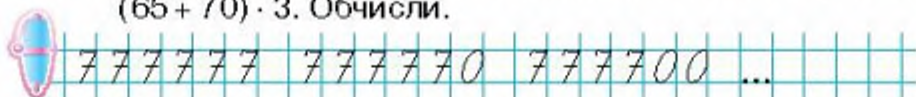
$$\begin{array}{r} 76\ 135 \overline{) 2} \\ \underline{16} \\ 13 \\ \underline{15} \\ 1 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 24\ 045 \overline{) 6} \\ \underline{45} \\ 3 \end{array}$$

906. Виконай письмове ділення з остачею.

$34\ 072 : 9$ $803\ 547 : 8$ $57\ 816 : 7$ $4504 : 3$

907. Склади задачу про рух двох автомобілів за виразом $(65 + 70) \cdot 3$. Обчисли.

908. За 3 рейси 9 однакових автобусів перевезли 1404 туристів. Скільки туристів перевозив один автобус за один рейс?

909. За 6 год молодий робітник обробляє 192 деталі. Його наставник за одну годину обробляє на 8 деталей більше, ніж молодий робітник. За скільки годин наставник обробить 320 деталей?

910. Від смужки, ширина якої дорівнює 2 см, відрізали прямокутник з периметром 20 см. Обчисли довжину прямокутника та його площу.

911. Виконай письмове ділення з остачею.

 $61\ 426 : 5$ $27\ 108 : 7$ $93\ 291 : 9$ $107\ 473 : 4$

912. Для 3 коней і 15 корів видали 129 кг сіна. Кожний кінь одержав 8 кг сіна. Скільки кілограмів сіна одержала кожна корова?

 913. Запиши всі трицифрові числа, кожне з яких має 73 десятки. Скільки таких чисел можна записати?

914. Виконай ділення з остачею.

$741 : 5$ $67\ 106 : 7$ $4213 : 4$ $506\ 280 : 9$

915. Перевір, чи правильно виконали ділення з остачею.

$170 : 8 = 21$ (ост. 2) $215 : 4 = 53$ (ост. 3)

916. Обчисли й перевір.

$206 : 3$ $458 : 5$ $153 : 2$ $520 : 6$

917. Два однакові двигуни за 7 год роботи витратили 224 л пального. На скільки годин роботи вистачить 96 л пального одному такому двигуну?

918. Півник напik пиріжків. Коли він спробував розділити їх порівну між двома мишенятами, то в нього залишився один пиріжок, а коли він поділив їх порівну на трьох, то в нього знову залишився один пиріжок. Скільки пиріжків спік півник, якщо їх було менше, ніж 11?

919. Довжина городу прямокутної форми дорівнює 351 м, а його ширина — у 3 рази менша. Обчисли периметр городу.

920. Обчисли й перевір.

$268 : 7$ $290 : 6$ $577 : 8$ $388 : 8$

921. Мотоцикліст проїхав 228 км за 4 год. За скільки годин він проїде 90 км, якщо зменшить швидкість на 12 км/год?

922. Перемалюйте в зошит магічні квадрати й заповніть їх.

923. Перевір, чи правильно виконано ділення з остачею.
 $217 : 6 = 36$ (ост.1) $138 : 7 = 19$ (ост. 5)

924. $90\ 461 \cdot 7$ $71\ 308 \cdot 8$ $127\ 845 + 93\ 465 : 3$
 $67\ 248 : 8$ $387\ 018 : 6$ $40\ 000 - 35\ 000 : 7$

925. $2\ \text{м}\ 40\ \text{см} : 3$ $70\ \text{м}\ 20\ \text{см} : 6$ $21\ \text{м}\ 4\ \text{см} : 4$
 $3\ \text{кг}\ 200\ \text{г} \cdot 9$ $180\ \text{т} : 6\ \text{ц}$ $5\ \text{грн}\ 7\ \text{к.} \cdot 7$

926. Невідоме число зменшили в 7 разів й одержали 1306. Склади рівняння та знайди невідоме число.

927. Змішали 4 кг печива одного сорту за ціною 36 грн і 3 кг печива іншого сорту за ціною 25 грн 50 к. Яка ціна одного кілограма суміші?

987987 98987 9987 987 87 7

928. Маса 6 овець дорівнює 156 кг, а 4 баранів — 184 кг. На скільки кілограмів однавіця легша від одного барана?

929. Відомо, що $a \cdot b = 10$. Знайдіть значення виразу $a \cdot (b \cdot 8)$.

930. Розгляньте таблиці. Чи завжди однакові площі фігур, у яких однакові периметри? Чи завжди однакові периметри фігур, у яких однакові площі?

Довжина прямокутника	7 см	6 см	5 см	4 см	8 см
Ширина прямокутника	1 см	2 см	3 см	4 см	2 см
Периметр прямокутника	16 см	16 см	16 см	16 см	20 см
Площа прямокутника	7 см ²	12 см ²	15 см ²	16 см ²	16 см ²

931. $3017 \cdot 6$ 10 грн : 5 к. $(54\,642 - 828) : 6$
 $61305 : 5$ 7 т 57 кг · 8 $3 \cdot (350\,027 - 46\,138)$

932. Із двох міст, відстань між якими 1104 км, виїхали назустріч один одному два потяги й зустрілися через 8 год. Перший потяг рухався зі швидкістю 80 км/год. З якою швидкістю рухався другий потяг?

Письмове множення і ділення багатоцифрових чисел на двоцифрові та трицифрові числа.

933. Випиши круглі числа в такій послідовності: від найменшого до найбільшого.

103; 10 030; 10; 270; 51; 800 500; 40; 88; 100; 90; 400; 390; 604; 500; 1000.

934. $7 \cdot 10$ $48 \cdot 100$ $9 \cdot 1\,000$ $5 \cdot 100\,000$
 $14 \cdot 10$ $174 \cdot 100$ $62 \cdot 10\,000$ $640 \cdot 100$

935. Запиши кожне число як добуток чисел.
90; 340; 43 000; 620 000; 200 000; 703 100.

Зразок: $90 = 9 \cdot 10$.

936. Розгляньте записи і поясніть прийоми обчислень.

$$17 \cdot 300 = 17 \cdot (3 \cdot 100) = (17 \cdot 3) \cdot 100 = 51 \cdot 100 = 5100$$

$$\begin{array}{r} \times 27 \\ \underline{300} \\ 8100 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 2160 \\ \underline{400} \\ 864000 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 14000 \\ \underline{70} \\ 980000 \end{array}$$

937. Обчисли письмово, прокоментуй.

$416 \cdot 200$

$639 \cdot 300$

$37 \cdot 8000$

$480 \cdot 200$

938. Шпаки вигодовують своїх пташенят 22 доби. За добу пташенята з одного гнізда з'їдають 800 комах. Скільки комах вони з'їдять за весь період вигодовування?

939. На будівництво для покриття підлоги привезли 1380 м² кахлю, а лінолеуму — у 5 разів більше. За день витратили $\frac{1}{10}$ всіх матеріалів. Скільки квадратних метрів матеріалів витратили на покриття підлоги за день?

940. $59 \cdot 600$

$317 \cdot 90$

$21\,600 \cdot 30$

$2790 \cdot 90$

941. Мама попросила Тараса обчислити вартість фарбування фасаду дачного будинку. Скільки потрібно заплатити робітникам, якщо фасад будинку має довжину 8 м, висоту — 4 м, а вартість роботи за 1 м² становить 20 грн?

942. $70 : 10$

$140 : 10$

$17\,400 : 100$

$9000 : 1000$

$620\,000 : 10\,000$

$500\,000 : 100\,000$

943. Розгляньте записи та поясніть прийоми обчислень.

$$14\,400 : 600 = 14\,400 : (100 \cdot 6) = (14\,400 : 100) : 6 = 144 : 6 = 24$$

$$\begin{array}{r} 14\,400 \overline{)600} \\ \underline{12\,00} \quad \overline{)24} \\ \underline{2\,400} \\ \underline{2\,400} \\ 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 144 \overline{)6} \\ \underline{12} \quad \overline{)24} \\ \underline{24} \\ \underline{24} \\ 0 \end{array}$$

Під час ділення круглого числа на кругле в діленому і дільнику можна відкинути стільки нулів, скільки їх є в дільнику.

944. $3430 : 70$ $37\ 000 : 500$ $108 \cdot 40 - 3150 : 30$
 $360 : 20$ $8400 : 600$ $7800 : 30 + 540 \cdot 400$

945. Серед чисел 1, 2, 3, 10, 20 вибери ті значення змінної a , для яких істинними будуть нерівності:
 $340 \cdot a > 680$; $5160 : a < 260$; $63 \cdot a < 65$.

946. Одними з перших полетіли в космос собаки Білка і Стрілка. Вони піднялися на висоту 101 000 м. Це в 10 разів вище, ніж літають літаки. На якій висоті літають літаки?

947. У магазині жіночого одягу було 2500 суконь і костюмів. $\frac{1}{50}$ всієї продукції становили костюми, а решту — сукні. Скільки суконь було в магазині жіночого одягу?

948. Футболка для дорослого коштує 260 грн, а для дитини — 140 грн. Магазин продав однакову кількість футболок для дорослих і для дітей на суму 3600 грн. Скільки грошей уторгував магазин за футболки для дорослих і для дітей окремо? Розв'яжи задачу, скориставшись таблицею.

Ціна	Кількість	Вартість
260 грн	?, однакова	?
140 грн		?

} 3600 грн

949. $8450 : 50$ $36\ 800 : 400$ $210\ 000 : 200$

950. На екскурсію поїхали 170 учнів. У 3 великі автобуси сіли по 30 учнів у кожний, а решту учнів розсадили в менші автобуси по 20 учнів у кожний. Скільки менших автобусів зайняли учні?

951. Склади вирази та знайди їхні значення.

- Суму чисел 190 і 60 зменш у 50 разів.
- Різницю чисел 300 і 10 зменш на добуток чисел 30 і 3.
- Число 720 поділи на 90, результат помнож на 50 і одержаний добуток поділи на суму чисел 10 і 30.
- Знайди суму добутоків чисел 15 300 і 10 та 15 300 і 20.

952. $4000 : 80$ $5340 : 60$ $17\ 080 : 40 \cdot 600$
 $107 \cdot 50$ $252\ 000 : 400$ $415 \cdot 400 : 50$

953. $z \cdot 300 = 120\ 000 + 9000$ $y : 2 = 1080 : 30$

954. Знайдіть значення виразу:

$45\ 600 : c$, якщо $c = 200, 300, 400$;

$a \cdot 60$, якщо $a = 19, 230, 51$.

955. До супермаркету завезли 2460 кг крупів і макаронних виробів. $\frac{1}{20}$ всієї продукції становили макаронні вироби, а решту — крупів. Скільки кілограмів крупів завезли до супермаркету?

956. Сторони прямокутника дорівнюють 8 см і 24 см. Обчисли площу квадрата, периметр якого дорівнює периметру прямокутника.

957. Знайди невідомі цифри, позначені буквами.

$A \cdot A = B1$ $7 \cdot 6 = P1 \cdot P$

$B \cdot B = Г4$ $с7 = B \cdot B \cdot B$

958. $127 \cdot 40$ $847\ 000 : 700$ $(56\ 400 - 35\ 800) \cdot 30$

959. Велосипедист і мотоцикліст виїхали одночасно з одного селища в різних напрямках. Велосипедист проїхав 48 км за 3 год, а мотоцикліст долав таку саму відстань за 1 год. Яка відстань буде між ними через 3 год?

960.

$32 \cdot 30$

$12 \cdot 7000$

$28\,000 + 36\,000$

$960 : 80$

$64\,000 : 2000$

$84\,000 : 3$

961. Розгляньте записи і поясніть прийоми обчислень.

$$27 \cdot 34 = 27 \cdot (30 + 4) = 27 \cdot 30 + 27 \cdot 4 = 810 + 108 = 918$$

$$1274 \cdot 13 = 1274 \cdot (10 + 3) = 1274 \cdot 10 + 1274 \cdot 3 = \\ = 12\,740 + 3822 = 16\,562$$

$$\begin{array}{r} 27 \\ \times 34 \\ \hline + 108 \\ 81 \\ \hline 918 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 1274 \\ 13 \\ \hline + 3822 \\ 1274 \\ \hline 16562 \end{array}$$

962. $513 \cdot 72$ $4057 \cdot 64$ $13821 \cdot 36$ $31\,419 \cdot 25$

963. Знайди значення виразу, виконавши кожну дію окремо.

$124 \cdot 48 + 3162 \cdot 17$

$8452 \cdot 36 - 3104 \cdot 23$

964. Дятел за добу з'їдає 98 комах. Скільки комах з'їдає дятел за рік (365 днів)?

965. На складі було 468 кг цукру в дев'яти однакових мішках. Коли частину мішків із цукром відвезли до магазину, то на складі залишилося 5 мішків цукру. Скільки кілограмів цукру відвезли до магазину?

966. Квадрат і прямокутник мають однакові площі. Сторона квадрата дорівнює 12 см, а одна зі сторін прямокутника — 9 см. Обчисліть іншу сторону прямокутника.

967. $5314 \cdot 38$ $817 \cdot 84$ $24\,118 \cdot 36$ $7033 \cdot 59$

968. Завод протягом 24 днів виготовляв по 175 тракторів

щодня. $\frac{1}{5}$ тракторів купили фермери. Скільки тракторів залишилося реалізувати?

969. Запиши найбільше чотирицифрове число, сума цифр якого дорівнює 10 (цифри в записі числа не повторюються). Помнож це число на найбільше двоцифрове число. Якщо в добутку одержиш 427 779, то число знайдено правильно.

970. Розгляньте записи та поясніть прийоми обчислень.

$$\begin{array}{r} \times 3047 \\ \quad 56 \\ \hline + 18282 \\ \hline 15235 \\ \hline 170632 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 5490 \\ \quad 37 \\ \hline + 3843 \\ \hline 1647 \\ \hline 203130 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 1300 \\ \quad 74 \\ \hline + 52 \\ \hline 91 \\ \hline 96200 \end{array}$$

971. $7028 \cdot 68$ $8103 \cdot 28$ $9520 \cdot 43$ $7400 \cdot 64$

972. Склади та розв'яжи рівняння.

- Невідоме число зменшили у 35 разів й одержали 1680. Знайди невідоме число.
- Невідоме число зменшили на 4590 й одержали 9457. Знайди невідоме число.

973. $z : 18 = 218 \cdot 9$ $x : (590 - 497) = 4200$

974. Певну кількість пляшечок із йогуртом запакували в коробки по 24 пляшечки в кожную. Усього одержали 3680 коробок. Скільки пляшечок йогурту запакували?

975. Для школи купили 8 однакових столів і 36 стільців. За столи заплатили 2664 грн. Скільки грошей заплатили за стільці, якщо кожний стілець коштує в 3 рази менше, ніж стіл?

976. $y : 63 = 6370$ $x + 3204 \cdot 13 = 75\,800$

977. З одного міста в протилежних напрямках виїхали автомобіль й автобус. Автобус їхав зі швидкістю 70 км/год, автомобіль — зі швидкістю 90 км/год. Яка відстань буде між ними через 3 год?

978. У кожній групі чисел відшукай зайве число.

- 246 620, 80 468, 42 804, 67 480;
- 123 321, 234 432, 34 432, 456 654.

979. Розгляньте записи та поясніть прийоми обчислень.

$$\begin{array}{r} \underline{8908} \overline{)68} \\ \underline{68} \overline{)131} \\ \underline{210} \\ \underline{204} \\ \underline{68} \\ \underline{68} \\ 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \underline{16832} \overline{)32} \\ \underline{160} \overline{)526} \\ \underline{83} \\ \underline{64} \\ \underline{192} \\ \underline{192} \\ 0 \end{array}$$

980. Виконай ділення. Перевір ділення множенням.

$$10795 : 17 \quad 3380 : 52 \quad 47235 : 67 \quad 35948 : 76$$

981. Незвичайний рекорд швидкості гри на барабані встановив відомий англійський музикант Рорі Блеквелл 24 жовтня 1991 року. Лише за одну хвилину він ударив паличками по одному барабану 3720 разів. Скільки ударів зробив рекордсмен за одну секунду?

982. На екскурсію поїхали 29 хлопчиків та деяка кількість дівчаток. Усі вони розташувались у двох автобусах по 28 учнів у кожному. Скільки дівчаток поїхало на екскурсію?

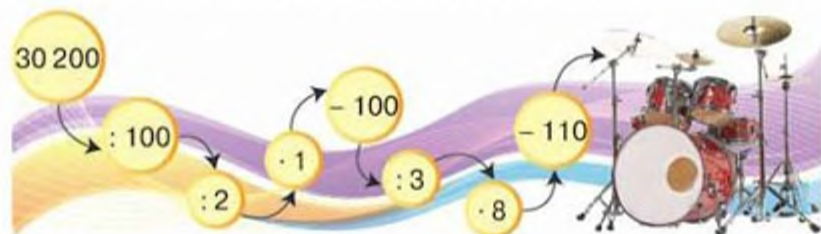
983. Якщо задумане число зменшити на 149 360, то одержимо частку чисел 8412 і 4. Знайди задумане число.

$$984. \quad 8721 : 27 \quad 1254 : 38 \quad 88648 : 56 \quad 9512 : 29$$

985. До магазину протягом п'яти днів щодня завозили по 8200 пляшок мінеральної води. 6500 пляшок становила негазована вода, а решту — газувана. Скільки пляшок газуваної води завезли до магазину за 5 днів?

- 986.** Обчисліть ланцюжок виразів — і дізнайтеся, скільки років було Рорі Блеквеллу, коли він установив світовий рекорд швидкості гри на барабані.

- 987.** $95\,201 : 37$ $10\,777 : 13 \cdot 46$ $14\,850 : (788 - 763)$
 $30\,222 : 18$ $226\,809 : 79 \cdot 24$ $10\,267 \cdot (4341 - 4284)$

- 988.** За 24 дні на заводі виготовили 11 040 телевізорів. Скільки телевізорів виготовить завод за наступні 18 днів, якщо виготовлятиме щодня на 5 телевізорів більше?

- 989.** Невідоме число збільшили у 23 рази й одержали число, яке дорівнює сумі чисел 3678 і 1244. Знайдіть невідоме число.

- 990.** Мама дала Оксанці стільки п'ятаків, скільки чисел від 3 до 48 діляться на 3. Скільки грошей мама дала Оксанці?

- 991. Практична робота.** Довжина кроку визначається відстанню між двома послідовно залишеними слідами лівої і правої ніг. Виміряйте довжину свого кроку. Полічіть свої кроки від класу до їдальні. Визначте відстань від класу до їдальні в метрах і сантиметрах.

- 992.** $211\,500 : 47$ $447\,480 : 66 + 2350 \cdot 12$ $41\,200 \cdot 16$

- 993.** Олег задумав число, а коли збільшив його в 19 разів, то одержав 4712. Яке число задумав Олег? Розв'яжи задачу, склавши рівняння.

994. $1 \text{ ц} - 8 \text{ кг}$ $1 \text{ ц} : 4$ $1 \text{ ц} : 5 \text{ кг}$ $3 \text{ ц} + 400 \text{ кг}$
 $1 \text{ т} - 6 \text{ ц}$ $1 \text{ т} : 5$ $1 \text{ т} : 4 \text{ кг}$ $7 \text{ т} - 600 \text{ кг}$

995. Розгляньте записи та поясніть прийоми обчислень.

$$\begin{array}{r} \underline{273\ 195} \mid 45 \\ \underline{270} \mid 6071 \\ \underline{3\ 19} \\ \underline{3\ 15} \\ \underline{45} \\ \underline{45} \\ 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \underline{248\ 496} \mid 62 \\ \underline{248} \mid 4008 \\ \underline{496} \\ \underline{496} \\ 0 \end{array}$$

996. Виконай ділення. Перевір ділення множенням.

$22\ 635 : 45$ $2943 : 27$ $16\ 068 : 78$ $13\ 312 : 64$

997. Маса 12 чайних ложок дорівнює 984 г, а маса ножа — у 3 рази більша, ніж маса ложки. На скільки грамів маса шести чайних ложок менша, ніж маса шести ножів?

998. За 5 год роботи 4 садівники обрізають 140 кущів. За скільки годин один садівник обрізає 28 таких кущів?

999. Із Києва до Тернополя виїхав автобус, і одночасно назустріч йому з Тернополя виїхав легковий автомобіль. Автобус їхав зі швидкістю 60 км/год, а автомобіль — 80 км/год. Через 3 год вони зустрілися. Яка відстань між Києвом і Тернополем?

1000. $44\ 918 : 74$ $71\ 478 : 19$ $19\ 026 : 63$ $84\ 336 : 42$

1001. За 5 хв троє дівчаток розіслали 90 вітальних повідомлень. Усі троє розіслали однакову кількість повідомлень. Скільки повідомлень розіслала одна дівчинка за 4 хв?

1002. На скільки треба зменшити число 3827, щоб у розряді одиниць одержати цифру 2, у розряді десятків — цифру 1, у розряді сотень — цифру 3 і в розряді тисяч — цифру 2?

1003. Склади вирази та знайди їхні значення.

- Частку чисел 162 513 і 27 збільш на 16 378.
- Добуток чисел 30 708 і 17 зменш на 26 709.
- Добуток чисел 37 205 і 30 збільш на частку чисел 2747 і 67.

1004. Обчисли частку й перевір.

$$255\,938 : 73 \quad 91\,140 : 49 \quad 820\,800 : 18 \quad 175\,073 : 29$$

1005. $x - 90 \cdot 3 = 210$ $x : (5 \cdot 16) = 138$

1006. З одного автовокзалу одночасно в протилежних напрямках вирушили два автобуси. Швидкість першого автобуса — 65 км/год, а другого — 75 км/год. Яка відстань буде між ними через 2 год?

1007. У двох однакових бочках і двох баках разом було 750 л пального. В одній бочці було 160 л пального. Скільки літрів пального було в одному баку?

1008. $x + 60 \cdot 8 = 940$ $30 \cdot 40 : x = 60$

1009. Велосипедист перші 3 год їхав зі швидкістю 14 км/год, а останні 6 год — зі швидкістю 10 км/год. Яку відстань подолав велосипедист?

1010. Обчисліть ланцюжок виразів — і дізнайтеся, з якою швидкістю (у кілометрах за годину) дмуть вітри в Антарктиці, у бухті **Commonwealth** (найвітрянніше місце на Землі).

456654 564546 645465 ...

1011. Розгляньте записи і поясніть прийоми обчислень.

$$\begin{array}{r} \times 3076 \\ \times 256 \\ \hline 18456 \\ + 15380 \\ \hline 6152 \\ \hline 787456 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 2914 \\ \times 137 \\ \hline 20398 \\ + 8742 \\ \hline 2914 \\ \hline 399218 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 1371 \\ \times 418 \\ \hline 10968 \\ + 1371 \\ \hline 5484 \\ \hline 573078 \end{array}$$

1012. $1728 \cdot 238$ $4136 \cdot 125$ $2521 \cdot 344$ $459 \cdot 364$

1013. $x : 325 = 1704$ $x + 2460 = 178 \cdot 239$

1014. Перший насос накачує за 9 хв 720 відер води, а другий за 8 хв — 560 відер. Скільки відер води накачують обидва насоси разом за 1 год?

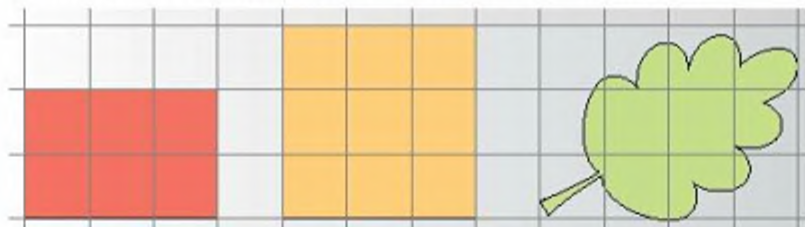
1015. Периметр прямокутника дорівнює 120 см, а одна з його сторін — 40 см. Обчисліть площу прямокутника.

1016. Десять телеграфних стовпів стоять у ряд. Відстань між двома сусідніми стовпами дорівнює 50 м. Яка відстань між крайніми стовпами?

1017. $4673 \cdot 152$ $847 \cdot 324$ $1859 \cdot 452$ $638 \cdot 529$

1018. Периметр прямокутника дорівнює 22 см, а його довжина — 8 см. Накресли цей прямокутник і обчисли його площу.

1019. Площу якої з фігур можна визначити лише за допомогою палетки? Визнач площу кожної фігури.

1020. Знайди значення виразу $a \cdot 216 + (a - 317)$, якщо $a = 975$.

1021. Розгляньте записи та поясніть прийоми обчислень.

$$\begin{array}{r} \times 4164 \\ \times 206 \\ \hline 24984 \\ + 8328 \\ \hline 857784 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 2124 \\ \times 402 \\ \hline 4248 \\ + 8496 \\ \hline 853848 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 1718 \\ \times 403 \\ \hline 5154 \\ + 6872 \\ \hline 692354 \end{array}$$

Зверни увагу! На нуль десятків не множили. Другий неповний добуток починали підписувати під сотнями.

1022. $384 \cdot 603$ $5124 \cdot 105$ $3512 \cdot 208$ $967 \cdot 805$

1023. Для 104 будівельних об'єктів зі складу відвантажили по 425 бетонних блоків, а для 68 об'єктів — по 235 блоків. Скільки всього бетонних блоків відвантажили для будівельних об'єктів?

1024. Пасажирський літак за 2 рейси пролетів 3360 км. Перший рейс літака тривав 4 год, а другий — 3 год. Скільки кілометрів пролетів літак під час кожного рейсу, якщо весь час він летів з однаковою швидкістю?

1025. Один пакет уміщує 200 г цукру, а інший — 350 г. Як за допомогою цих пакетів відсипати 500 г цукру?

1026. $4495 \cdot 201$ $792 \cdot 805$ $3193 \cdot 109$ $892 \cdot 508$

1027. У 7 однакових каністр налили бензин. Весь цей бензин використали для заправки двох автобусів. Скільки каністр бензину залили в бак кожного автобуса, якщо в бак першого автобуса залили 48 л бензину, а в бак другого — 64 л?

 789000 780900 700890

- 1028.** Обчисліть ланцюжок виразів — і дізнайтеся, на яку глибину (у метрах) можуть занурюватися кити.

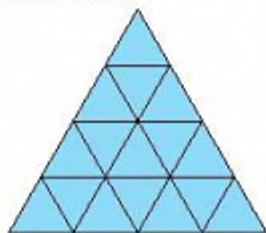
1029. $z : 508 = 1000 + 326$ $x + 4217 = 672 \cdot 175$

- 1030.** Перетвори цей вираз на вираз без дужок. Обчисли.
 $(2169 + 412) \cdot 207$

- 1031.** У цистерні було 3128 л молока. Після того як із неї розлили молоко в бідони по 34 л у кожний, у цистерні залишилося 680 л молока. Скільки бідонів наповнили молоком?

- 1032.** Мотоцикліст за 3 год проїхав 168 км. На зворотному шляху він зменшив швидкість на 14 км/год. За скільки годин мотоцикліст подолав зворотний шлях?

- 1033.** Скільки різних трикутників на малюнку? Яку довжину мають їхні сторони? Обчисли площу квадрата, периметр якого дорівнює периметру найбільшого трикутника.

1034. $(7368 : 24 + 369) \cdot 204 - 1036$

- 1035.** На початку року дитячу бібліотеку відвідала певна кількість читачів. Наприкінці року їхня кількість збільшилась у 12 разів. Читачів молодших класів стало 700, а середніх і старших класів — 1796. Скільки читачів відвідало дитячу бібліотеку на початку року?

1036. Склади вирази та знайди їхні значення.

- Число 318 помнож на суму чисел 827 і 173.
- Добуток чисел 1264 і 50 збільш на 320.
- Число 2600 поділи на добуток чисел 13 і 10.

1037. Обчисли усно.

- Визнач частку способом добору.

$$333 : 111 \quad 960 : 320 \quad 840 : 420 \quad 1020 : 510$$

- Визнач частку й остачу.

$$157 : 154 \quad 446 : 222 \quad 685 : 342 \quad 892 : 431$$

1038. Розгляньте записи та поясніть прийоми обчислень.

$$\begin{array}{r} 73\,968 \overline{)368} \\ \underline{73\,6} \\ 368 \\ \underline{368} \\ 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 439\,872 \overline{)237} \\ \underline{237} \\ 202\,8 \\ \underline{189\,6} \\ 13\,27 \\ \underline{11\,85} \\ 1\,422 \\ \underline{1\,422} \\ 0 \end{array}$$

1039. $201\,082 : 542$ $75\,768 : 462$ $83\,688 : 264$

1040. Із двох залізничних станцій, відстань між якими 1110 км, одночасно назустріч один одному вирушили два електропоїзди й зустрілися через 6 год. Швидкість першого електропоїзда дорівнює 90 км/год. Знайди швидкість другого електропоїзда. Склади та розв'яжи обернену задачу, у якій потрібно дізнатися, через скільки годин відбудеться зустріч.

1041. У швейному цеху за 6 днів пошили 120 суконь і 60 блузок. За скільки днів можна пошити 540 суконь і 270 блузок, якщо продуктивність праці буде та сама?

1042. $93\,720 : 426$ $229\,194 : 321$ $16\,954 : 173$

1043. Від пристані «Київ» до пристані «Кременчук» вирушив теплохід, і одночасно назустріч йому від пристані «Кременчук» вирушив катер. Теплохід рухався зі швидкістю 30 км/год, а катер — зі швидкістю 24 км/год. Через 5 год вони зустрілися. Знайди відстань між пристанями.

1044. Розв'яжи ребуси.

Ш + З + Х
ПРО + 100 + ПРИ

1045. Розгляньте записи. Поясніть, за якої умови в частці з'являються нулі.

$$\begin{array}{r} 25\ 704 \overline{)126} \\ \underline{25\ 2} \\ 504 \\ \underline{504} \\ 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 288\ 099 \overline{)357} \\ \underline{285\ 6} \\ 2\ 499 \\ \underline{2\ 499} \\ 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 254\ 980 \overline{)122} \\ \underline{244} \\ 10\ 98 \\ \underline{10\ 98} \\ 0 \end{array}$$

1046. $216\ 699 : 357$ $757\ 272 : 834$ $750\ 300 : 246$

1047. Розв'язком якої з нерівностей є число 205?
 $2050 : x < 10$ $x \cdot 100 > 2050$

1048. Слон пробігає 660 м за 55 с, а швидкість лева — на 28 м/с більша за швидкість слона. Яку відстань пробіжить лев за 30 с?

1049. Від килимової доріжки завдовжки 120 м відрізали кілька частин по 6 м, після чого залишилося ще 36 м. Скільки частин доріжки відрізали?

1050. $13\ 617 : 267$ $222\ 560 : 107$ $163\ 333 : 233$

1051. Автомобіль виїхав із села о 10 год ранку і приїхав до міста о 14 год того самого дня. Яка відстань від села до міста, якщо автомобіль їхав зі швидкістю 65 км/год?

1052. Об'єднайте дані іменовані числа в рівності.

12 міс 1 см 1 хв 24 год 60 хв 1 дм
 1 доба 10 см 1 ц 100 см 100 р.
 1 м 10 ц 1 кг 10 мм 1 рік 1 т 1000 г
 1000 кг 100 кг 60 с 1 ст. 1000 м

1053. $70\ 000\text{ г} = \square\text{ кг}$ $6\text{ ц } 27\text{ кг} = \square\text{ кг}$
 $85\text{ хв} = \square\text{ год } \square\text{ хв}$ $30\ 560\text{ м} = \square\text{ км } \square\text{ м}$

1054. $2\text{ кг} : 5$ $2\text{ кг} - 500\text{ г}$ $60\text{ км} : 3\text{ км}$
 $1\text{ м} : 4$ $18\text{ год} + 9\text{ год}$ $4\text{ ц} : 5\text{ кг}$

1055. Розв'яжи задачі усно.

- Довжина тіла лелеки становить близько 1 м, а дятла — у 4 рази менша. Яка довжина тіла дятла?
- Розмах крил лелеки становить 2 м, а розмах крил дятла — 47 см. На скільки сантиметрів розмах крил дятла менший від розмаху крил лелеки?

1056. Розгляньте та поясніть розв'язання задач.

- 1) На нафтобазу завезли 3 т 204 кг нафтопродуктів у 9 однакових цистернах. Яка маса нафтопродуктів в одній цистерні?

Розв'язання

$$3\text{ т } 204\text{ кг} : 9 = 3204\text{ кг} : 9 = 356\text{ кг}$$

$$\begin{array}{r}
 3204 \overline{) 9} \\
 \underline{-27} \\
 50 \\
 \underline{-45} \\
 54 \\
 \underline{-54} \\
 0
 \end{array}$$

1 с 1 хв 10 с 10 хв ...

2) На нафтобазу завезли 9 однакових цистерн із нафтопродуктами по 356 кг у кожній. Скільки всього кілограмів нафтопродуктів завезли на нафтобазу?

Розв'язання

$$356 \text{ кг} \cdot 9 = 3204 \text{ кг} = 3 \text{ т } 204 \text{ кг}$$

$$\begin{array}{r} 356 \\ \times 9 \\ \hline 3204 \end{array}$$

1057. 7 км 756 м : 7 м 19 грн 48 к. · 6 130 ц 40 кг : 8
459 км 206 м · 2 1585 грн 89 к. : 9 784 кг · 201

1058. 8 м 56 см : 4 см 34 грн 27 к. · 6
18 м 8 см : 4 см 64 т 614 кг : 3

1059. Порівню в кожну з двох цистерн налили 2 т 250 кг дизельного пального. Яка маса пального в одній цистерні?

1060. Розташуй одиниці вимірювання часу за зростанням і прочитай слово.

30 с	1 доба	12 міс.	1 с	3 роки	2 год	99 р.	25 хв
т	і	т	с	т	л	я	о

99 р. + 1 р. = 100 р. — 1 століття
200 р. — 2 століття
300 р. — 3 століття

1061. 1 ст. = □ р. 4 ст. = □ р. 8 ст. = □ р. 10 ст. = □ р.

1062. Устав такі іменовані числа, щоб рівності стали істинними.

47 с + □ = 1 хв 67 р. + □ = 1 ст.
51 хв + □ = 1 год 14 год 27 хв + □ = 1 доба
7 міс. + □ = 1 р. 38 р. 9 міс. + □ = 100 р.

1063. Визнач час на кожному годиннику. Який час показував кожний годинник півгодини тому? Який час показуватиме кожний годинник через 15 хв?

1064. Одногорбий верблюд може жити без їжі до 4 тижнів, а імператорський пінгвін — до 135 днів. На скільки днів більше може жити без їжі імператорський пінгвін, ніж одногорбий верблюд?

1065. Перший насос може накачати 48 т води за 12 год, а другий — за 6 год. За скільки годин накачають цю воду два насоси разом?

Насос	Маса води за 1 год	Час роботи	Загальна маса води
I	?	12 год	48 т
II	?	6 год	48 т

1066. Перший насос може накачати 48 т води за 12 год, а другий — за 6 год. Скільки тонн води накачають два насоси разом за 6 год?

1067. 90 хв ○ 1 год 30 хв 10 ст. ○ 948 р. 240 год ○ 12 діб

1068. Один насос може накачати 5400 л води за 18 хв, а інший — за 9 хв. За скільки хвилин накачають цю воду два насоси, працюючи разом?

- 1069.**
- Кредит у банку оформили на 60 місяців. Скільки це років?
 - Будівництво спортивного комплексу тривало 2 роки й 7 місяців. Скільки це місяців?

1070. 17 діб 14 год = 422 год

$$\begin{array}{r} \times 24 \\ 17 \\ \hline + 168 \\ 24 \\ \hline 408 \text{ (год)} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + 408 \\ 14 \\ \hline 422 \text{ (год)} \end{array}$$

19 діб 7 год = год

14 р. 9 міс. = міс.

1071. Запиши у хвилинах: 9 год; 10 год 45 хв; 7 год 30 хв.

1072. Розгляньте записи та поясніть прийоми обчислень.

 9 міс. 16 дн. + 6 міс. 12 дн. = 15 міс. 28 дн.

17 год 35 хв + 8 год 45 хв = 26 год 20 хв

$$\begin{array}{r} + 9 \text{ міс. } 16 \text{ дн.} \\ 6 \text{ міс. } 12 \text{ дн.} \\ \hline 15 \text{ міс. } 28 \text{ дн.} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + 17 \text{ год } 35 \text{ хв} \\ 8 \text{ год } 45 \text{ хв} \\ \hline 25 \text{ год } 80 \text{ хв} \\ 26 \text{ год } 20 \text{ хв} \end{array}$$

15 год 10 хв – 6 год 25 хв = 8 год 45 хв

6 р. 5 міс. – 4 р. 8 міс. = 1 р. 9 міс.

$$\begin{array}{r} - 14 \text{ год } 70 \text{ хв} \\ 6 \text{ год } 25 \text{ хв} \\ \hline 8 \text{ год } 45 \text{ хв} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} - 5 \text{ р. } 17 \text{ міс.} \\ 4 \text{ р. } 8 \text{ міс.} \\ \hline 1 \text{ р. } 9 \text{ міс.} \end{array}$$

1073. Виконай дії з іменованими числами.

18 год 27 хв + 13 год 48 хв

7 діб 22 год + 25 діб 12 год

11 год 18 хв – 4 год 24 хв

57 р. 9 міс. – 48 р. 11 міс.

1074. Американець Р. Мак-Дональд установив світовий рекорд. Він провів без сну 19 діб без трьох годин. Скільки це годин?

1075. Учень щодня готує уроки в середньому 1 год 20 хв. Скільки часу на приготування уроків необхідно учневі протягом 1 тижня? 4 тижнів? Скільки часу на приготування уроків необхідно тобі щодня? протягом тижня?

1076. 14 діб 7 год + 8 діб 5 год 13 год 22 хв – 7 год 36 хв

 36 хв 15 с + 25 хв 56 с 20 р. 4 міс. – 7 р. 8 міс.

1077. Туристи зупинилися для відпочинку о 13 год 20 хв.
 О котрій годині вони вирушили в дорогу, якщо до при-
 валу вони були в дорозі 4 год 30 хв?

1078. Обчисліть ланцюжок виразів — і дізнайтеся, у якому році після здобуття Україною державної незалежності було введено в обіг національну валюту — гривню.

120 · 10

: 2

: 2

· 3

+ 1000

+ 90

+ 6

1079. Назвіть грошові одиниці України в порядку зростання їхньої вартості.

1080. 1 грн = к.
 4 грн 25 к. = к.
 207 грн 8 к. = к.

206 к. = грн к.
 465 к. = грн к.
 678 034 к. = грн к.

1081. Розгляньте записи та поясніть прийоми обчислень.
 29 грн 57 к. + 12 грн 48 к. = 5 грн – 45 к. = 4 грн 55 к.
 = 42 грн 5 к.

$$\begin{array}{r} + 29 \text{ грн } 57 \text{ к.} \\ + 12 \text{ грн } 48 \text{ к.} \\ \hline 42 \text{ грн } 05 \text{ к.} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + 2957 \\ + 1248 \\ \hline 4205(\text{к.}) \end{array}$$

$$\begin{array}{r} - 5 \text{ грн } 00 \text{ к.} \\ - 45 \text{ к.} \\ \hline 4 \text{ грн } 55 \text{ к.} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} - 500 \\ - 45 \\ \hline 455(\text{к.}) \end{array}$$

1 *гр.*

2 *гр.*

5 *гр.*

10 *гр.*

25 *гр.*

50 *гр.*

1082. 214 грн 90 к. + 547 грн 65 к. 117 грн 7 к. : 509
2370 грн 45 к. – 1290 грн 80 к. 25 грн 8 к. · 23

1083. За 3 кг однакових цукерок та одну пачку зефіру заплатили 222 грн 60 к. Зефір коштує 27 грн. Скільки коштує 1 кг цукерок?

1084. За 2 столи й стільці заплатили 7200 грн. Стіл коштує 1800 грн, а стілець — на 1350 грн дешевший. Скільки купили стільців?

1085. 5 грн : 2 5890 грн 43 к. + 478 грн 94 к.
 15 к. · 70 106 700 грн 20 к. – 47 438 грн 60 к.

1086. За 2 книжки й 4 зошити заплатили 100 грн. Один зошит коштує 2 грн 50 к. Скільки коштують зошити та книжки окремо?

- 1087.** • Скільки років у трьох століттях?
• Яка маса трьох мішків борошна, якщо маса одного мішка — 56 кг?
• Дві бочки вміщують 1020 л дизельного пального. Яка ємність однієї бочки?

1088. Устав такі найменування, щоб рівності стали істинними.

$$3 \text{ грн} - 60 \square = 2 \text{ грн } 40 \text{ к.}$$

$$15 \text{ грн } 40 \text{ к.} + 75 \square = 16 \text{ грн } 15 \text{ к.}$$

$$8 \text{ грн } 50 \text{ к.} - 4 \square = 4 \text{ грн } 50 \text{ к.}$$

$$139 \text{ грн } 28 \text{ к.} + 72 \square = 140 \text{ грн}$$

1089. 20 к. ○ 20 грн 15 ц ○ 150 кг
451 к. ○ 45 грн 1 к. 135 хв ○ 1 год 35 хв
65 к. + 35 к. ○ 1 грн 17 км ○ 170 000 м

1090. Розгляньте та поясніть розв'язання задачі. Складіть і розв'яжіть обернену задачу, у якій потрібно знайти масу всіх цукерок.

На день народження Тарасика тато купив 1 кг 344 г

цукерок. Кожна цукерка важить 8 г. По скільки цукерок Тарасик може роздати своїм однокласникам порівну, якщо в класі — 28 учнів?

Розв'язання

1) $1 \text{ кг } 344 \text{ г} : 8 \text{ г} = 1344 \text{ г} : 8 \text{ г} = 168 \text{ (ц.)}$ — кількість цукерок в 1 кг 344 г.

$$\begin{array}{r} 1344 \overline{)8} \\ \underline{8} \\ 54 \\ \underline{48} \\ 64 \\ \underline{64} \\ 0 \end{array}$$

2) $168 : 28 = 6 \text{ (ц.)}$

Відповідь: Тарасик може роздати однокласникам по 6 цукерок кожному.

1091. Склади задачу за таблицею. Розв'яжи її.

Маса в одному ящику	Кількість ящиків	Загальна маса	
10 кг	60	?	} 9 ц
15 кг	?	?	

1092. $48 \text{ км} : 5 \text{ м}$ $3 \text{ км } 584 \text{ г} : 14 \text{ г}$ $10 \text{ ц } 16 \text{ кг} : 4$
 $5 \text{ грн } 73 \text{ к.} : 3$ $259 \text{ дм } 6 \text{ см} : 11$ $100 \text{ т} : 4 \text{ ц}$

1093. Десятилітровий бідон наповнили водою. Як за допомогою семилітрового й трілітрового бідонів із нього можна відлити 5 л води?

1094. $3 \text{ грн} \bigcirc 30 \text{ к.}$ $12 \text{ грн } 5 \text{ к.} \bigcirc 1250 \text{ к.}$
 $36 \text{ ц} \bigcirc 3 \text{ ц } 6 \text{ к}$ $670 \text{ км } 200 \text{ м} \bigcirc 672 \text{ км}$
 $4 \text{ грн } 5 \text{ к.} \bigcirc 80 \text{ к.}$ $30 \text{ 050 г} \bigcirc 30 \text{ кг } 50 \text{ г}$

1095. У шкільному буфеті продали тістечок на суму 205 грн 50 к. Скільки тістечок продали в шкільному буфеті, якщо одне тістечко коштує 1 грн 50 к.?

- 1096.** Розгляньте малюнок. На скільки рівних частин поділено кожний предмет? Яку частину цілого становить одна частина кожного предмета? Запишіть цю частину дробом.

$\frac{1}{4}$ ← чисельник
 ← риска дробу
 ← знаменник

- 1097.** Накресли 4 смужки завдовжки 12 см. Поділи першу смужку на 2 рівні частини, другу — на 3 рівні частини, третю — на 4 рівні частини, а четверту — на 6 рівних частин. Зафарбуй на кожному малюнку одну частину. Порівняй дроби, що позначають зафарбовані частини.

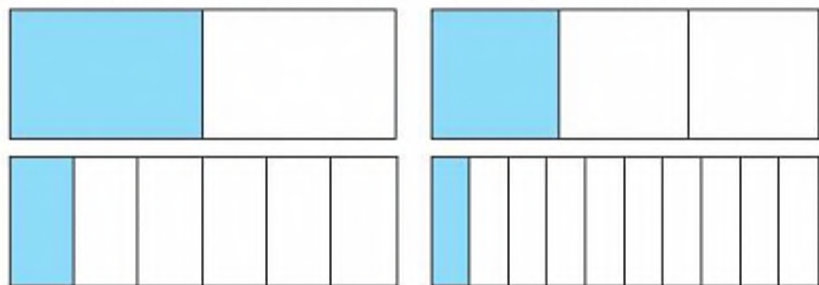
- 1098.** Запиши дроби в такій послідовності: від найменшого до найбільшого. $\frac{1}{5}; \frac{1}{9}; \frac{1}{2}; \frac{1}{20}; \frac{1}{10}; \frac{1}{13}; \frac{1}{8}$.

- 1099.** Назвіть дріб, що позначає відрізану частину квадрата. Пояснить, на що вказують чисельник і знаменник цього дробу. Частину, що залишилася, можна позначити дробом $\frac{3}{4}$. Число 4 вказує на те, що квадрат поділили на чотири рівні частини, а число 3 — що взяли три такі частини. Розгляньте інший малюнок. Поміркуйте аналогічно.

Знаменник дробу показує, на скільки рівних частин поділено ціле, а чисельник — скільки таких частин взято.

- 1100.** Зі скількох рівних частин складається кожний прямокутник? Запишіть дроби, що позначають зафарбовані й незафарбовані частини прямокутників.

- 1101.** За малюнком поясніть, що означають дроби $\frac{3}{10}$ і $\frac{7}{10}$.

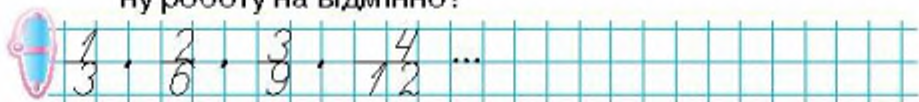
- 1102.** Знайди: $\frac{1}{4}$ від 1 хв; $\frac{1}{2}$ від 1 кг; $\frac{1}{3}$ від 1 доби.

- 1103.** На спортивному майданчику було 27 дітей. $\frac{1}{3}$ всіх дітей каталися на велосипедах, а всі інші — грали у волейбол. Скільки дітей грали у волейбол?

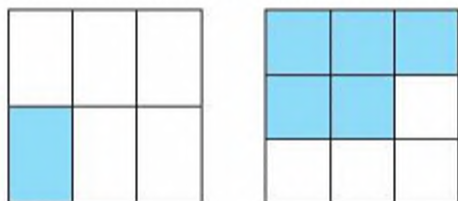
- 1104.** Наталка має один цілий апельсин, дві половинки й 4 чверті. Скільки апельсинів у Наталки?

- 1105.** Запиши дроби в такій послідовності: від найменшого до найбільшого. $\frac{1}{19}$; $\frac{1}{7}$; $\frac{1}{6}$; $\frac{1}{16}$; $\frac{1}{9}$; $\frac{1}{10}$; $\frac{1}{8}$.

- 1106.** У класі 28 учнів. $\frac{1}{7}$ учнів класу виконали контрольну роботу на відмінно. Скільки учнів виконали контрольну роботу на відмінно?

- 1107.** Яку частину квадрата становить зафарбована частина? А незафарбована? Запишіть дроби, що позначають ці частини. Назвіть чисельник і знаменник кожного дроби та поясніть, на що вони вказують. Порівняйте ці дроби.

- 1108.** За малюнком поясніть, що означають дроби $\frac{3}{8}$ і $\frac{5}{8}$, та порівняйте ці дроби.

Із двох дробів з однаковими знаменниками більшим є той, у якого чисельник більший, а меншим — той, у якого чисельник менший.

- 1109.** Порівняй дроби: $\frac{1}{5}$ і $\frac{4}{5}$; $\frac{5}{6}$ і $\frac{1}{6}$; $\frac{7}{8}$ і $\frac{5}{8}$.

1110. $(13\,968 - 9756) : 234$ $8453 + 1104 : 23 \cdot 302$

- 1111.** Книгарня одержала 2160 підручників для початкової школи. $\frac{1}{9}$ цих підручників віддали за замовленням до школи, а решту — виставили на продаж. Скільки підручників для початкової школи виставили на продаж?

1112. Накресли квадрат, площа якого становить $\frac{1}{16}$ від 256 см^2 .

1113. $5 \text{ т} - 7 \text{ ц}$ $18 \text{ км} - 900 \text{ м}$ $67 \text{ дм} - 75 \text{ см}$ $92 \text{ кг} : 4 \text{ кг}$

1114. Відстань між містами A і B дорівнює 900 км . Із міста A до міста B вирушив вантажний автомобіль, і одночасно назустріч йому з міста B вирушив легковий автомобіль. Усю відстань вантажний автомобіль пройшов за 15 год, а легковий — за 10 год. Через скільки годин після виїзду автомобілі зустрілися?

1115. Порівняй дроби: $\frac{1}{9}$ і $\frac{4}{9}$; $\frac{5}{11}$ і $\frac{3}{11}$; $\frac{3}{5}$ і $\frac{1}{5}$; $\frac{21}{23}$ і $\frac{22}{23}$.

1116. Від стрічки завдовжки 212 дм відрізали її чверть. Обчисли довжину відрізаної частини стрічки.

1117. Яку частину становить:

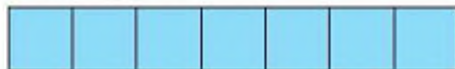
- довжина сторони квадрата від його периметра;
- 1 см від 1 дм ;
- одна секунда від однієї хвилини;
- одна година від однієї доби?

1118. Запишіть дроби, що позначають зафарбовані та незафарбовані частини прямокутників. Порівняйте ці дроби.

1119. Розгляньте малюнок і прочитайте пояснення.

На малюнку прямокутник поділили на 7 рівних частин і всі частини зафарбували.

Зафарбованими є $\frac{7}{7}$ прямокутника, тобто весь прямокутник. Отже, $\frac{7}{7}$ прямокутника дорівнюють цілому прямокутнику, тобто $\frac{7}{7} = 1$.

Міркуючи аналогічно, одержимо, що, наприклад, $\frac{5}{5} = \frac{17}{17} = 1$.

Якщо чисельник дроби дорівнює його знаменнику, то дріб дорівнює числу 1.

1120. Випиши дроби, які дорівнюють числу 1.

$$\frac{4}{8}; \frac{4}{4}; \frac{8}{9}; \frac{8}{8}; \frac{9}{10}; \frac{10}{10}; \frac{10}{11}; \frac{20}{21}; \frac{22}{22}; \frac{123}{123}$$

1121. Замість зірочок устав такі числа, щоб рівності та нерівності стали істинними.

$$\frac{2}{3} > \frac{*}{3}$$

$$\frac{2}{8} < \frac{*}{8}$$

$$\frac{4}{4} = \frac{7}{*}$$

$$\frac{6}{6} = \frac{*}{5}$$

1122. $684 : y = 342$ $324 \cdot x = 243 \cdot 4$ $516 \cdot z = 53\,664$

1123. Продавець морозива на початку робочого дня мав 432 порції морозива. До обіду він продав $\frac{1}{6}$ всього морозива, а після обіду — половину решти. Скільки порцій морозива продав продавець за весь день? Розв'яжи задачу, усно склавши до неї план.

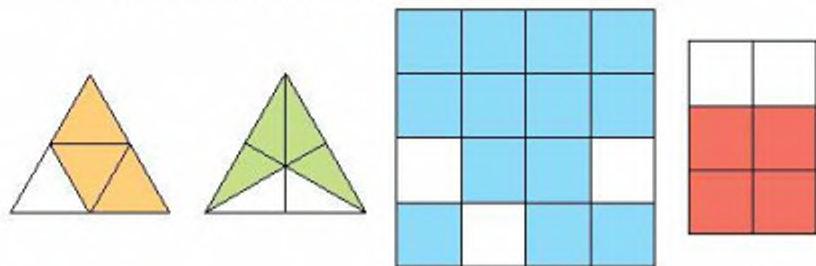
1124. Турист проїхав 6 год поїздом, рухаючись зі швидкістю 50 км/год. Після цього йому залишилося проїхати ще $\frac{1}{3}$ шляху, який він уже проїхав. Скільки кілометрів мав проїхати турист?

1125. Накресли відрізок, який становить $\frac{1}{9}$ відрізка завдовжки 108 см.

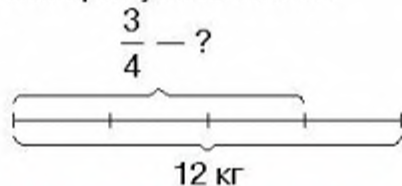
1126. Запиши дроби зі знаменником 15.

1127. До відділу техніки надійшло 400 новинок. $\frac{1}{10}$ з них становили планшети, $\frac{1}{8}$ — електронні книги, а решту — мобільні телефони. Скільки мобільних телефонів надійшло до відділу техніки? Розв'яжи задачу, склавши до неї план.

1128. Яку частину кожної з фігур, зображених на малюнку, зафарбовано; не зафарбовано?

1129. Мама зібрала на городі 12 кг помідорів. $\frac{3}{4}$ усіх помідорів вона замаринувала. Скільки кілограмів помідорів замаринувала мама?

Розв'язання

1) Скільки кілограмів становить $\frac{1}{4}$ всіх помідорів?

$$12 : 4 = 3 \text{ (кг)}$$

2) Скільки кілограмів становлять $\frac{3}{4}$ всіх помідорів?

$$3 \cdot 3 = 9 \text{ (кг)}$$

Цю задачу можна розв'язати виразом:

$$12 : 4 \cdot 3 = 9 \text{ (кг)}$$

Відповідь: мама засолила 9 кг помідорів.

Щоб знайти дріб від числа, потрібно це число поділити на знаменник дробу й одержаний результат помножити на чисельник дробу.

1130. Туристи подолали за три дні 30 км шляху. За перший день вони пройшли $\frac{2}{5}$ усього шляху. Скільки кілометрів пройшли туристи за перший день?

1131. Обчисли: $\frac{1}{7}$ числа 35; $\frac{3}{7}$ числа 35; $\frac{2}{5}$ числа 35.

1132. Обчисли:

$\frac{2}{5}$ від 1 м; $\frac{4}{7}$ від 28 т; $\frac{2}{3}$ від 1 хв; $\frac{4}{5}$ від 1 ц; $\frac{5}{6}$ від 1 год.

Зразок: 1 м = 100 см; $100 : 5 \cdot 2 = 40$ (см).

1133. До шкільної їдальні привезли 38 кг бананів, а груш — у 2 рази більше. За день використали $\frac{2}{3}$ усіх фруктів. Скільки кілограмів фруктів залишилось у шкільній їдальні?

1134. $6400 : 32 + 56700 : 70$ $3452 \cdot 46 - 19824 : 28$

1135. Накресли відрізок AB завдовжки 10 см. Накресли відрізок CD , довжина якого становить $\frac{4}{5}$ довжини відрізка AB .

1136. Обчисли:

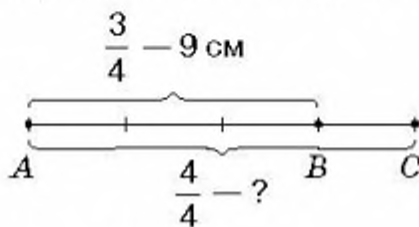
 $\frac{3}{10}$ від 1 год; $\frac{1}{5}$ від 75 ц; $\frac{5}{6}$ від 3 діб; $\frac{5}{6}$ від 360 кг.

1137. Довжина шпалери в одному рулоні становила 40 м.

 $\frac{3}{4}$ рулону використали. Скільки метрів шпалери залишилось у рулоні?

 1138. Обчисли: $\frac{2}{7}$ від 560 кг; $\frac{3}{100}$ від 5 м; $\frac{2}{3}$ від 4 хв.

1139. Довжина відрізка AB дорівнює 9 см і становить $\frac{3}{4}$ довжини відрізка AC . Обчисли довжину відрізка AC .

Розв'язання

1) Яка довжина $\frac{1}{4}$ відрізка AC ?

$$9 : 3 = 3 \text{ (см)}$$

2) Яка довжина відрізка AC $\left(\frac{4}{4}\right)$?

$$3 \cdot 4 = 12 \text{ (см)}$$

Цю задачу можна розв'язати виразом: $9 : 3 \cdot 4 = 12$ (см).

Відповідь: довжина відрізка AC дорівнює 12 см.

Щоб знайти число за величиною його дробу, потрібно дане число поділити на чисельник дробу й одержаний результат помножити на знаменник дробу.

1140. Установи число, якщо:

1) його $\frac{2}{3}$ дорівнюють 120;

2) його $\frac{3}{5}$ дорівнюють 60;

3) його $\frac{3}{7}$ дорівнюють 99.

Зразок: $120 : 2 \cdot 3 = 180$.

1141. Обчисли довжину відрізка *МК*, якщо:

1) $\frac{2}{3}$ його довжини дорівнюють 84 см;

2) $\frac{2}{5}$ його довжини дорівнюють 240 мм.

1142. 19 год 45 хв + 17 год 36 хв

207 ц 64 кг – 38 ц 88 кг

1143. З бочки продали $\frac{3}{8}$ усієї капусти. Скільки капусти

було в бочці, якщо продали 15 кг?

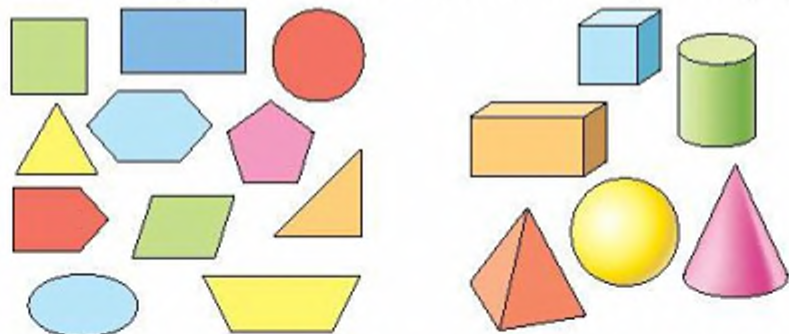
1144. У книжці — 160 сторінок. Оленка прочитала $\frac{3}{4}$ книжки. Скільки сторінок залишилося прочитати дівчинці?

1145. Ширина прямокутника дорівнює 40 мм. Це становить $\frac{4}{7}$ його довжини. Обчисли периметр і площу прямокутника.

1146. Установи число, якщо його $\frac{3}{8}$ дорівнюють 1530.

1147. Тетянка відрізала для оздоблення фартушка 30 см блакитної стрічки, що становить $\frac{3}{10}$ усієї стрічки. Якою була довжина стрічки? Скільки сантиметрів стрічки залишилося?

1148. Розгляньте малюнки. Чим відрізняються фігури на малюнку ліворуч від фігур на малюнку праворуч? Прочитайте на форзаці назви об'ємних геометричних фігур.

1149. Форму яких геометричних фігур мають предмети, зображені на малюнку?

1150. Знайдіть значення виразу:

$$679 + c + 26\,121, \text{ якщо } c = 635;$$

$$70\,452 - (24\,452 + x), \text{ якщо } x = 15\,300.$$

1151. Установи число, якщо:

1) його $\frac{3}{4}$ дорівнюють 12 810;

2) його $\frac{5}{19}$ дорівнюють 11 360.

1152. Із двох міст одночасно назустріч один одному вирушили два автобуси. Перший за $\frac{1}{3}$ год подолав шлях 20 км, а другий за $\frac{2}{5}$ год — 20 км. Через 3 год вони зустрілися. Яка відстань між цими містами?

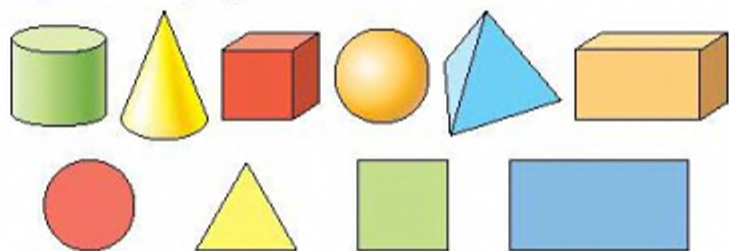
1153. Довжина відрізка AB дорівнює 4 см, що становить $\frac{4}{9}$ довжини відрізка CD . Обчисли довжину відрізка CD . Накресли ці відрізки.

1154. Практична робота. Відповідно до вказаної на малюнку послідовності дій виготов із паперу ковпак іменинника.

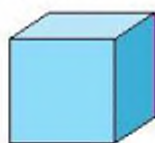

1155. Відстань між містами дорівнює 325 км. $\frac{1}{5}$ цієї відстані автомобіліст подолав за 1 год. Скільки часу потрібно автомобілістові, щоб подолати решту цієї відстані, якщо він буде рухатися з однаковою швидкістю?

1156. Установіть відповідність між плоскими та об'ємними геометричними фігурами.

1157. Розгляньте зображення прямокутного паралелепіпеда, куба. Із яких геометричних фігур складається поверхня прямокутного паралелепіпеда? А куба?

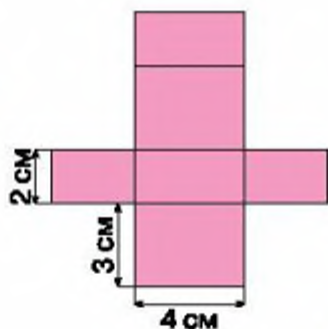
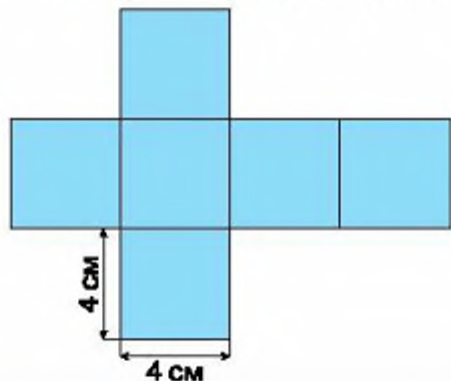

Прямокутний паралелепіпед

Куб

Зверни увагу! Куб — це окремий вид прямокутного паралелепіпеда.

1158. Розгляньте на малюнку розгортки (розгорнуті поверхні) геометричних тіл. Яка розгортка допоможе змоделювати куб; паралелепіпед?

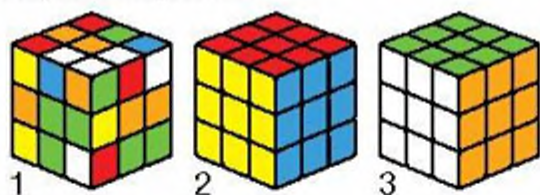

1159. Обчисли площу поверхні прямокутного паралелепіпеда за попереднім малюнком його розгортки.

1160. $39\,096 : 54 + 43\,006 \cdot 2$ $7 \cdot 34\,735 : 35$

1161. Пальто коштувало 800 грн. Спочатку воно подешевшало на $\frac{1}{10}$ своєї ціни, а потім — ще на $\frac{2}{9}$ своєї останньої ціни. Скільки стало коштувати пальто?

1162. Визнач кольори невидимих на малюнках 2 і 3 бічних граней кубика Рубика.

1163. Із пункту *A* до пункту *B* вийшов турист зі швидкістю 4 км/год, а через 1 год 30 хв назустріч йому з пункту *B* вийшов інший турист зі швидкістю 3 км/год. Через 2 год вони зустрілися. Яка відстань між пунктами *A* і *B*?

1164. $\frac{5}{6}$ доби \bigcirc 15 год $\frac{2}{3}$ год \bigcirc 55 хв

1165. Накресли відрізок, якщо $\frac{3}{5}$ його довжини становлять 6 см.

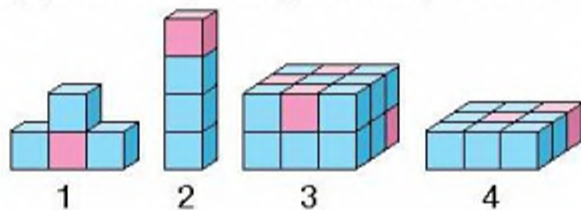
1166. Обчисли: • $\frac{2}{5}$ суми чисел 10 450 і 6070;

• $\frac{1}{2}$ різниці чисел 6244 і 1012.

Установи число, якщо: • його $\frac{3}{10}$ дорівнюють 240;

• його $\frac{5}{11}$ дорівнюють 615.

- 1167.** Полічіть кількість кубиків у кожній конструкції. Які конструкції складаються з однакової кількості кубиків? Яку конструкцію можна вважати зайвою? Чому? Форму якої геометричної фігури мають інші конструкції? Скільки потрібно кубиків, щоб побудувати першу конструкцію до прямокутного паралелепіпеда?

- 1168.** Порівняй дробі:

$$\frac{6}{7} \text{ і } \frac{7}{7};$$

$$\frac{5}{8} \text{ і } \frac{3}{8};$$

$$\frac{4}{9} \text{ і } \frac{5}{9};$$

$$\frac{12}{12} \text{ і } \frac{1}{12}.$$

- 1169.** $(15\,750 + 2300) : x = 722$ $x : 11 = 267\,300 - 265\,260$

- 1170.** Маса $\frac{2}{5}$ кабачка дорівнює 200 г. Чому дорівнює маса $\frac{3}{5}$ цього кабачка?

- 1171.** Вкладник поклав на банківський депозит 3500 грн. Яка сума буде на рахунку вкладника через 5 років, якщо щорічно банк нараховує $\frac{1}{10}$ початкової суми вкладу?

- 1172.** Обчисли площу поверхні куба за малюнком його розгортки, поданим у № 1158.

- 1173.** $9 \cdot x = 59\,487 + 7500$ $y : (31\,678 - 31\,570) = 2149$

- 1174.** Маса $\frac{3}{7}$ кавуна становить 900 г. Знайди масу $\frac{5}{7}$ цього кавуна.

Розділ VI Повторення вивченого за рік

1175. Назви:

- сотні: від 200 до 900;
- тисячі: від 1000 до 9000;
- десятки тисяч: від 40 000 до 80 000;
- сотні тисяч: від 500 000 до 900 000.

1176. Прочитайте числа в розрядній таблиці. Назвіть кількість одиниць кожного розряду класу одиниць, класу тисяч.

Клас тисяч			Клас одиниць		
Сотні	Десятки	Одиниці	Сотні	Десятки	Одиниці
			4	0	1
		6	3	3	0
	1	9	0	7	2
9	0	0	2	0	8

Визначте за таблицею:

- 1) що позначає цифра 0 у записах чисел: 401, 6330, 19 072, 900 208;
- 2) що позначає цифра 1 у записах чисел: 401, 19 072;
- 3) скільки всього цифр і скільки різних цифр використано в записі чисел: 401, 6330, 19 072, 900 208;
- 4) яке число найбільше; найменше.

1177. Порівняй:

$$26\ 005 \text{ і } 26\ 500 \qquad 460\ 200 + 1 \text{ і } 640\ 200 - 1$$

$$771\ 110 \text{ і } 771\ 011 \qquad 840\ 317 - 1 \text{ і } 840\ 317 + 1$$

1178. Із чисел 1, 2, 3, 4, 8, 10 вибери ті значення змінної x , за яких нерівності стануть істинними.

$$7160 - x < 7158 \quad 80\ 470 + x > 80\ 470 \quad 1999 - x > 1993$$

$$1179. \quad 85 : 17 \cdot 100 \qquad 270 : 3 - 750 : 25$$

$$9 \cdot (252 : 2) \qquad 522 : 3 + 210 \cdot 3$$

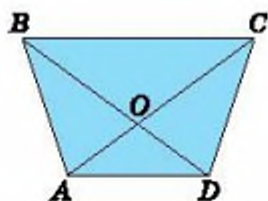
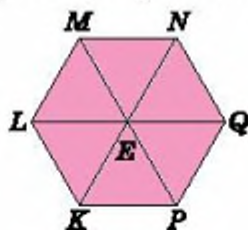
$$1180. \quad 3 \text{ м } 7 \text{ см} = \square \text{ см} \qquad 540 \text{ см} = \square \text{ м } \square \text{ см}$$

$$1 \text{ см } 9 \text{ мм} = \square \text{ мм} \qquad 540 \text{ см} = \square \text{ м } \square \text{ дм}$$

1181. За два дні рибалки наловили 6 т 660 кг риби й усю рибу розклали в ящики. Першого дня вони наповнили рибою 100 ящиків по 36 кг у кожному. Скільки ящиків рибалки наповнили рибою другого дня, якщо ємність ящиків однакова?

1182. Ширина прямокутника дорівнює 48 мм, що становить $\frac{1}{2}$ його довжини. Обчисли периметр прямокутника.

1183. Розгляньте малюнки. Назвіть у кожній фігурі трикутники; чотирикутники.

1184. У числі 30 325 закреслили цифру 2. На скільки зменшилося число?

1185. $40 \cdot 4 - 120$ $(220 - 100) : 20$ $8 \cdot (129 : 3)$ $258 - 250 : 5$

1186. Довжина прямокутника дорівнює 12 см. Це в 4 рази більше, ніж його ширина. Обчисли периметр і площу цього прямокутника.

1187. • Одиниці яких розрядів є в кожному з чисел: 4517; 25 002; 708 271; 600 042; 149 075?

• Одиниць яких розрядів немає в кожному з чисел: 601 009; 360 308; 216 007; 501 000?

1188. У кожному числі визнач загальну кількість одиниць указанного розряду.

309 — дес. 485 510 — сот. тис. 854 800 — сот.
62 901 — од. 17 320 — дес. тис. 9913 — од. тис.

1189. Устав замість зірочок такі цифри, щоб нерівності стали істинними.

$$47\ 306 < 4^{**}04 \quad 71^*9 < 7^{**}9 \quad 304\ 280 > 30^* \cdot 80$$

1190. Обчисли, поясни виконання дій.

$$\begin{array}{lll} 3000 + 160 & 71\ 400 + 10\ 290 & 50\ 560 + 300\ 224 \\ 600\ 850 + 40\ 115 & 21\ 600 + 15\ 076 & 18\ 000 + 401\ 010 \end{array}$$

1191. Устав такі числа, щоб рівності стали істинними.

$$\begin{array}{lll} 61\ \text{км} = \square\ \text{м} & 92\ \text{м} = \square\ \text{см} & 24\ \text{м}\ 8\ \text{см} = \square\ \text{см} \\ 7\ \text{км} = \square\ \text{дм} & 12\ \text{м} = \square\ \text{дм} & 83\ \text{м}\ 4\ \text{дм} = \square\ \text{дм} \\ 240\ \text{мм} = \square\ \text{см} & 32\ \text{дм} = \square\ \text{мм} & 51\ \text{кг}\ 600\ \text{г} = \square\ \text{г} \end{array}$$

1192. За таблицею обчисли невідомі величини.

Рухомий об'єкт	Швидкість	Час	Відстань
Лев	?	2 год	160 км
Гепард	110 км/год	?	330 км
Кенгуру	48 км/год	2 год	?

1193. Мотоцикліст їхав 2 год зі швидкістю 45 км/год. Який шлях подолав мотоцикліст? Склади дві обернені задачі на знаходження швидкості та часу.

1194. Із двох міст, відстань між якими 150 км, одночасно назустріч один одному виїхали два велосипедисти. Усю відстань перший велосипедист може проїхати за 15 год, а другий — за 10 год. Через скільки годин вони зустрінуться?

1195. Устав такі числа, щоб нерівності стали істинними.

$$\begin{array}{lll} 3\ \text{км} > \square\ \text{м} & 60\ \text{т} - \square\ \text{ц} > 560\ \text{ц} & 3\ \text{ц}\ 60\ \text{кг} < \square\ \text{ц}\ 60\ \text{кг} \\ 70\ \text{л} > 70\ \text{л} - \square\ \text{л} & 76\ \text{кг} < 43\ \text{кг} + \square\ \text{кг} & 1\ \text{м}\ 7\ \text{дм} < 1\ \text{м}\ \square\ \text{дм} \end{array}$$

1196. Моторолер протягом 2 год їхав 80 км асфальтованою дорогою, а потім — іще 3 год 60 км ґрунтовою дорогою. На скільки швидкість моторолера ґрунтовою дорогою була меншою від його швидкості асфальтованою дорогою?

1197. • Якщо число 15 560 зменшите в 10 разів, то дізнаєтесь, у якому році на острові Мала Хортиця утворилася перша Запорозька Січ.

- Якщо число 2000 зменшите в 10 разів, то дізнаєтесь, скільки років проіснувала Запорозька Січ.
- Якщо число 60 збільшите в 100 разів, то дізнаєтесь, скільки козаків налічували в Запорозькій Січі.
- Якщо знайдете частку чисел 16 570 і 10, то дізнаєтесь, у якому році Іван Виговський став гетьманом України.

1198. $412 \cdot 2$ $12 \cdot 20$ $670 : 10$ $120 : 3$
 $381 \cdot 1000$ $5 \cdot 70$ $640 : 8$ $420 : 20$
 $13 \cdot 200$ $21 \cdot 300$ $6900 : 3$ $72\,000 : 9$

1199. Порівняй: $48\,000 : 8$ і $48\,000 : 80$
 $16\,000 : 400$ і $70\,000 : 700$
 $6600 : 300 + 80$ і $6600 : 200 + 80$

1200. Знайди значення виразів, виконавши кожну дію окремо.
 $(2000 \cdot 2 + 134 \cdot 2) - 36\,000 : 90$
 $80\,000 : 200 - 200 \cdot 2 + 210 \cdot 4$

1201. Зозуля за 1 год може з'їсти 100 гусениць. Скільки гусениць може з'їсти зозуля за 10 год?

1202. Щоб вчасно помітити пожежу, у тайзі будують вежі заввишки 30 м. Із однієї вежі можна оглянути 10 000 га лісу. Яку площу лісу можна оглянути з десяти таких веж?

1203. Електропоїзд вирушив від станції зі швидкістю 60 км/год. Через 2 год із тієї самої станції в тому самому напрямку виїхав другий електропоїзд. З якою швидкістю він має рухатися, щоб наздогнати перший електропоїзд за 6 год?

1204. Дві бригади зібрали 5 вантажівок картоплі. Перша бригада зібрала 4500 кг картоплі, а друга — 3000 кг. Скільки вантажівок картоплі зібрала кожна бригада?

1205. Установи послідовність виконання дій і знайди значення виразів.

$$(240 + 30) - 5 \cdot 20 + 460 \quad 72 : 9 \cdot 10 + (740 - 120) + 30$$

1206. З одного селища в протилежних напрямках виїхали два мотоциклісти. Швидкість одного мотоцикліста — 45 км/год, а іншого — на 8 км/год більша. Яка відстань буде між мотоциклістами через дві години?

1207. Математичний диктант.

- Добуток чисел 30 і 6 збільшити на 17.
- Від частки чисел 720 і 9 відніміть число 67.
- Частку чисел 500 і 50 збільшити на 120.

1208. Розв'яжіть задачі усно.

- Шпак за добу прилітає до гнізда 200 разів, що на 130 разів менше, ніж за добу прилітає до гнізда велика синиця. Скільки разів за добу прилітає до гнізда велика синиця?
- Найбільша глибина Тихого океану — 11 000 м, що на 6000 м більше, ніж найбільша глибина Північного Льодовитого океану. Яка найбільша глибина Північного Льодовитого океану?
- Довжина десяти кроків чоловіка становить 750 см, а десяти кроків хлопчика — 500 см. На скільки сантиметрів буде відставати за 10 кроків хлопчик від чоловіка?
- Протяжність території України із заходу на схід становить 1300 км, а з півночі на південь — 900 км. На скільки більша протяжність території України із заходу на схід, ніж із півночі на південь?

1209. Обчисли письмово, прокоментуй свої дії.

$$\begin{array}{lll} 34\,830 + 16\,345 & 567\,200 + 45\,418 & 48\,749 + 4682 \\ 679\,475 - 347\,255 & 709\,477 - 26\,378 & 61\,963 - 8484 \end{array}$$

1210. Знайдіть значення виразу:

$$(2490 + a) + 564, \text{ якщо } a = 1340, 938.$$

1211. У трьох селах мешкають 8455 осіб. Скільки осіб мешкають у кожному селі окремо, якщо в першому й третьому селах мешкають 5092 особи, а в другому й третьому — 3700 осіб?

1212. Периметр ділянки трикутної форми дорівнює 1840 м. Довжина першої сторони ділянки дорівнює 625 м, а другої — на 34 м менша. Обчисли довжину третьої сторони ділянки.

1213. Маса бідона з молоком дорівнює 34 кг, а маса бідона, наполовину наповненого молоком, — 19 кг. Визначте масу бідона.

1214. Обчисли письмово.

 $45\,815 + 24\,906$ $78\,429 - 39\,607$ $97\,370 + 176\,482$
 $190\,638 - 84\,529$ $524\,170 + 67\,375$ $56\,814 - 47\,624$

1215. Після того як на консервному заводі використали 987 кг цукру, там залишилося ще 1 т 870 кг цукру. Скільки цукру було на консервному заводі спочатку? Розв'яжи задачу, склавши рівняння.

 1216. Розв'яжи магічний квадрат.

1217. Обчисли. Перевір двома способами.

$61\,076 + 19\,734$ $430\,000 - 85\,740$

1218. $6\text{ т} - 1\text{ т } 340\text{ кг}$ $804\text{ км } 820\text{ м} + 66\text{ км } 470\text{ м}$

$71\text{ дм} - 93\text{ мм}$ $63\text{ кг } 700\text{ г} + 78\text{ кг } 650\text{ г}$

$12\text{ ц} - 368\text{ кг}$ $3\text{ год } 45\text{ хв} + 45\text{ хв}$

$$1219. x - 34\,194 = 49\,875$$

$$56\,720 - y = 27\,318$$

1220. Покупець попросив зважити 900 г цукерок двох сортів в один пакет. Продавець зважив 630 г цукерок одного сорту. Скільки грамів цукерок іншого сорту треба покласти в пакет, щоб одержати бажану масу?

1221. На олійниці за перший день виготовили 16 бочок олії, а за другий — 20 бочок. За другий день олії виготовили на 480 л більше, ніж за перший. Скільки літрів олії виготовили кожного дня окремо?

1222. Дві групи дітей збирали каштани. Перша група зібрала 4 мішки каштанів, а друга — 5 мішків. Усього діти зібрали 540 кг каштанів. Скільки кілограмів каштанів зібрала кожна група дітей окремо?

1223. Обчисли. Перевір двома способами.

 $56\,231 - 34\,608$ $129\,804 + 37\,617$

1224. Для хлібозаводу змололи на борошно 24 мішки пшениці та 18 мішків жита. Пшениці змололи на 4 ц 20 кг більше, ніж жита. Яку масу пшениці та жита змололи окремо, якщо маса всіх мішків була однаковою?

 1225. Обчисли, прокоментуй свої дії.

$$329 : 1 \cdot 10$$

$$840 : 840 \cdot 672$$

$$37\,000 : 100 \cdot 1$$

$$7 \cdot 1000 : 10$$

$$0 : 821 \cdot 31$$

$$8010 \cdot 10 : 100$$

$$52 \cdot 10 : 520$$

$$200 \cdot 6 : 3$$

$$3000 : 3 \cdot 7$$

1226. $612\,400 > 43\,600$ на $327\,270 < 647\,470$ на
 $7889 > 5909$ на $95\,736 < 100\,540$ на

1227. $(10\,674 - 7315) - x = 1452$ $x + (2037 + 1265) = 6750$

1228. Обчисли. Перевір.

$$34\,782 \cdot 17$$

$$23\,604 \cdot 25$$

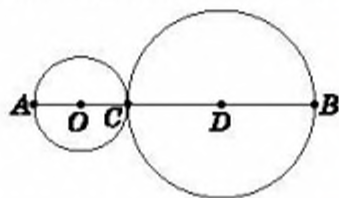
$$12\,896 : 62$$

$$63\,414 : 78$$

1229. Два горобці за день приносять своїм пташеняткам до 750 порцій усіляких комах, порівну кожний. Скільки порцій комах приносить кожний із них?

1230. Туристи за 4 год пропливли по річці на байдарках 56 км. Скільки кілометрів пропливе за 7 год моторний човен, якщо його швидкість на 9 км/год більша від швидкості байдарки?

1231. Визнач відстань між точками A і B , якщо радіуси зображених кіл дорівнюють 2 см і 4 см.

1232. Швидкий потяг за 4 год проїхав 480 км. За скільки годин подолає цей шлях літак, якщо його швидкість у 8 разів більша, ніж швидкість потяга?

1233. Назви два числа, у яких кількість цифр дорівнює кількості літер у назвах цих чисел.

1234. $810 : 9 \cdot 100$ $60 \cdot 7 : 10$ $27\ 000 \cdot 1 : 9$
 $4900 : 10 : 7$ $540 : 6 \cdot 100$ $11\ 000 \cdot 4 : 1000$

1235. Автомобіль їхав по шосе 4 год зі швидкістю 70 км/год. Потім він звернув на ґрунтову дорогу й за 2 год проїхав шлях, на 180 км менший від шляху руху по шосе. З якою швидкістю рухався автомобіль ґрунтовою дорогою?

1236. • Запиши дроби від найменшого до найбільшого:

1) $\frac{1}{7}, \frac{1}{5}, \frac{1}{3}, \frac{1}{12}, \frac{1}{10}, \frac{1}{15}$; 2) $\frac{6}{13}, \frac{1}{13}, \frac{7}{13}, \frac{2}{13}, \frac{10}{13}, \frac{11}{13}$.

• Запиши дроби від найбільшого до найменшого:

1) $\frac{1}{9}, \frac{1}{16}, \frac{1}{14}, \frac{1}{8}, \frac{1}{2}, \frac{1}{15}$; 2) $\frac{4}{9}, \frac{1}{9}, \frac{8}{9}, \frac{5}{9}, \frac{2}{9}, \frac{7}{9}$.

1237. Довжина відрізка OK дорівнює 12 мм, що становить $\frac{1}{4}$ довжини відрізка OM . Обчисли довжину відрізка OM і накресли його.

1238. $40\ 072 \cdot 18$ $678\ 905 - 682\ 605 : 105$
 $68\ 952 : 102$ $4602 \cdot 141 + 24\ 509$

1239. Устав такі числа, щоб нерівності стали істинними.

$$4 \text{ м } 7 \text{ дм} < 4 \text{ м } \square \text{ дм} \quad 15 \text{ ц } 30 \text{ кг} < \square \text{ ц } 40 \text{ кг}$$
$$800 \text{ л} > 800 \text{ л} - \square \text{ л} \quad 78 \text{ см} - \square \text{ см} > 65 \text{ см}$$

1240. Виконай дії з іменованими числами.

$$3 \text{ км } 950 \text{ м} + 4 \text{ км } 806 \text{ м} \quad 28 \text{ ц } 6 \text{ кг} - 9 \text{ ц } 19 \text{ кг} \quad 6 \text{ ц} : 3 \text{ кг}$$
$$5 \text{ кг } 720 \text{ г} + 2 \text{ кг } 375 \text{ г} \quad 5 \text{ кг } 720 \text{ г} - 3 \text{ кг } 345 \text{ г} \quad 4 \text{ кг} : 8$$

1241. Розв'яжи задачі усно.

- Із 12 кг борошна випікають 16 кг хліба. Скільки кілограмів хліба випечуть із 96 кг борошна?
- У Полтаві на Святі сала приготували ковбасу завдовжки 70 м. Скільки осіб покуштують цю ковбасу, якщо кожен із них з'їсть шматочок завдовжки 35 мм?

1242. Спортсмен за 12 хв пройшов відстань 1050 м. Яку відстань пройде спортсмен за одну годину?

1243. Комар робить крилами 1000 змахів за 1 с. Це в 5 разів більше змахів, ніж їх робить бджола за 1 с. Скільки змахів крилами за секунду робить бджола?

1244. З одного аеропорту одночасно в протилежних напрямках вилетіли два літаки. Швидкість першого літака була на 165 км/год більшою, ніж швидкість другого. Через деякий час перший літак пролетів 1920 км, а другий — 1425 км. Обчисли швидкість кожного літака.

1245. $15 \text{ кг } 465 \text{ г} + 2 \text{ кг } 605 \text{ г}$ $1 \text{ м} : 2 \text{ см}$
 $35 \text{ год } 29 \text{ хв} - 16 \text{ год } 35 \text{ хв}$ $1 \text{ год} : 4$

1246. Із двох міст одночасно назустріч один одному виїхали два автомобілі й зустрілися через 5 год. Швидкість одного автомобіля дорівнює 48 км/год, що становить $\frac{6}{7}$ швидкості іншого автомобіля. Яка відстань між містами?

ЗМІСТ

Любий друже!	3
Розділ I	
Узагальнення і систематизація навчального матеріалу за 3 клас.	4
Розділ II	
Письмові прийоми множення і ділення в межах тисячі.	22
Письмове множення і ділення двоцифрових та трицифрових чисел на одноцифрове число	22
Письмове множення і ділення двоцифрових та трицифрових чисел на двоцифрове число	40
Розділ III	
Нумерація багатоцифрових чисел. Усні обчислення на основі нумерації багатоцифрових чисел	56
Усна та письмова нумерація багатоцифрових чисел	56
Усні арифметичні дії на основі нумерації багатоцифрових чисел	90
Розділ IV	
Арифметичні дії з багатоцифровими числами ...	109
Письмове додавання та віднімання багатоцифрових чисел	109
Письмове множення і ділення багатоцифрового числа на одноцифрове	117
Письмове множення і ділення багатоцифрових чисел на двоцифрові та трицифрові числа	146
Розділ V	
Дроби	168
Розділ VI	
Повторення вивченого за рік	182

Відомості про стан підручника

№	Прізвище та ім'я учня	Навчальний рік	Стан підручника		Оцінка
			на початку року	в кінці року	
1					
2					
3					
4					
5					

Навчальне видання

ОЛЯНИЦЬКА Любов Віталіївна

МАТЕМАТИКА

Підручник для 4 класу
загальноосвітніх навчальних закладів

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

ВИДАНО ЗА РАХУНОК ДЕРЖАВНИХ КОШТІВ. ПРОДАЖ ЗАБОРОНЕНО

Редактор *І. Луценко*
Художній редактор *Н. Антоненко*
Технічний редактор *Л. Аленіна*
Коректори *С. Войтенко, Л. Еско*

Формат 70×100¹/₁₆. Ум. друк. арк. 15,552 + 0,33 форзац.
Обл.-вид. арк. 14,0 + 0,55 форзац. Наклад 5 030 пр.
Зам. №

ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «ОСВІТА»

Свідоцтво «Про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції»
Серія ДК № 4533 від 19.01.2015 р.

Адреса видавництва : 04053, м. Київ, вул. Обсерваторна, 25
www.osvita-dim.com.ua

Віддруковано ТОВ «Лагота».

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК за № 4993 від 13.10.2015 р.
04050, м. Київ, вул. Мельникова, 49, оф. 36 тел. 8 (044) 290-90-16.